

Acte ale Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică**882 HOTĂRÂRE****cu privire la aprobarea Regulilor pieței energiei electrice**

În temeiul art. 7 alin.(3) lit. a) din Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2016, nr.193-203, art. 413), Consiliul de Administrație al Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică

HOTĂRÂSTE:

1. Se aprobă Regulile pieței energiei electrice (se anexează).
2. Se abrogă Regulile pieței energiei electrice, aprobate prin Hotărârea Consiliului de Administrație al Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică nr. 212/2015 din 9 octombrie 2015 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2015, nr. 332-339, art. 2405), înregistrate la Ministerul Justiției cu nr. 1081 din 1 decembrie 2015.
3. Prevederile pct. 1 și 2 intră în vigoare în termen de 12 luni din data publicării prezentei hotărâri, cu excepția anexei la Regulile pieței energiei electrice, care intră în vigoare din 1 ianuarie 2021.
4. În termen de 6 luni din data publicării prezentei hotărâri, I. S. „Moldelectrica”, în calitate de operator al sistemului de transport va elabora și transmite spre avizare Agenției:
  - 1) proiectul de modificare a Codului retelelor electrice;
  - 2) cerințele de înregistrare ca participant la piața de echilibrare a energiei;
  - 3) contractul cadru de participare la piața energiei electrice de echilibrare;
  - 4) procedura privind elaborarea, transmiterea și

îNREGISTRAT:
Ministerul Justiției
al Republicii Moldova
nr. 1590 din 28.09.2020
Ministru _____ Fadai Nagacevschi

validarea ofertelor zilnice pentru energia electrică de echilibrare;

- 5) contractul cadru de echilibrare;
- 6) cerințele privind înregistrarea în calitate de parte responsabilă de echilibrare;
- 7) procedura pentru determinarea energiei electrice de echilibrare livrate.

5. Până la intrarea în vigoare a pct. 1 și 2, toți participanții la piață angro de energie electrică sunt obligați să încheie cu operatorul sistemului de transport contracte de echilibrare.

6. Pentru primii doi ani în care se va aplica procedura de procurare a energiei electrice, inclusiv în anexa la Regulile pieței energiei electrice, procesul de licitație poate fi monitorizat de către Secretariatul Comunității Energetice prin desemnarea unuia sau mai multor reprezentanți în acest sens. În acest scop și sub rezerva unor cerințe stricte de confidențialitate cu privire la datele sensibile din punct de vedere comercial, reprezentanții Secretariatului au dreptul să solicite de la participanții implicați în procesul de procurare a energiei electrice orice informații în legătură cu punerea în aplicare a procedurilor de achiziții.

7. În cazul existenței unor neînțelegeri cu privire la interpretarea procedurii de procurare a energiei electrice, Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică va consulta opinia Secretariatului Comunității Energetice.

8. Controlul asupra executării prezentei hotărâri se pune în sarcina subdiviziunilor Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică.

DIRECTOR GENERAL**Directori****Veaceslav UNTILA****Octavian CALMÎC****Eugen CARPOV****Ştefan CREANGĂ****Violina ȘPAC****Nr. 283/2020. Chișinău, 7 august 2020.**

12. OPEE nu înregistrează în calitate de participant la PZU și PPZ participanții la piața energiei electrice care nu dețin un contract de echilibrare semnat cu OST.

13. OPEE nu înregistrează contractele bilaterale prezentate de participanți la piața de energie electrică în cazul în care aceștia nu dețin contract de echilibrare semnat cu OST.

14. Furnizorii sunt responsabili grupului de echilibrare constituit din consumatorii finali cărora le furnizează energie electrică.

15. FCEE este responsabilul grupului de echilibrare constituit din centralele electrice de termoficare urbane și din centralele electrice eligibile care produc din surse regenerabile de energie, care și-au delegat responsabilitatea echilibrării către FCEE.

16. Pentru asigurarea securității aprovisionării cu energie electrică, Regulile pietei energiei electrice definesc regulile comerciale de achiziționare de către OST a rezervelor de restabilire a frevenției și de înlocuire a rezervelor, precum și a altor servicii de sistem necesare pentru siguranța și stabilitatea sistemului electroenergetic.

17. Pentru promovarea producării de energie electrică din surse/tehnologii considerate prioritare, respectiv din surse regenerabile și cogenerație de înaltă eficiență, Regulile pietei energiei electrice prevăd reguli specifice pentru participarea la piață a unităților de producție calificate ca producții prioritare.

18. Pentru decontarea tranzacțiilor pe piețele organizate de energie electrică Regulile pietei energiei electrice prevăd cerințe privind obligațiile de plată drepturile de încasare ale participanților pietei energiei electrice, regulile de decontare pentru costurile/venituri suplimentare provenite din echilibrarea sistemului precum și regulile de decontare pentru managementul congesților interne.

19. Participanții la piața de energie electrică au obligația să utilizeze piața contracelor bilaterale PZU și PPZ pentru realizarea echilibrului între obligațiile contractuale și funcționarea efectivă pe piață de energie electrică.

20. În scopul aplicării Regulilor pietei energiei electrice, OPEE, OST, OSD elaborează proceduri proprii pe care le supun consultării publice și avizării de către Agenție.

21. În scopul creșterii nivelului de lichiditate a PZU și PPZ, Agenția poate impune cote minime de energie electrică ce urmărează să fi tranzacționate de participanții la piața energiei electrice pe PZU și PPZ. Cotele respective sunt aprobată cu respectarea rigonilor transparenței procesului decizional.

22. În sensul prezentelor Reguli se utilizează termenii definiti în Legea cu privire la energie electrică, Normele tehnice ale rețelelor electrice de transport și Codul rețelelor electrice, aprobat de Agenție, precum și următorii termeni și definitii:

banca cont central — banca comercială la care OPEE are deschis contul central al PZU, al PPZ, prin care acesta își desfășoară rolul de contraparte pentru tranzacțiile pe PZU, respectiv PPZ;

banca de decont — banca comercială la care participantul la PZU, sau la PPZ și-a deschis contul prin care se desfășoară acțiunile de debitar direcță aferentă decontării tranzacțiilor pe PPZ;

banca garanță — banca comercială care emite la solicitarea clientului său, participant la PZU, sau la PPZ, o scrisoare de garanție bancară de plată în favoarea OPEE;

caracteristici tehnice — parametrii tehnici care sunt înregistrati la OST, în concordanță cu Codul rețelelor electrice pentru a permite programarea și dispecerizarea unităților de producere și a locurilor de consum disponibilizabile;

cod de identificare pe piața energiei electrice de echilibrare (BM Identification Code) — cod alfanumeric alocat fiecarui participant la piața de echilibrare de către OST;

condiție de corelare a ofertelor — situația în care prețul unei oferte de cumpărare este mai mare sau cel puțin egal cu prețul unei oferte de vânzare, respectiv prețul unei oferte de vânzare este mai mic sau cel mult egal cu prețul unei oferte de cumpărare, pentru produsul standard respectiv;

Aprobate
prin Hotărârea Consiliului
de administrație al ANRE
nr.283/2020 din 7 august 2020

REGULILE PIETEI ENERGIEI ELECTRICE

TITLU I

PREVEDERI GENERALE

1. Regulile pietei energiei electrice stabilesc principiile, regulile și mecanismele referitoare la formarea pretelor și relațiile comerciale pe piața angro de energie electrică între participanții la piață de energie electrică, reglementarea termenele și condițiile de organizare și funcționare a pieței energiei electrici, inclusiv piața contractelor bilaterale de energie electrică, piața energiei electrice pentru zonă următoare, piața energiei electrice pe parcursul zilei, piața energiei electrice de echilibrare și piața serviciilor de sistem, drepturile și obligațiile producătorilor și operatorilor de energie electrică, furnizorilor de energie electrică, operatorilor sistemelor de distribuție, precum și a operatorului pieței de energie electrică, a operatorului sistemului de transport privind gestionarea piețelor menționate.

2. Operatorul pieței energiei electrice (în continuare – OPEE) este responsabil de organizarea și gestionarea pieței zilei următoare (în continuare – PZU) și a pieței pe parcursul zilei (în continuare – PPZ), precum și de înregistrarea contractelor bilaterale încheiate de participanții la piața energiei electrici, în conformitate cu prezențele Reguli. OPEE nu poate influența sau impune condiționalități ce tin de clauzele contractuale ale contractelor înregistrate.

3. Participanții la piața contractelor bilaterale, la PZU și la PPZ au obligația să plătească OPEE contravaloarea serviciului de operare a pieței energiei electrice, conform tarifului aprobat de Agenție. În același sens OPEE emite facturi lunare participanților la piața energiei electrice pentru contravaloarea serviciilor prestate.

4. Operatorul sistemului de transport (în continuare – OST) este responsabil de organizarea și gestionarea pieței energiei electrice de echilibrare și a pieței serviciilor de sistem, în conformitate cu prezențele Reguli.

5. Este interzisă participarea OPEE, OST și operatorilor sistemelor de distribuție la piața energiei electrice în scopul obținerii profitului din activitatea comercială. Participarea OPEE, OST și operatorilor sistemelor de distribuție (în continuare – OSD) la piața energiei electrice este limitată și realizată doar în conformitate cu Regulele date.

6. OST și OSD achiziționează pe piața energiei electrice doar energia electrică necesară acoperirii consumului tehnologic și a pierderilor de energie electrică în rețelele electrice pe care le operează.

7. Furnizorul central de energie electrică (în continuare – FCEE) procură energie electrică produsă de centrala electrică de termoficare urbane și centrala electrică eligibile care produc din surse regenerabile de energie semnat contracte bilaterale cu fiecare producător. FCEE procură de la centralele electrice de termoficare urbane energie electrică produsă doar în regim de cogenereare, care corespunde curbei de sarcină termică.

8. Producătorii care dețin centrele electrice de termoficare urbane pot vinde energia electrică produsă în regim de condensare pe piața contractelor bilaterale, PZU, PPZ sau pe piața energiei electrice de echilibrare.

9. Energia electrică procurată de FCEE este revândută furnizorilor pe piața contracelor bilaterale la prețurile reglementate aprobată de Agenție și în baza cotelor stabile conform prevederilor prezențelor Reguli.

10. Pentru a participa la piața angro de energie electrică întreprinderea electroenergetică este obligată să semneze cu OST contract de echilibrare.

11. Orice întreprindere electroenergetică, căreia i-a fost eliberată de către Agenție o licență pentru producerea energiei electrice, pentru distribuția energiei electrice, pentru furnizarea energiei electrice este obligată să se adreseze la OST, în timp de zece zile lucrătoare, după eliberarea licenței respective în scopul semnării contractului de echilibrare.

confirmare de tranzacție — raport ce poate fi accesat de către participantul la PZU sau PPZ prin intermediul sistemului de tranzacționare administrat de OPEE, care confirma o tranzacție pe PZU sau PPZ efectuată de acesta;

contractual de mandat privind plată prin debitate directă — document prin care participantul la PPZ sau la PZU acordă o autorizare permanentă, dar revocabilă OPEE, pentru a emite instrucțiuni de debitate directă asupra contului său deschis la banchă de decontare, și bancii de decontare pentru a-i debita contul cu suma prevăzută în instrucțiunile de debitate directă;

contraparte — calitatea de vânzător/cumpărător a OPEE pe PZU și PPZ, în limitele garanțiilor depuse de participanți;

costuri de pornire (Startup Costs) - costurile necesare pentru pornirea unei unități de producere sau a unui loc de consum dispescențabil, după caz;

crestere de putere (Upward Regulation) - livrarea energiei electrice de echilibrare pentru acoperirea unui deficit de producție în sistemul electroenergetic (în continuare – SE) prin creșterea producției unităților de producție sau reducerea consumului unui loc de consum dispescențabil;

debitare directă — modalitate de plată a unei sume de bani convenite între participantul la PZU și/sau PPZ, și OPEE, care constă în debitatea preautORIZată a contului participantului de către banchă de decontare în baza prevederilor mandatului de debitate directă, la solicitarea OPEE, respectiv creditearea corespunzătoare a contului OPEE de către banchă cont central în baza angajamentului privind debitatea directă. Această modalitate de plată nu necesită autorizarea prealabilă de către participantul la PZU și/sau PPZ, fie către instrucțiuni de debitate directă asupra contului său;

declarație de disponibilitate (Availability Declaration) - document transmis către OST, conform prevederilor Codului rețelelor electrice în care se specifică disponibilitatea unităților de producție ale respectivului producător de energie electrică într-o anumită perioadă calendaristică sau intervale de dispescențare;

desechilibrul - diferența dintre valorile notificate urmăre a tranzacțiilor și cele efectiv realizate pentru producție, consum și schimbările de energie electrică aferente unei pății responsabile pentru echilibrare (în continuare – PRE), sau SE în totalitate, după caz;

dispozitive de dispecer (Dispatch Instruction) - comandă dată de OST, în conformitate cu prevederile Codului rețelelor electrice și ale Regulamentului privind dirijarea prin dispecer a sistemului electroenergetic, aprobată prin Hotărârea A.NRE nr. 3/17/2018, către unitățile de producție, locurile de consum dispescențabil sau OSD, pentru menținerea parametrilor normați ai SE și fluxurilor cu SE ale fără vecine, incluzând utilizarea serviciilor de sistem;

echipament de măsurare a energiei electrice pe interval - echipament de măsurare a energiei electrice capabil să măsoare, să stocheze și să comunice în format electronic valorile măsură ale cantităților de energie activă și reactivă înregistrate într-un punct de măsurare, pentru fiecare interval de dispescențare; *energie electrică disponibilă pentru echilibru (Available Balancing Energy)* - cantitatea de energie electrică de echilibrare ce poate fi pusă la dispoziția OST de o unitate de producție sau de un loc de consum dispescențabil într-un anumit interval de dispescențare;

furnizor de servicii de sistem calificat - întreprindere electroenergetică ce poate furniza unul sau mai multe tipuri de servicii de sistem, calificată în acest sens de către OST, în conformitate cu prevederile Codului rețelelor electrice;

garanția de validare calculată — valoarea serisorii de garanție bancară de plată diminuată cu obligațiile de plată născute în contul central al PZU și cel al PPZ, față de care se validează ofertele de cumpărare introduse pe PZU respectiv PPZ.

instrucțiune de debitate directă — instrucțiune de plată prin debitate directă emisă de OPEE asupra contului participantului la PZU sau PPZ deschis la banchă de decontare;

interval de dispescențare - perioadă de o oră, pentru care fiecare PRE trebuie să transmită notificări fizice, iar participanții la piață energiei electrice de echilibrare - oferte fixe conform prevederilor prezentelor Reguli;

interval de tranzacționare (Trading Interval) - perioadă de o oră, pentru care o tranzacție individuală

poate fi încheiată pe piețele organizate de energie electrică,

loc de consum dispescențabil (Dispatchable Load) – loc de consum al consumatorului final la care este posibil de a reduce/crește sarcina electrică sau de a întreține alimentarea cu energie electrică, prin acțiunea direcției la OST, sau prin acțiunea consumatorului final, la cererea OST;

lună de livrare - termen utilizat pentru decontarea lunării a energiei electrică furnizate, respectiv a serviciilor aferente (ce trebuie să fie) livrate în luna respectivă, care includ: livrarea energiei electrice, livrarea energiei electrice de echilibrare, plata pentru dezechilibrele PRE, furnizarea serviciilor de sistem, precum și penalitățile corespunzătoare și reloacarea costurilor și veniturilor corespunzătoare;

marca de timp - informație în formă electronică atasată în mod unic unei oferte, care certifică faptul că aceasta a fost înregistrată în sistemul informațional la un moment de timp determinat;

menținere în rezervă caldă - măsurile care trebuie luate pentru menținerea unei unități dispescențabile, după ce a fost porniță sau desincronizată, în stare să permită sincronizarea imediată cu sistemul electroenergetic la comanda OST;

nota de decontare zilnică — raport emis în cadrul sistemului de tranzacționare pentru fiecare participant în care sunt specificate, ora și cumulat la nivel de zi de livrare, cantitățile de energie electrică tranzacționate la vânzare/cumpărare și „valorile totale și nete ale drepturilor de incasare/obligațiilor de plată din activitatea pe PZU și PPZ a participantului la piață, care stabilizează programul de funcționare al producției nete, schimbările și consumului de energie electrică în SE național, precum și al exporturilor sau importurilor declarate;

notificare fizică aprobată - notificare fizică aprobată de către OST conform prevederilor unei proceduri elaborate în baza prezentelor Reguli;

ofertă de energie electrică — ofertă de cumpărare sau ofertă de vânzare a energiei electrici introdusă de un participant pentru un singur interval de tranzacționare al zilei de livrare, conținând prețul și cantitatea de energie electrică oferită;

oferte active — oferte introduse în sistemul de tranzacționare, validate, luate în considerare în vederea încheierii tranzacțiilor;

ora de transmite a programului - ora până la care o notificare fizică poate fi transmisă către OST în conformitate cu prevederile Titlului V ale prezentelor Reguli;

ora de inchidere a preței energetice de echilibru - ora până la care ofertele pe piață energetică electrice de echilibrare (în continuare – PEE) pot fi transmise către OST;

ora de inchidere a PZU - ora din ziua de tranzacționare, care precede ziua de livrare, până la care ofertele pe PZU pot fi transmise OPEE;

ordine de merit pe piață de echilibru - ordonarea perechilor preț-cantitate din ofertele zilnice validate, stabilită și utilizată de OST pentru determinarea perechilor preț-cantitate care vor fi selectate pentru furnizarea energiei electrici de echilibrare, înănd cont de oferte fixe validate;

ore de tranzacționare - intervalul de la ora 07:00 la ora 20:00 al fiecărui zile de tranzacționare;

pereche preț-cantitate - o combinație între un preț și o cantitate de energie electrică ce nu depășește o cantitate specificată, indicând prețul la care un oferent intenționează să vândă sau să cumpere, după caz, o cantitate de energie electrică;

perioadă de achiziție - o perioadă definită de OST pentru achiziționarea serviciilor de sistem sau a energiei electrici pentru acoperirea consumului tehnic în rețelele electrice proprii;

perioadă de pornire - timpul necesar pentru inițierea și realizarea pornirii unei unități de producere sau a unui loc de consum dispescențabil, după caz;

pornirea unității de producere - măsurile care trebuie luate pentru pregătirea unei unități de producere pentru a fi sincronizată cu SE sau pentru reducerea consumului unei loc de consum dispescențabil;

prețul de inchidere al PZU - prețul la care sunt încheiate tranzacțiile pe PZU într-un anumit interval de tranzacționare;

prețul pentru deficit de energie electrică - prețul unitar pe care o PRE trebuie să îl plătească OST pentru dezechilibre negative ale respectivei PRE, determinat conform prevederilor prezentelor Reguli;

prețul pentru excedent de energie electrică - prețul unitar pe care o PRE trebuie să îl primească de la OST pentrudezechilibre positive ale respectivei PRE;

proces de corelare — proces transparent de contrapunere a unei oferte de vânzare cu o ofertă de cumpărare care determină încheierea unei tranzacții pe PPZ;

procesul de înlocuire a rezervelor - reglajul centralizat al puterilor active ale unor grupuri generatoare în scopul refacerii rezervei de reglaj pentru restabilirea sarcinii în maximum 15 minute;

Normele tehnice ale retelelor electrice de transport și Codul rețelelor electrice;

procesul de stabilizare a frecvenței - reglaj automat centralizat al frecvenței (puterii de schimb cu corecția de frecvență) pentru aducerea frecvenței/puterii de schimb la valorile de consens în cel mult 15 minute;

procesul de restabilire manuală a frecvenței - reglajul centralizat al puterilor active ale unor grupuri generatoare în scopul refacerii rezervei pentru restabilirea automată a frecvenței care sunt calificate pentru a realiza majorarea/reducerea sarcinii în maximum 15 minute;

procesul de stabilizare a frecvenței - reglajarea automată și rapidă (timp de pornire/mobilizare/activare mai mic de 30 sec) a puterii active a grupurilor generatoare, sub acțiunea regulațoarelor de viteză proprii, în scopul menținerii echilibrului dintre producție și consum la o frecvență apropiată de valoarea de consens, asigurând securitatea rețelei electrice pe principiul solidarității partenerilor de producție;

producție netă - energia electrică ce este livrată de o unitate de producție în SE;

producție prioritată - energia electrică produsă de centralele electrice de termoficare urbane în regim de cogenerare și de centralele electrice eligibile care produc din surse regenerabile de energie, preluată în rețelele electrice, conform principiului dispecerizării prioritare;

produs standard - contract definit în cadrul sistemului de tranzacționare al OPEE având ca obiect vânzarea/cumpărarea de energie electrică într-un anumit interval de tranzacționare al unei anumite zile de livrare;

reducere de putere (Downward Regulation) - livrarea energiei electrice de echilibrire în regim excedent de producție în SE, prin reducerea producției unei unități de producție sau creșterea sarcinii electrice la locurile de consum dispecerizabile;

responsabilitatea echilibrării - responsabilitatea financiară a fiecărui participant la piata de energie electrică, pentru dezechilibru provocat, în sistemul electroenergetic, determinat reiesind valorile realizate și tranzacționate ale producției, consumului și schimburilor de energie electrică, notificate OST;

rezervă - disponibilitatea garantată pentru anumite servicii de sistem pe care operatorul sistemului de transport a contractat-o pe piata serviciilor de sistem conform prevederilor prezentelor Reguli;

rezerva de înlocuire - rezerva de putere asigurată de grupuri generatoare care au timp de pompare și preluare a sarcinii mai mic de 7 ore,

rezerva pentru restabilirea automată a frecvenței - rezerva de putere care, la abaterea frecvenței și/sau soldului puterii de schimb de la valoarea de consens, poate fi mobilizată automat într-un interval de maxim 15 minute;

rezerva pentru restabilirea manuală a frecvenței - rezerva de putere asigurată de unități de producție care sunt calificate pentru a realiza sincronizarea și majorarea/reducerea sarcinii electrice în maximum 15 minute;

rezerva pentru stabilizarea frecvenței - rezerva de putere care, la abaterea frecvenței de la valoarea de consens, poate fi mobilizată automat în 30 de secunde și poate rămâne în funcțiune pe durată de minim 15 minute;

scădă de preț - intervalul între cel mai mic și cel mai mare preț în care trebuie să se situeze prețul unei oferte transmisă pe PPZ, sau PEE, după caz;

schimb de energie electrică — schimb de energie electrică între două părți responsabile de echilibrire sau grupuri responsabile de echilibrire, rezultat din toate tranzacțiile de vânzare, respectiv cumpărare, încheiate de părțile responsabile de echilibrire sau grupurile responsabile de echilibrire respective într-un interval de dispecerizare;

serioase de garanție bancară de plată - document prin care banca garanță se angajează în mod irrevocabil și necondiționat să plătească, la solicitarea scrisă a OPEE, orice sumă până la limita maximă stabilită de către participantul la piata în calitate de ordonator al garanției;

suspendarea unei oferte — eliminarea temporară a unei oferte de către participant al PPZ sau PPZ din listă oferitorilor sale active în piată. O ofertă suspendată poate fi reactivată de participantul la piatăoricând în timpul sesiunii de tranzacționare pentru produsul standard pentru care a fost introdusă;

tranzacție - convenție legală ferm încheiată între două părți pentru livrarea energiei electrice și/sau prestarea serviciilor de sistem în concordanță cu prevederile prezentelor Reguli;

tranzacționare prin corelare continuă — mecanism care permite încheierea tranzacțiilor pe tot parcursul sesiunii, prim inclusiv unei oferte noi sau modificarea unei oferte existente în sistemul de tranzacționare al PPZ și corelarea lor cu ofertele de sens contrar existente în sistemul respectiv de administrație PEE;

unitate de producție — instalație electrică sau ansamblu de instalații conectat la sistemul electric destinat să transforme energie primară în energie electrică;

valoare măsurată - cantitatea de energie electrică măsurată sau altă valoare obținută prin intermediul modalităților aflate de părțile implicate, considerată ca fiind măsurată pe parcursul unui interval de displicerizare;

viteză de variație a sarcinii - viteza de descărcare sau de încărcare a unei unități de producție sau a unui loc de consum dispecerizabil, după caz, înregistrată conform prevederilor Codului rețelelor electrice ca parte a caracteristicilor tehnice;

zi de livrare — ziua în care energie electrică urmează a fi produsă/livrată/consumată;

zi de tranzacționare — zi în care oferte pot fi înregistrate și validate în sistemul de tranzacționare stabilite de OPEE în procedura de înregistrare și participare la PPZ sau PPZ.

TITLUL II REGULILE PIETEI CONTRACTELOR BILOATERALE

Capitolul I Prevederi generale

23. Pe piata anglo de energie electrică, participanții pieței energiei electrici sunt în drept să se angajeze voluntar în tranzacții directe de vânzare-cumpărare a energiei electrici, inclusiv în tranzacții de export sau import de energie electrică, încheind contracte bilaterale, inclusiv de export sau import de energie electrică în conformitate cu prevederile Legii cu privire la energie electrică și prezentele Reguli.

24. Energia electrică procurată de FCEE de la producătorii eligibili și de la centralile electrice de termoficare urbane în regim de cogenereare este vândută de către FCEE pe piata contractelor bilaterale furnizorilor de energie electrică conform cotelor stabile în conformitate cu prezentele Reguli, la prețul reglementat aprobat de Agenție.

25. Tranzacțiile de vânzare-cumpărare a energiei electrice pe piata contractelor bilaterale se efectuează de către participanții la piata energiei electrice prin încheierea unor contracte bilaterale cu durată determinată, care se formează înțâlnindu-se cont de cerere și de ofertă, ca rezultat al unor mecanisme concurențiale sau al negocierilor.

26. În scopul implementării unor mecanisme concurențiale, tranzacționarea în regim concurrential a energiei electrice de către furnizorii serviciului universal, furnizorii de ultimă oprire și operatorii stabiliți de către participantul la piata în calitate de ordonator al garanției;

sistemelor de transport și de distribuție a energiei electrice este realizată prin licitații organizate în conformitate cu Procedura de procurare a energiei electrice, inclusiv în Anexa la prezentele Reguli.

27. Procedura de procurare a energiei electrice din Anexa la prezentele Reguli stabileste termenele, condițiile și modul de achiziție a energiei.

28. Prin dengare de la prevederile pct. 26 furnizorului serviciului universal, furnizorii de ultimă opinie și operatorii sistemelor de transport și de distribuție a energiei electrice contractează bilateral cu producătorii de energie electrică din surse regenerabile cu puterea instalată a centralelor electrice mai mică de 5 MW cu condiția ca prețul de procurare a energiei electrice stabilit în contract să fie mai mic decât prețul obținut la licitație.

29. Cu excepția contractelor bilaterale încheiate cu FCCEE, contractele bilaterale încheiate cu furnizorul serviciului universal, furnizorul de ultimă opinie, operatorul sistemului de transport și operatorul sistemului de distribuție se transmit spre avizarea Agenției, înainte de intrare în vigoare, în termen de 5 zile lucrătoare din momentul semnării și cu cel puțin 15 zile înainte de expirarea contractelor precedente.

30. Pentru realizarea contractelor de import/export și tranzit de energie electrică părțile contractante trebuie să obțină dreptul de utilizare a capacitatii de transport pentru interconexiunile necesare, în conformitate cu prevederile Regulamentului privind accesul la rețelele electrice de transport pentru schimbările transfrontaliere și gestionarea congestiilor în sistemul electroenergetic, aprobat de Agenție.

31. Informații privind prețurile pe plată anglo se publică de către OPEE conform prevederilor Titlului XIII, în formă agregată și anonimizată, fără nominalizarea participanților pieței.

32. Livrarea energiei electrice pe plată contractelor bilaterale se consideră că a fost realizată conform tranzacțiilor validate de OPEE, în conformitate cu contractele bilaterale încheiate și cerințele prezentului Titlu.

40. Pentru fiecare contract bilateral, fiecare parte semnată transmite OPEE o notificare privind cantitățile de energie electrică ce urmează a fi livrate în ziua de livrare, specificate pentru fiecare interval de tranzacționare. Notificarea este transmisă OPEE până la închiderea perioadei de tranzacționare a PZU și trebuie să conțină ce puțin următoarele:

1) Datele de identificare ale părților;

2) Perioadele de tranzacționare (zi, oră);

3) Cantitatea de energie electrică tranzacționată (livrată/consumată).

41. În cazul contractelor de import sau de export al energiei electrici, informația este transmisă la OPEE doar de către participantul la piata de energie electrică titular de licență eliberată în condiție de legău cu privire la energia electrică.

42. Validarea tranzacțiilor de export/import de către OPEE are loc prin coordonare cu OST, care, la rândul său validează tranzacțiile cu respectivii OST din țările vecine. În acest sens, OST stabilește procedurile necesare cu OST ale țărilor vecine.

43. În cazul în care cantitatea de energie electrică din notificările transmise de părțile semnatare a unui contract bilateral nu corespund, OPEE nu validează tranzacția și informează părțile despre neconcordanță.

44. OPEE informează părțile privind tranzacțiile validate pentru ziua următoare în termen de o oră de la termenul limită de transmisie a notificărilor stabiliti în pct. 39.

45. În cazul în care notificările transmise la dreptul să transmită OPEE sunt incomplete sau incorecte în termen de două ore de la termenul limită de transmisie a notificărilor stabiliti în pct. 39. Dacă și după această perioadă cantitatea tranzacționate nu corespund, OPEE nu acceptă notificările înregistrate și informează părțile despre acest fapt. Părțile urmează să-și ajusteze poziția contractuală utilizând PZU și PPZ.

Capitolul III Determinarea poziției nete a participantului la piața contractelor bilaterale

46. În termen de o oră de la închiderea perioadei de tranzacționare a pietei zilei următoare OPEE transmite participantilor la piata energiei electrici și OST poziția contractuală netă a fiecărui participant aferentă tranzacțiilor încheiate pe piata contractelor bilaterale.

47. OST utilizează poziția netă a fiecărui participant în procesul de estimare a dezechilibrelor plănită de SE.

48. În baza notificărilor validate OPEE calculează poziția netă a fiecărui participant la piata energiei electrici pentru fiecare interval de tranzacționare al zilei de livrare ca diferență dintre toate tranzacțiile de vânzare a energiei electrice și toate tranzacțiile de cumpărare a energie electrică încheiate de participantul respectiv.

49. Poziția netă a unui furnizor de energie electrică care nu furnizează energie electrică consumatorilor finali pentru fiecare interval de tranzacționare trebuie să fie egală cu zero.

50. În cazul în care poziția netă a unui furnizor de energie electrică care nu furnizează energie electrică consumatorilor finali într-un anumit interval de tranzacționare este diferență de zero, furnizorul respectiv va tranzacționa diferența pe PZU sau PPZ în scopul ajustării poziției sale nete. Dacă în urma închiderii PZU și PPZ poziția netă a furnizorului este negativă, acesta nu va primi caleva plată pentru energie electrică pe care nu a reușit să o tranzacționeze. Dacă în urma închiderii PZU și PPZ poziția netă a participantului pietei energiei electrice rămâne pozitivă,dezechilibru respectiv este luat în considerare în procesul de soluționare a dezechilibrelor.

TITUL III REGULILE PIETEI PENTRU ZIUA URMĂTOARE

Capitolul I

33. Toate contractele bilaterale de vânzare/cumpărare a energiei electrice, precum și orice modificare a acestora trebuie înregistrată de către OPEE. Copia contractului se prezintă OPEE cu excluzarea clauzelor referitoare la pret și plată energiei electrici. Înregistrarea de către OPEE este realizată în conformitate cu prezentul titlu, prin depunerea de către părțile semnatare a solicitărilor de înregistrare a contractului în termen de cel mult 5 zile lucrătoare din momentul semnării și cu cel puțin 3 zile lucrătoare înainte de începerea livrăriilor de energie electrică conform contractului.

34. În scopul îndeplinirii obligațiilor ce reies din prezentul Titlu, OPEE dezvoltă și gestionează o platformă de înregistrare a contractelor bilaterale de vânzare/cumpărare a energiei electrice.

35. OPEE înregistrează contractele bilaterale în termen de o zi lucrătoare din momentul depunerii solicitării de înregistrare a contractului bilateral de către toate părțile semnatare, prin completarea registrului participantilor la piata contractelor bilaterale, cu condiția ca părțile semnatare au contracte de echilibrire încheiate cu OST.

36. Prin derogare de la prevederile pct. 35 contractele bilaterale încheiate de participantii la piata de energie electrică cu părți terțe din alte țări, sunt înregistrate de OPEE la depunerea solicitării de înregistrare a contractului de către participantul la piata de energie electrică din Republika Moldova, fără necesitatea solicitării părților terțe din alte țări.

37. Perioadele de livrare a energiei electrice corespunzătoare contractelor bilaterale încheiate de părți trebuie să fie stabilite pentru fiecare interval de tranzacționare și zi de livrare, începând cu ora 00-00 a fiecărei zile, cu specificarea puterii și cantității de energie electrică ce urmează a fi tranzacționată.

38. OPEE nu este în drept să solicite de la părțile semnatare a unui contract bilateral garanții financiare pentru înregistrarea contractului în registru de evidență a contractelor bilaterale.

39. Atât partea care vinde energie electrică cât și partea care procură energie electrică este obligată să transmită OPEE o notificare privind cantitatea de energie electrică ce urmează a fi vândute/cumpărate prin contracte în ziua de livrare. Participantii au posibilitatea de a transmite, modifica, anula o notificare până la ora 10-00 a zilei anterioare zilei de livrare.

energie electrică, sau în cazul în care există o cantitate suplimentară contractată anterior zilei de transmitere a ofertelor pe PZU.

67. OST are dreptul să tranzacționeze pe PZU și energie electrică necesată pentru compensarea fluxului tehnologic de energie electrică cu OST din lăriile vecine.

68. Un participant la PZU care dorește să cumpere energie electrică de pe PZU are obligația să facă doară constituții garanților necesare participării la PZU în conformitate cu prevederile contractului cadrului pentru participare la PZU și PPZ.

Sectiunea 2 Înregistrarea participanților la PZU

69. Solicitarea unei întreprinderi electroenergetice de a deveni participant la PZU și PPZ se face la OPEE, conform prevederilor prezentei secțiuni.

70. OPEE elaborăză Contractul cadrului de participare la PZU și PPZ, care trebuie să cuprindă drepturile și obligațiile reciproce ale OPEE și ale fiecărui participant la PZU și PPZ. Contractul cadrului elaborat și consultat public de OPEE este aprobat după avizarea Agenției.

71. Orice întreprindere electroenergetică poate depune o cerere de înregistrare în calitate de participant la PZU și PPZ, conform formularului elaborat de OPEE și publicat pe pagina oficială web.

72. Cererea de înregistrare este depusă în sensul OPEE, împreună cu următoarele documente:

- 1) copia licenței eliberată de Agenție;
- 2) copia certificatului de înregistrare a companiei;
- 3) copia certificatului TVA;
- 4) copia ale documentelor oficiale care confirmă codurile de identificare ale solicitantului pe platformă de energie electrică;
- 5) contractul pentru a participa la PZU și PPZ completat și semnat de către solicitant.

73. În termen de 5 zile lucrătoare din momentul depunerii cereri, OPEE trebuie să transmită solicitantului contractul semnat, sau, dacă cererea de înregistrare nu este completată în mod corespunzător sau materialele anexate nu dovedesc calificarea solicitantului pentru înregistrarea pe PZU și PPZ, refuzul de înregistrare în calitate de participant la PZU și PPZ, eu specificarea motivelor refuzului.

74. Dacă solicitantul consideră neînțelemit refuzul de înregistrare în calitate de participant la PZU și PPZ, acesta este în drept să solicite examinarea refuzului OPEE de către Agenție. Solicitarea este examinată de Agenție conform prevederilor Codului administrativ, ținând cont de critele Legii cu privire la energie electrică.

75. Înregistrarea ca participant la PZU și PPZ devine efectivă începând cu data intrării în vigoare a contractului de participare la PZU și PPZ, dar nu mai devreme de 5 zile lucrătoare din momentul semnării contractului.

Capitolul II Participare la PZU

Sectiunea 3 Retragerea, suspendarea și revocarea

76. Un participant la PZU se poate retrage din proprie inițiativă de la PZU în baza unei înștiințări în scris, transmisă eu cel putin o lună înaintea datei la care calitatea de participant la PZU urmează să fie anulată. După primirea unei astfel de înștiințări, OPEE informează imediat OST și, după caz, responsabilul grupului de echilibrare care și-a asumat responsabilitatea echilibrarii pentru respectivul participant la platformă de energie electrică.

77. OPEE suspendă înregistrarea unui participant la PZU în următoarele cazuri:
 1) dacă participantul la PZU nu mai îndeplinește una din condițiile necesare pentru înregistrarea ca participant la PZU;
 2) dacă participantul la PZU nu mai îndeplinește cerințele privind garanția necesară sau nu efectuează plățile în conformitate cu prevederile Capitoului IV din Titlul XII;
 3) dacă participantul la PZU este găsit în mod repetat vinovat de nerespectarea regulilor aplicabile pentru PZU sau decontări.

Prevederi generale privind piata pentru ziua următoare

51. PZU este o piată organizată voluntară pe care se încheie tranzacții ferme cu energie electrică activă pentru fiecare interval de tranzacționare al zilei de livrare corespunzătoare, pe baza oferitor transmiser de participanții la PZU.

52. Regulile PZU creează un cadru de piată pentru vânzarea și cumpărarea energiei electrice de către participanții la piata anglo de energie electrică în condiții de concurență, transparență și nediscriminare. Prețul obținut pe PZU poate fi utilizat drept preț de referință pentru alte tranzacții pe piata anglo în condițiile stabile în prezențele Reguli.

53. Ofertele și tranzacțiile pe PZU se fac la nivel agregat pe portofoliul de vânzare/cumpărare al fiecărui participant la PZU.

54. PZU este administrată de către OPEE, acesta fiind contraparte pentru fiecare participant la PZU, în tranzacțiile încheiate pe PZU.

55. Participarea la PZU este permisă emitătorilor care au fost înregistrate de OPEE ca participanți la PZU și au contract de echilibrare încheiat cu OST.

56. PZU cuprinde tranzacții pentru fiecare interval de tranzacționare al zilei de livrare. Fiecare tranzacție corespunde unei livrări sau prelăviri de energie electrică la o putere constantă de-a lungul intervalului de tranzacționare respectiv.

57. Tranzacțiile încheiate pe PZU determină o obligație fermă a respectivului participant la PZU de a livra energie electrică, în cazul în care tranzacțiile s-au bazat pe oferte de vânzare, sau o obligație de a achiziționa energie electrică, în cazul în care tranzacțiile s-au bazat pe oferte de cumpărare.

58. Fiecare tranzacție corespunde unei zile de livrare, unui interval de tranzacționare și unei zone de tranzacționare națională sau de frontieră.

59. Tranzacțiile sunt finalizate prin livrarea sau preluarea energiei electrice în SE, în ziua de livrare și în intervalul de tranzacționare determinat.

60. Livrarea/preluarea energiei electrici se confirmă de fiecare parte prin tranzacțiile încheiate pe PZU.

61. Fiecare zi de livrare are douăzeci și patru (24) de intervale de tranzacționare consecutive cu o durată de o răzărie, cu primul interval de tranzacționare începând cu ora 00:00 și cu ora 00:00 de livrare.

62. În ziua în care se efectuează trecrea de la ora de vară la ora de iarnă, pentru intervalul de tranzacționare suplimentar rezultat (al 25-lea) se va lua în considerare aceeași perioadă pre-cantitatea cu cea corespunzătoare intervalului de tranzacționare dintre ora 03:00 și ora 04:00. În ziua în care se efectuează trecrea de la ora de iarnă la ora de vară pentru intervalul de tranzacționare dintre ora 03:00 și ora 04:00 se vor stabili tranzacții, iar acest interval nu va fi luat în considerare la stabilirea prețului de închidere a PZU.

63. PZU este creată în conformitate cu cerințele Legii cu privire la energie electrică.

78. OPEE dispune suspendarea unui participant la PZU odată cu constatarea oricărui dintr-o condiție stipulată la pct. 7/7, pentru o perioadă care să nu depășească șase luni, transmitând o notificare, cu specificarea motivelor suspendării și a datei intrării în vigoare a acesteia, participantului la PZU în cauză, OST și Agentiei.

79. OPEE revocă înregistrarea unui participant la PZU, transmitând o notificare corespunzătoare cu cel puțin două săptămâni înainte de momentul intrării în vigoare, dacă acestia nu poate dovedi că a înălțat cauzele care au condus la suspenderea sa în decursu perioadei specificate de OPEE conform prevederilor pct. 78.

80. Înregistrarea ca participant la PZU este revocată automat, cu efect imediat în cazul în care licența participantului la PZU în cauză a fost retragă. Agentia informează OPEE despre retragerea licenței unui participant la PZU în termen de 3 zile lucrătoare.

81. Dacă un participant la PZU renunță la participarea pe PZU conform pct. 76 sau dacă înregistrarea unui participant la PZU este suspendată, sau revocată de OPEE conform prevederilor prezentei secțiuni:

1) participantul la PZU nu mai are dreptul să transmită noi oferte pe PZU și toate ofertele valide ale acestuia se consideră anulate;

2) participantul la PZU trebuie să efectueze toate plățile datorate în conformitate cu prevederile Titlului XII;

3) după efectuarea tuturor plăților datorate de participantul la PZU, OPEE anulează înregistrarea acestuia în Registrul de tranzacționare, informând participantul la PZU, OST și, după caz, responsabilul grupului de echilibrare care și-a asumat responsabilitatea echilibrării pentru respectivul participant.

82. OPEE elaborează și consultă public procedura de retragere, revocare și suspendare de pe PZU și PPZ a participantului la PZU și PPZ și oprobă după avizarea acesteia de către Agentie.

Sectiunea 4

Registrul de tranzacționare

83. OPEE întocmește și actualizează un registrul de tranzacționare. Acesta trebuie să conțină pentru fiecare participant la PZU, cel puțin următoarele date:

1) denumirea, adresa juridică și datele de contact;

2) data și numărul contractului de participare la PZU și PPZ;

3) codul de identificare pe PZU și PPZ;

4) numele și date de contact ale persoanelor delegate să acționeze în numele participantului la PZU și PPZ;

5) numele, date de contact și codul de identificare al responsabilului grupului de echilibrare care și-a asumat responsabilitatea echilibrării pentru respectivul participant la PZU, după caz;

6) codul EIC.

85. Fiecare participant la PZU și PPZ are dreptul să consulte informațiile din registrul de

tranzacționare care îl privesc și să solicite corectarea oricărăi inexactități.

Capitolul III

Transmiterea ofertelor pe PZU

Sectiunea 1

Tipuri de oferte

86. Pentru un interval de tranzacționare participantii la PZU pot transmite un număr maxim de oferte de cumpărare sau oferte de vânzare a energiei electrice pe PZU, determinat conform cerințelor sistemului de tranzacționare.

Sectiunea 2

Continutul și formatul ofertelor

101. OPEE stabilește produsele standard care pot fi tranzacționate pe PZU. Produsele standard sunt incluse în sistemul de tranzacționare după consultarea și avizarea de către Agentie.

102. OPEE elaborează procedura care stabilește formatul, conținutul și modalitatea de validare a ofertelor, precum și scara de preț pentru PZU. Modificările sunt măcate temporale și înregistrate în sistemul de tranzacționare. Dacă o ofertă modificată îndeplinește prevederile secțiunii 4 din prezentul capitol, aceasta devine ofertă validată.

- 1) codul de identificare pe PZU al participantului la PZU;
- 2) ziua de livrare;

3) intervalul de tranzacționare pentru care este valabilă;
 4) tipul ofertei; ofertă de cumpărare sau ofertă de vânzare;
 5) cel puțin o percheie preț-cantitate, dar nu mai mult de numărul maxim de percheie preț-cantitate consecutive autorizat de sistemul de tranzacționare.

104. Preturile din oferte sunt exprimate în moneda națională și trebuie să fie indicate în scală de preț pentru PZU stabilită de OPEE. În cazul ofertei de cumpărare, preturile menționate în percheile preț-cantitate consecutive vor fi constante descreșătoare. În cazul ofertei de vânzare, prețurile menționate în percheile preț-cantitate consecutive vor fi constante crescătoare.

Secțiunea 4 Validarea ofertei

105. Validarea ofertei este realizată de OPEE conform procedurii aprobată în condițiile stabilite la pct. 102, înainte ca prevederile prezentei secțiuni.

106. O condiție privind validarea unei oferte de cumpărare este îndeplinirea cerinței privind garanțierea stabilită pentru respectivul participant la PZU în conformitate cu prevederile Capitoliului III din Titlul XII.

107. Fiecare participant la PZU poate solicita invalidarea ofertei care contin o cantitate totală de energie electrică mai mare decât o anumită valoare specificată de respectivul participant la PZU. Participanții la PZU specifică limite de cantitate diferență pentru ofertele de cumpărare și ofertele de vânzare.

108. Cantitatea totală de energie electrică a unei oferte, calculată ca suma a cantităților de energie electrică prevăzute în toate percheile preț-cantitate din ofertă, nu trebuie să depășească cantitatea limită stabilită conform pct. 107.

109. Participantul la PZU primește prin intermediu sistemului de tranzacționare o notificare despre validarea sau despre invalidarea motivată a unei oferte în momentul în care aceasta intră în sistemul de tranzacționare. Această notificare trebuie să includă numărul de înregistrare, tipul ofertei și marca de timp la care oferta a intrat în sistemul de tranzacționare.

Capitolul IV Stabilirea cantităților de energie electrică tranzacționate pe PZU și a prețului de închidere a PZU

110. OPEE înregistrează ofertele în timpul orelor de tranzacționare până la ora de închidere a PZU, în fiecare zi de tranzacționare. Înaintă după ce toate ofertele transmise înainte de ora de închidere a PZU au fost validate conform prevederilor din secțiunea 4 a Capitoliului III, OPEE calculează prețul de inchidere al pielei (în continuare – PIP) și cantitățile de energie electrică tranzacționate, pentru zile de livrare. Calculul prețurilor și cantităților se face separat pentru fiecare interval de tranzacționare al zilei de livrare, luând în considerare numai ofertele valide corespunzătoare acestora.

111. OPEE determină PIP pentru PZU pe baza ofertei primite, utilizând curbele ofertei și cererii pentru PZU stabilite conform prevederilor secțiunilor 2 și 3 din prezentul Capitol.

112. Dacă PIP pentru unul sau mai mulți intervale de tranzacționare este nedefinit, OPEE aplică măsurile menționate în secțiunea 6 din prezentul Capitol.

113. După determinarea PIP OPEE acceptă pentru tranzacționare cantități de energie electrică din oferte în conformitate cu prevederile secțiunii 5 din prezentul Capitol. Aceste puncte nu se aplică intervalului de tranzacționare pentru care PIP nu este definit.

114. Percheile preț-cantitate care au fost acceptate de OPEE pentru tranzacționare stabilesc o tranzacție fermă între OPEE, pe de o parte, și participantul la PZU, pe de altă parte, pentru livrarea energiei electricre în cantitatea acceptată de OPEE și la un preț egal cu PIP, stabilite pentru un interval de tranzacționare corespunzător unei zile de livrare specificat în oferă. Tranzacțiile corespunzătoare

Secțiunea 2 Determinarea curbei ofertei și curbei cererii de energie electrică

115. OPEE determină curba ofertei de energie electrică pe baza oferteilor de vânzare a energiei electrici, și include cumulativ toate percheile preț-cantitate din oferte de vânzare, aranjate în ordine crescătoare a prețurilor, începând cu percheia preț-cantitate cu prețul cel mai mic până la cea cu prețul cel mai mare. Dacă cel mai mare preț pentru energie electrică din oferte de vânzare este mai mic decât prețul maxim al scaliei de preț pentru PZU, atunci curba ofertei va fi extinsă prin adugarea unei perchei fictive cu o cantitate de energie electrică egală cu zero și un preț pentru energie electrică egal cu prețul maxim al scaliei.

116. Curba ofertei de energie electrică conține o singură percheie preț-cantitate cu o cantitate egală cu zero și un preț egal cu prețul maxim al scaliei de preț în situația în care cantitatea agregată din toate ofertele de vânzare valide este zero.

117. OPEE determină curba cererii de energie electrică pe baza ofertei de cumpărare a energiei electrici, și include cumulativ toate percheile preț-cantitate din ofertele de cumpărare, sortate în ordinea descreșterea a prețurilor, începând cu percheia preț-cantitate cu prețul cel mai mare, până la cea cu prețul cel mai mic. Dacă prețul cel mai mic din oferte este mai mare ca zero, atunci curba cererii va fi extinsă prin adăugarea unei perchei fictive cu o cantitate egală cu zero și un preț egal cu zero.

118. Curba cererii de energie electrică conține o singură percheie preț-cantitate cu o cantitate de energie electrică egală cu zero și un preț la energia electrică egal cu prețul minim al scaliei de preț în situația în care cantitatea agregată de energie electrică din toate ofertele de cumpărare validate este zero.

119. La determinarea curbei cererii și curbei ofertei de energie electrică, se iau în considerare numai ofertele validate.

Secțiunea 3 Determinarea prețului de închidere a PZU

120. Pentru stabilirea PIP, OPEE determină punctul (punctele) de intersecție dintre curba cererii de energie electrică și curba ofertei de energie electrică (Figura 1).

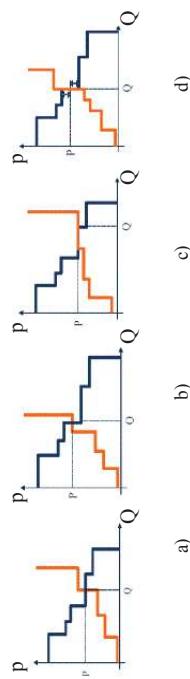

Figura 1. Stabilirea PIP

121. Punctul (punctele) de intersecție dintre curba cererii și curba ofertei de energie electrică reprezintă punctul de echilibru între ofertele agregate de vânzare și ofertele agregate de cumpărare a energiei electrici.

122. Dacă există un singur punct de intersecție (Figura 1, a), b), sau dacă toate punctele de intersecție au același preț (Figura 1, c)), prețul corespunzător punctului de intersecție va deveni PIP.

123. Dacă există mai multe puncte de intersecție și diferențele punctelor de intersecție au prețuri diferite la energia electrică (Figura 1, d)), PIP se determină astfel :

132. Immediat după verificarea ofertelor care au fost transmise până la noua oră de închidere a PZU, OPEE recalculează prețurile și cantitățile de energie electrică pentru ziua de livrare, în conformitate cu prevederile din prezentul Capitol.

133. În cazul în care OPEE nu a primit nici o ofertă de vânzare și/sau de cumpărare până la noua oră de închidere a PZU, sau în cazul în care PIP este în continuare nedefinit, OPEE informează imediat participanții la PZU, OST și Agenția că nu este posibilă închiderea pieței. În acest caz PIP rămâne nedefinit doar pentru intervalele în care acesta nu a putut fi calculat, iar pentru restul intervalelor se consideră definit.

$$PIP = \frac{p_{max} + p_{min}}{2}$$

unde:

- p_{max} semnifică cel mai mare preț corespunzător punctelor de intersecție dintre curba cererii și curba ofertei de energie electrică;

- p_{min} - cel mai mic preț corespunzător punctelor de intersecție dintre curba cererii și curba ofertei de energie electrică.

124. PIP este nedefinit în cazul în care curba cererii și curba ofertei nu se intersectează sau când, curba cererii și/sau curba ofertei de energie electrică au cantități agregate egale cu zero.

Secțiunea 4

Determinarea cantităților ofertei și cererii de energie electrică

125. Cantitatea ofertei de energie electrică (W_s) se calculează astfel :

$$W_s = \sum q_{s,c}$$

unde $q_{s,c}$ reprezintă cantitatea de energie electrică corespunzătoare perechilor preț-cantitate din ofertele de vânzare al căror preț pentru energie electrică este mai mic sau egal cu PIP.

126. Cantitatea cererii de energie electrică (W_D) se calculează astfel :

$$W_D = \sum q_{d,c}$$

unde $q_{d,c}$ reprezintă cantitatea de energie electrică corespunzătoare perechilor preț-cantitate din ofertele de cumpărare al căror preț pentru energie electrică este mai mare sau egal cu PIP.

Secțiunea 5

Aceptarea cantităților din oferte pentru tranzacționare

127. Pentru cauză în care PIP este nedefinit, nu vor fi acceptate pentru tranzacționare cantități din oferte. Pentru cauză în care PIP este definit:

- 1) OPEE acceptă, pentru toate ofertele de cumpărare a energiei electrice, toate perechile preț-cantitate, al căror preț la energia electrică este mai mare sau egal cu PIP;
- 2) OPEE acceptă, pentru toate ofertele de vânzare a energiei electrice, toate perechile preț-cantitate, al căror preț la energia electrică este mai mic sau egal cu PIP.

Secțiunea 6

Măsuri speciale pentru cauză în care PIP este nedefinit

128. OPEE va executa o două rundă de oferte pe PZU pentru ziua de livrare în care închiderea PZU a condus la un PIP nedefinit pe unul sau mai multe intervale de tranzacționare corespunzătoare același zile de livrare.

129. OPEE informează participanții la PZU despre situația prevăzută la pct. 128, indicând motivele acesteia fără să încalce confidențialitatea ofertei individuală primite anterior.

130. OPEE va anunță fără întârziere amânarea orei de închidere a PZU și va da dreptul participanților la PZU să transmită oferte noi pentru ziua de livrare în cauză, până la o nouă oră de închidere a PZU. Ofertele transmise până la ora de închidere a PZU inițială vor fi considerate în continuare validate cu excepția cazului în care acestea au fost înlocuite cu alte oferte validate.

131. Ora de închidere a PZU decalată va fi stabilită după cel puțin 30 de minute din momentul când OPEE anunță această decalare, dar cu cel puțin două (2) ore înainte de ora de transmitere a programului.

Secțiunea 1

Confirmarea și acceptarea tranzacțiilor pe PZU

Capitolul V

Confirmarea tranzacțiilor

134. OPEE informează fiecare participant la PZU privind tranzacțiile încheiate conform prevederilor Capitolului IV cel fără în termen de o oră după ora de închidere a PZU. Pentru fiecare zi de livrare OPEE transmite confirmările de tranzacție separate pentru fiecare participant la PZU.

135. Fiecare confirmare de tranzacție cuprinde cei puțin următoarele date:

- 1) numele și codul de identificare pe PZU ale participantului la PZU;
- 2) ziua de livrare;
- 3) intervalul de tranzacționare;
- 4) zona de tranzacționare;
- 5) cantitatea vândută, respectiv cumpărată de participantul la PZU în intervalul de tranzacționare respectiv;
- 6) prețul la care s-a încheiat tranzacția pentru intervalul de tranzacționare respectiv.

136. În cazul în care OPEE identifică o eroare în procesul de închidere a pieței sau în cazul în care decide să anuleze o ofertă sau tranzacție în conformitate cu prevederile pct. 138, OPEE poate relua procesul de închidere a pieței conform prevederilor Capitolului IV și poate transmite confirmările de tranzacție corectate, dar nu mai fără decât de termenul precizat la pct. 134.

137. În termen de trei ore după ora de închidere a PZU, OPEE transmite OST rezultatul tranzacțiilor încheiate pe PZU cu specificarea pozitiei nete contractuale a fiecărui participant, obținută în urma tranzacțiilor pe PZU.

138. Pentru a asigura funcționarea PZU în condiții de eficiență, concurență și transparență OPEE anulează o ofertă și/sau o tranzacție în următoarea cauză:

- 1) la apariția unei erori tehnice în sistemul de tranzacționare, care poate periclită asigurarea funcționării PZU;
- 2) la constatarea unei erori evidente la introducerea prețului unei oferte în sistemul de tranzacționare (eroare de introducere), care poate influența rezultatele tranzacțiilor unui participant la PZU.

Secțiunea 2

Contestării la confirmările de tranzacție

139. Participantul la PZU poate depune contestări la continutul confirmărilor de tranzacție numai în cazul unor erori rezultate din acțiunile OPEE.

140. Orice contestație la continutul confirmărilor de tranzacție trebuie să fie transmisă la OPEE în cel mult 30 de minute după limita de timp prevăzută la pct. 134.

141. Confirmările de tranzacție primele de participant la PZU se consideră ca fiind acceptate dacă acesta nu transmite nici o contestație în intervalul de timp specificat la pct. 140.

142. OPEE verifică imediat orice contestație la confirmările de tranzacție primite conform prevederilor pct. 140 și informează participantul la PZU despre rezolvarea acesteia. Dacă este necesar, OPEE transmite participantului la PZU o nouă confirmare de tranzacție, dar nu mai târziu de 30 de minute după limita de timp prevăzută la pct. 140.

Secțiunea 3**Limitarea responsabilității**

143. Orice contestație transmisiă nu exonerează participanții la PZU în cauză de îndeplinirea obligațiilor rezultate din tranzacțiile contestate.

144. OPEE va fi responsabil pentru orice cost direct indus ca urmare a faptului că participantul la PZU și-a îndeplinit obligațiile rezultate din tranzacțiile contestate.

145. Cel târziu cu o oră înainte de ora de transmitere a programului, OPEE va stabili pozitia contractuală a fiecărui participant la PZU rezultată în urma tranzacțiilor pe PZU, pe care le va întări pentru verificare către fiecare participant la PZU în scopul actualizării cantităților incluse în notificările fizice. În cazul în care apar divergențe care nu pot fi rezolvate până la ora de transmitere a programului, obligația contractuală rezultată în urma tranzacțiilor pe PZU, transmisă de OPEE devine obligatorie pentru participantul la piață.

Capitolul VI**Corelarea PZU cu alte piețe organizate și responsabilitatea OPEE****Secțiunea I****Corelarea activităților participanților pieței energetice pe PZU cu activitățile pe celealte piețe organizate de energie electrică**

146. În scopul asigurării funcționării piețelor organizate de energie electrică și a securității aprovisionării cu energie electrică a consumatorilor finali este necesară corelarea informațiilor ce încorporează realizate de participanții pieței energiei electrice în cadrul fiecărei piețe organizate de energie electrică.

147. OST este obligat să transmită OPEE cel puțin informațiile privind rezervele de reglaj contractate conform Titlului VII, specificate pentru fiecare unitate de producere contractată și perioada de timp.

148. OST este obligat să transmită OPEE cel puțin informațiile privind participanții la piața care dețin drepturi de transmitere a energiei electrici dobândite în urma procedurii de alocare a capacitații interconexiunilor, specificate pe perioadă, perioadă de produs, capacitate și direcție de livrare, precum și capacitațile disponibile a interconexiunilor transfrontaliere, care pot fi utilizate pentru alocarea implicită.

149. OST transmite informațiile specificate la pct. 147 și 148 aferente zilei de livrare până la orele 10-00 a zilei D-1.

150. OPEE utilizează informațiile prezentate de OST conform prezentei secțiuni și notificările participanților pieței energiei electrice transmise conform Titlului II pentru identificarea prețurilor de tranzacționare a energiei electrice pe piața anglo de energie electrică și completarea raporturilor, precum și pentru alocarea implicită a capacitații interconexiunilor transfrontaliere.

Secțiunea 2**Proceduri de urgență**

151. Procedurile de urgență pentru PZU și PPZ sunt elaborate și supuse consultării publice de către OPEE, și aprobată după avizarea acestora de către Agenție.

152. Procedurile de urgență pentru PZU și PPZ sunt utilizate de OPEE și de participanții la PZU în cazul apariției unei situații de urgență, după cum urmează, fără a se limite la:

- 1) incapacitatea totală sau parțială de funcționare a sistemului de tranzacționare utilizat de OPEE pentru procesul de închidere a PZU;

- 2) întreruperea căilor de comunicație ale OPEE;

153. Procedurile de urgență pentru PZU și PPZ stabilesc situațiile de urgență în cazul cărora sunt utilizate procedurile de urgență și pot prevedea utilizarea unor mijloace alternative de comunicare precum și extinderea sau decalarea oricărui termen limită care trebuie respectat de OPEE și participanții la PZU, inclusiv ora de închidere a PZU. În toate cazurile, OPEE va尊重a termenul limită de transmitere a programului.

154. În cazul întrerupării sesiunilor de tranzacționare, OPEE nu poate fi reclamat drept responsabil pentru eventuale daune materiale invocate de participanții la PZU.

Secțiunea 3**Limitarea responsabilității**

155. Cu excepția cazurilor în care prezentele Reguli, legile aplicabile sau contractul de participare la PZU și PPZ stipulează diferit, OPEE nu va fi în niciun caz răspunzător față de un participant la PZU pentru nici o pierdere sau pagubă, inclusiv toate daunele directe sau indirecte, consecințe, pierdere de oricărui profituri sau înținderi.

156. OPEE nu este responsabil pentru nici o pierdere sau pagubă care poate apărea ca urmare a unei acțiuni sau omisiuni prevăzute în prezentele Reguli sau legile aplicabile, cu excepția cazului în care a acționat cu neglijență gravă sau intenționată.

157. OPEE nu este responsabil pentru nici o pierdere sau daune cauzate de o întrerupere a operațiunilor sale ca urmare a unui eveniment de forță majoră sau ca urmare a altor evenimente care nu intră în sfera sa de responsabilitate (de exemplu, acțiuni industriale, blocaje, întreruperea traficului, întreruperea lanțului de aprovisionare) sau care sunt provocate de acte ale terților.

158. OPEE nu este responsabil pentru daunele suferite de un participant la PZU ca urmare a unor probleme tehnice sau ca urmare a imposibilității partiale sau complete de a folosi sistemul de tranzacționare al OPEE, în cazul întreruperilor în transferul de date, sau ca urmare a erorilor efectuate la introducerea datelor în cadrul decontării și administrației garanțiilor financiare a participanților la PZU.

159. OPEE nu este răspunzător pentru daunele cauzate de o întrerupere a operațiunilor sale ca urmare a unor probleme tehnice sau ca urmare a incapacității partiale sau complete de utilizare a sistemului bancar și / sau a sistemului pieței energiei de echilibrare, sau în caz de întreruperi în transferul de date.

160. OPEE nu este răspunzător pentru cauzările de daune care să-și pută produce, pentru daune directe, consecințe, pierderi sau profituri pierdute în cazurile de întrerupere a operațiunilor și serviciilor sale ca urmare a unui eveniment din sfera băncii de decontare, inclusiv orice defectuie a sistemelor Băncii de decontare, a sistemelor Băncii naționale, sau a sistemelor de decontare financiare internațională care dezactivează sau afectează substantial capacitatea de a opera sistemul de compensare în raport cu participanții la PZU.

161. OPEE nu este responsabil pentru furnizarea și preluarea de cantități de energie electrică care sunt rezultatul tranzacțiilor, reglementate de prezentele Reguli.

162. OPEE nu va fi responsabil pentru orice pierdere sau daune cauzate de întreruperea furnizării de energie electrică și/sau defectuie a sistemului de programare sau a rețelei electrice de transport și/sau de distribuție a energiei electrice.

163. OPEE nu este răspunzător pentru funcționarea defectuoasă sau perturbată a operațiunii de tranzacționare și/sau compensare, cauzate de ceeașe comunicațiilor, echipamentelor, sistemelor centrale de prelucrare a datelor sau defectuini similare în afara controlului lui.

164. OPEE este răspunzător în caz de intenție și neglijență.

**TITLUL IV
REGULILE PIETEI DE ENERGIE ELECTRICĂ PE PARCURSUL ZILEI****Capitolul I****Scop**

165. Prezentul titlu stabilește cadrul pentru organizarea și funcționarea PPZ, și anume:

- 1) modul de organizare a sesiunilor de tranzacționare și de stabilire a tranzacțiilor;
- 2) principiile decontării tranzacțiilor;
- 3) reguli privind monitorizarea și supravegherea PPZ.

166. Prin organizarea PPZ se crează un cadru suplimentar de vânzare și cumpărare a energiei electrice pentru participanții la piata anglo de energie electrică, necesar pentru facilitarea echilibrării portofoliului de tranzacții de vânzare și cumpărare a energiei electrice cu posibilitățile de producție,

necesarul de consum și tranzacțiile transfrontaliere, precum și pentru reducerea dezchilibrelor, asigurând caracterul centralizat, public, transparent și nediscriminatoriu al tranzacțiilor de pe piață concurențială de energie electrică.

167. Prezentul titlu se aplică producătorilor, furnizorilor de energie electrică, operatorilor de sistem și OPEE.

Capitolul II Prevederi generale

168. PPZ este creată în condițiile stabilită de Legea cu privire la energie electrică.

169. OPEE organizează și dezvoltă piata de energie electrică pe parcursul zilei pe baza principiilor de nediscriminare, transparență, caracter public, stabilitate de lege, și a prevederilor din prezentele Reguli.

170. Un participant la piața de energie electrică poate participa la PPZ doar dacă a semnat contractul de participare la PZU și PPZ, care cuprinde drepturile și responsabilitățile reciproce ale OPEE și ale fiecărui participant la PPZ.

171. Participarea la PPZ este permisă entităților care au fost înregistrate de OPEE ca participanți la PPZ și își au contract de echilibru încheiat cu OST.

172. Înregistrarea participantului la PPZ se face la solicitarea acestora adresată OPEE, realizată în condițiile prevăzute în Capitolul II Titlu III. Un participant la PPZ se poate retrage din proprie inițiativă de la PPZ.

173. OPEE suspendă înregistrarea unui participant la PPZ în oricare dintre următoarele cazuri:
1) dacă participantul la PPZ nu mai îndeplinește una sau mai multe dintre condițiile necesare pentru înregistrarea ca participant la PPZ;
2) dacă participantul la PPZ nu respectă repetat contractul de participare la PPZ.

174. OPEE dispune suspendarea unui participant la PPZ odată cu constatarea oricărei dintre condițiile stipulate la pct. 1) 173 subiect 1), pentru o perioadă care să nu depășească sase luni, transmînd participantului la PPZ în cauză, OST și Agenției o notificare cu specificarea motivelor suspendării și a datei intrării în vigoare a acestiea.

175. OPEE revocă înregistrarea unui participant la PPZ, transmitând o notificare corespunzătoare cu cel puțin două săptămâni înainte de momentul intrării în vigoare, dacă acesta nu poate dovedi că a inițiat cauzele care au condus la suspindarea sa în decursul perioadei specificate de OPEE conform prevederilor pct. 174.

176. Suspendarea, retragerea sau revocarea înregistrării unui participant la PPZ este realizată conform procedurii de retragere, revocare și suspendare de pe PZU și PPZ a participantului la PZU și PPZ, elaborată de OPEE conform pct. 82.

177. PPZ cuprinde tranzacții cu energie electrică pentru fiecare interval de tranzacționare al zilei de livrare.

178. Tranzacțiile efectuate pe PPZ stabilesc obligații ferme ale respectivelui participant pe PPZ de a livra energie electrică, respectiv de a achiziționa energie electrică în intervalul orar respectiv, în conformatitate cu specificațiile tranzacțiilor confirmate.

179. OPEE este contraparte pentru fiecare participant la PPZ, în tranzacțiile încheiate de participant în cadrul PPZ.

180. Ofertele și tranzacționarea între participanți se desfășoară anonim.

181. Participantii la PPZ au obligația să depună o garanție financiară în favoarea OPEE, conform prevederilor contractului încheiat cu OPEE, care să acopere contravaloarea ofertei de cumpărare a energiei electrice tranzacționate pe PPZ.

Capitolul III Tranzacționarea

182. Pentru fiecare interval de tranzacționare al zilei de livrare, OPEE definește, în cadrul sistemului de tranzacționare, un produs standard, ce constituie obiectul unor tranzacții independente.

183. O ofertă este definită pentru un singur produs standard.

184. Ofertele sunt formate dintr-o pereche preț/cantitate.

185. Participantul la PPZ poate introduce mai multe oferte de vânzare și/sau mai multe oferte de cumpărare a energiei electrice pentru fiecare produs standard.

186. Ofertele pot fi introduse doar în timpul sesiunii de tranzacționare corespunzătoare produsului standard respectiv.

187. O ofertă introdusă de către un participant la PPZ poate fi anulată/modificată/suspendată de acesta în orice moment din sesiunea de tranzacționare, pentru partea din ofertă respectivă care nu a fost corelată până la acel moment.

188. Sistemul de tranzacționare va acorda marca de timp și va lua în considerare ultima modificare a ofertei.

189. OPEE organizează că o sesiune de tranzacționare pentru fiecare produs standard.

190. Fiecare sesiune de tranzacționare aferentă unui produs standard începe la ora 19-00 a zilei precedente zilei de livrare, și se încheie cu ora 0-00 înainte de începutul intervalului de tranzacționare respectiv al zilei de livrare.

191. Prin derogare de la prevederile pct. 190, în fiecare marți între orele 20-00 și 23-00 se aloăcă un interval de timp pentru desfășurarea procesului de menținere a sistemului de tranzacționare. În acest interval de timp nu se pot introduce oferte și nu se pot închide tranzacții, iar sesiunile de tranzacționare al căror termen final se găsesc în acest interval se încheie până la începutul acestuia.

192. În timpul sesiunii de tranzacționare, participantii la PPZ pot introduce oricând oferte, corelarea realizându-se automat la introducerea acestora, dacă se îndeplinește condițiile de corelare.

193. Participantii pot introduce oferte doar în limitele garanțiilor finanțare depuse.

194. Procesul de corelare asigură tranzacționarea tuturor ofertelor compatibile respectând următoarele principii:
1) sistemul de tranzacționare al PPZ ordonează ofertele în funcție de preț, iar la prețuri egale, după marca de timp;
2) ofertele de cumpărare se coreleză în ordinea descrescătoare a prețului oferit, respectiv prima oferte de cumpărare tranzacționată este oferta de cumpărare cu prețul cel mai mare;
3) ofertele de vânzare se coreleză în ordinea creșătoare a prețului oferit, respectiv prima ofertă de vânzare tranzacționată este oferta de vânzare cu prețul cel mai mic;
4) corelarea a două oferte se realizează la cantitatea minimă a celor două oferte. Oferta rămasă după corelarea parțială rămâne în sistemul de tranzacționare pentru eventualele corelări ulterioare;

5) prețul care se încheie tranzacția conform regulilor de corelare aplicate automat de către sistemul de tranzacționare al PPZ, este prețul oferit de răspuns la ofertă de sens contrar existentă în sistemul de tranzacționare care îndeplinește condiția de corelare;
6) procesul de corelare se încheie în momentul în care nu mai există oferte care îndeplinește condiția de corelare sau la expirarea sesiunii de tranzacționare.

195. După închiderea fiecărei tranzacții, participantii la PPZ primesc, prin intermediu sistemului de tranzacționare al PPZ, confirmări ale tranzacțiilor proprii.

Capitolul IV Validarea tranzacțiilor

196. În vederea participării la sesiunile de tranzacționare organizate pe PPZ cu oferte de cumpărare, participantul la PPZ trebuie:

- 1) să depună contractul de debitare directă la OPEE, înainte de ziua de tranzacționare în care dorește să introducă oferte de cumpărare;
- 2) să întră într-ună măsură necesare pentru a fi transmisă de către banca cont centrală la OPEE scrisoarea de garanție bancară de plată în favoarea OPEE înainte de ziua de tranzacționare în care dorește să introducă oferte de cumpărare.

197. Participanții la PPZ pot utiliza o scrisoare de garanție bancară de plată, unică pentru PZU și PPZ. În acest caz, serioarea de garanție bancară unică pentru PZU și PPZ va avea specificat în conturul ei că se utilizează pentru cele două piete de energie electrică, iar repartitia valorii între cele două piete poate fi actualizată lunar.

198. Serioarea de garanție bancară de plată emisă în favoarea OPEE în calitate de beneficiar este utilizată pentru acoperirea integrală a obligațiilor de plată ale participantului la PPZ nemicasate încă în contul central, precum și pentru validarea ofertelor de cumpărare.

199. La introducerea în sistemul de tranzacționare al PPZ, ofertele de cumpărare a căror valoare este mai mare decât garanția de validare calculată dinamitică cu valoarea tranzacțiilor de cumpărare realizate, respectiv cu valoarea ofertelor de cumpărare active, sunt invalidate de către sistemul de tranzacționare al PPZ, iar participantul respectiv este informat prin mesaj transmis automat prin intermediul sistemului de tranzacționare exclude posibilitatea corelată tranzacțiilor de sens opus depuse de același participant la PPZ.

200. După încheierea sesiunilor de tranzacționare aferente unei zile, OPEE elaborează nota de decontare zilnică, pe care o pună la dispoziția participantului la PPZ, în care sunt înregistrate, orar și cumulat, la nivelul zilei de livrare, cantitățile de energie electrică aferente tranzacțiilor de vânzare/cumpărare și valoarea totală și netă ale obligațiilor de plată/drepturilor de incasare.

201. Încasările/plătările aferente valorilor nete ale drepturilor de incasare/obligațiilor de plată pentru tranzacțiile încheiate zilnic pe PPZ sa realizează prin intermediul contului central al PPZ, deschis la banca cont centrală de către OPEE în calitate de contraparte, prin mecanismele de debitare directă/ordine de plată, conform prevederilor contractului pentru participare la PZU și PPZ.

202. În cazul în care banca de decontare a participantului la PPZ a comunicat refuzul la plată a instrucțiunii de debitare directă, OPEE solicită executarea scrisorii de garanție bancară de plată a acestuia.

203. În situația în care în luna de livrare participantul la PPZ înregistrează la nivel de zi de livrare atât tranzacții de vânzare pe PPZ, cât și tranzacții de cumpărare pe PPZ, drepturile sale de incasare, respectiv obligațiile sale de plată față de OPEE, comunicate prin facturi reciproce, sunt supuse mecanismului de compensare a acestora, conform prevederilor legale aplicabile.

Capitolul V Comunicare

204. După încheierea fiecărei tranzacții, responsabilul grupului de echilibrare care să-i asumat responsabilitatea echilibrării penit participant la PPZ poate realiza prin intermediul sistemului de tranzacționare al PPZ, schimburile de energie electrică pe fiecare interval de dispescențare, aferente tranzacțiilor pe PPZ, din cadrul notificării fizice întregului grup.

205. În cel mult 30 de minute ulterioare orei în care său încheiată tranzacția, participantii la piata de energie electrică sunt obligați să actualizeze notificație fizice transmise către OSIT.

206. OPEE transmite OSIT rezultatul tranzacției încheiate pe PPZ cu specificarea poziției nete contractuale a fiecărui participant la PPZ, obținută în urma tranzacțiilor pe PPZ pentru fiecare interval de tranzacționare cu 45 de minute înainte de începerea intervalului respectiv.

207. Rezultatele finale ale tranzacțiilor realizate pe PPZ se transmit de către OPEE participantilor în scopul decontării până la orele 13:00 ale zile ulterioare zile de livrare.

Capitolul VI Transparență

208. Sistemul de tranzacționare al PPZ asigură anonimatul ofertantilor pe întreg parcursul sesiunii de ofertare.

209. Tranzacțiile stabilite sunt accesibile în formă anonimizată publicului, pe pagina web oficială a OPEE, în ziua următoare celei de livrare.

210. OPEE publică în timp real cele mai bune 10 oferte de cumpărare și cele mai bune 10 oferte de vânzare. Tranzacțiile încheiate pe PPZ, caracterizate prin preț, cantitate, activitatea participantului la

Capitolul VII

Proceduri de urgență

211. Prevederile referitoare la procedurile de urgență se aplică, fără a se limita, atunci când:

- 1) din cauza unor probleme tehnice localizate la nivelul căilor de comunicație proprii, OPEE nu poate pune la dispoziția participantilor la PPZ confirmările de tranzacții, respectiv notificările fizice;
- 2) are loc o întrerupere accidentală a sistemului de tranzacționare al PPZ, respectiv când un eveniment sau un complex de evenimente împiedică funcționarea sistemului de tranzacționare al PPZ.

212. Situațiile de urgență care au dus la întreruperea unor sesiuni de tranzacționare, precum și motivarea acestora se publică de către OPEE, pe pagina web oficială.

213. În cazul întrerupării sesiunilor de tranzacționare conform pet. 211, OPEE nu poate fi reclamat drept responsabil pentru evenuale daune materiale invocate de participantii la PPZ.

214. În cazul situațiilor de avarie privind funcționarea defectuoasă a sistemului de tranzacționare și a căilor de comunicație ale OPEE, se va întrerupe tranzacționarea până la restabilirea sistemului, iar comunicările absolut necesare se vor desfășura prin sisteme alternative, în conformitate cu prevederile procedurei aprobată conform pet. 151.

215. Din momentul reluii funcționării sistemului de tranzacționare al PPZ desfășurarea sesiunilor de tranzacționare are loc conform orarului obișnuit.

Capitolul VIII

Contestări la confirmările de tranzacție

216. La încheierea tranzacției pe PPZ, un participant PPZ poate depune o contestație privind tranzacția. Motivele unei contestații pot fi:

- 1) o eroare preinsă în sistemul de tranzacționare;
- 2) o eroare de introducere a valorilor din partea unui reprezentant comercial.

217. Contestația este depusă prin introducerea unei solicitări prin intermediul sistemului de tranzacționare.

218. Contestația poate fi depusă numai până la 15 minute înainte de închiderea sesiunii de tranzacționare, după această perioadă contestația nu este înregistrată, tranzacția devenind obligatorie. Participantul care depune contestație este obligat să informeze imediat OPEE prin mijloace adecvate, altfel decât prin intermediul sistemului de tranzacționare, despre faptul că contestația a fost depusă.

219. În termen de 10 minute de la înregistrarea contestației OPEE emite o decizie privind contestația depusă după cum urmează:

- 1) în cazul în care se constată că contestația dreptă fondată, tranzacția este anulată, limita comercială este ajustată și toate părțile din tranzacție sunt informate imediat despre contestația acceptată la tranzacție de către sistemul de tranzacționare;
- 2) în caz de respingere a contestației, tranzacția rămâne în sistemul de tranzacționare, toate părțile din tranzacție sunt informate imediat de aceasta de către sistemul de tranzacționare.

220. OPEE are dreptul la rambursarea finanțată a costurilor aférente contestației la tranzacție datorată erorii de tranzacționare.

Capitolul IX

Limitarea responsabilității

221. Cu excepția cazurilor în care prezentele Reguli, legile aplicabile sau acordul specific stipulează diferit, OPEE nu va fi în niciun caz răspunzător față un participant PPZ pentru nici o

pierdere sau pagubă, inclusiv toate daunele directe sau indirecte, consecutive, pierderea oricărui profituri sau înfrângeri.

222. OPEE nu este responsabil pentru nici o pierdere sau pagubă care poate apărea ca urmare a unei acțiuni sau unor omisuri prezentări de prezente Reguli sau legile aplicabile, cu excepția cazului în care a acționat cu neglijență gravă sau cu intenție.

223. OPEE nu este responsabil pentru nici o pierdere sau pagubă care poate apărea ca urmare a unui eveniment de fortă majoră sau ca urmare a altor evenimente care nu intră în sfera sa de responsabilitate (de exemplu, acțiuni industriale, blocajele, întreruperea traficului, întreruperea lanțului de aprovisionare) sau care sunt provocate de acte ale autorizaților.

224. OPEE nu este responsabil pentru daunele suferite de un participant la PPZ ca urmare a unor probleme tehnice sau ca urmare a imposibilității parțiale sau complete de a folosi sistemul de tranzacționare al OPEE sau în cazul întreruperilor în transferul de date, sau ca urmare a erorilor efectuate la introducerea datelor în cadrul decontări și administrației garanților financiare a participanților la PPZ.

225. OPEE nu este răspunzător pentru daunele cauzate de o întrerupere a operațiunilor sale ca urmare a unor probleme tehnice sau ca urmare a incapacității parțiale sau complete de utilizare a sistemului bancar și / sau a sistemului pieței energiei electrice de echilibrare, sau în caz de întrerupere în transferul de date.

226. OPEE nu este răspunzător pentru cauzurile de daune care să răsfoiu producătoare, consecințe, pierderi sau profiliuri pierdute în cauzurile de întrerupere a operațiunilor și serviciilor sale ca urmare a unui eveniment din sfera băncii de decontare, inclusiv orice defectuie a sistemelor Băncii de decontare sau a sistemelor băncii centrale/nationale sau a sistemelor de decontare financiare compensare în raport cu participanții la PPZ.

227. În nici un caz, OPEE nu este responsabil pentru furnizarea și preluarea de cantități de electricitate care sunt rezultatul tranzacțiilor, reglementate de prezentele Reguli.

228. OPEE nu va fi responsabil pentru orice pierdere sau daune cauzate de întreruperea furnizării de energie electrică și/sau defectuile sistemului de programare sau a rețelei electrice de transport.

229. OPEE nu este răspunzător pentru funcționarea defecuoasă sau perturbată a operațiunii de tranzacționare și/sau compensare, cauzate de eșecul comunicatiilor, echipamentelor, sistemelor centrale de prelucrare a datelor sau defectuuri similare în afara controlului lui.

230. OPEE este răspunzător în caz de intenție și neglijență.

TITLUL V REGULILE NOTIFICĂRILOR FIZICE

Capitolul I Prevederi generale

echilibrare responsabilul grupului de echilibrare, în calitate de PRE transmite OST notificările fizice agregate pentru toti membrii grupului de echilibrare. OPEE transmite de asemenea la OST căte o notificare fizică privind poziții nete ale participanților la PZU și PPZ.

234. PRE-urile sunt obligate să notifice OST cantitățile de energie electrică ce urmează să fie livrate, în și din sistemul electroenergetic ca urmare a tranzacțiilor finciale pe piață energiei electrici, inclusiv a tranzacțiilor privind exportul declarat, importul declarat și tranzitul declarat.

235. PRE-urile care importă sau exportă energie electrică notifică OST importurile declarate, exporturile declarate și tranziturile declarate pe intervale de livrare cu partenerii extem, cu specificație interconexiunilor.

236. PRE-urile transmit OST notificări fizice privind tranzacțiile efectuate conform contractelor bilaterale și PZU, și notificări fizice finale cu pozițiile actualizate în baza tranzacțiilor efectuate pe PPZ.

237. Notificarea fizică conține cel puțin următoarele informații:

- 1) cantitatea de energie electrică planificată pentru fi livrată în rețele, separat pentru fiecare unitate de producere a respectivului producător de energie electrică;
- 2) cantitatea de energie electrică planificată a fi livrată pentru toate unitățile de producere cu puterea instalată mai mică de 1 MW, pentru care respectiva PRE și-a assumat responsabilitatea echilibrării, agregată pe fiecare tip de surse de energie primară;
- 3) consumul total planificat pentru consumatorii de energie electrică pentru care respectiva PRE și-a assumat responsabilitatea echilibrării;
- 4) consumul planificat pentru fiecare loc de consum disponibil pentru care respectiva PRE și-a assumat responsabilitatea echilibrării;
- 5) schimburile de energie electrică cu fiecare parte responsabilă de echilibrare în zonele de tranzacționare de frontieră, separat pentru fiecare zonă de tranzacționare de frontieră;
- 6) schimburile de energie electrică dintre OPEE și o altă parte responsabilă de echilibrare în zonele de tranzacționare de frontieră, separat stabilită cu partenerii extem, detaliate pe partener extern și separat pentru fiecare zonă de tranzacționare de frontieră, corespunzătoare dreptului de utilizare a capacitații de interconexiune;
- 7) exporturile și importurile declarate, stabilite cu partenerii extem, detaliate pe partener extern și separat pentru fiecare zonă de tranzacționare de frontieră, corespunzătoare dreptului de utilizare a capacitații de interconexiune;
- 8) tranzitul de energie electrică, corespunzătoare alocației prin licitații a dreptului de utilizare a capacitații de interconexiune;
- 9) denumirea și datele de identificare a partii care depune notificarea.

238. Notificarea fizică pentru o zi de livrare trebuie să acopere toate intervalele de dispecerizare ale respectivei zile de livrare.

239. Fiecare zi de livrare va avea douăzeci și patru (24) de intervale de dispecerizare consecutive cu o durată de o (1) oră fiecare, primul interval de dispecerizare începând la ora 00:00 în ziua de livrare.

240. În ziua trecești de la ora de vară la ora de iarnă, ziua de livrare va avea douăzeci și cinci (25) de intervale de dispecerizare consecutive. În ziua trecești de la ora de iarnă la ora de vară, ziua de livrare va avea douăzeci și trei (23) de intervale de dispecerizare consecutive.

241. Numai OPEE poate transmite notificările fizice pentru schimburile de energie electrică între zona națională de tranzacționare și o zonă de tranzacționare de frontieră, ca urmare a alocației prin licitații implicate a capacitaților de interconexiune. Capacitățile declarate în respectiva notificare fizică nu vor depăși cantitatea totală de energie electrică achiziționată sau vândută în acea zonă de tranzacționare de frontieră prin licitații implicate.

242. Procedurile pentru programare a schimburilor de energie electrică între OST și operatorii de transport și de sistem din județele vecine vor fi convenite între OST și fiecare dintre acești operatori de transport și de sistem, conform prevederilor Acordurilor de cooperare seminăte de OST cu operatorii de transport și de sistem din județele vecine, aprobată de Agenție în condițiile Legii cu privire la energie electrică.

243. Structura și modul de transmitere și validare a declarărilor de disponibilitate și a notificărilor fizice este stabilită în Codul rețelelor electrice. Validarea notificărilor fizice implică cel puțin următoarele:

- 1) integritatea SE;
- 2) securitatea aprovisionării cu energie electrică;
- 3) capacitatea disponibilă suficientă pentru a asigura în orice moment cererea de consum din SE și o rezervă rezonabilă;
- 4) gestionarea congestiilor interne;
- 5) determinarea dezechibrelor.

233. Fiecare PRE are obligația să transmită la OST notificările fizice agregate la nivelul PRE, pentru fiecare zi de livrare, specificat pentru fiecare interval de dispecerizare. Pentru grupurile de

unităților de producere calificate pentru a furniza servicii de sistem, în conformitate cu prevederile Codului rețelelor electrice, indiferent dacă acestea au fost declarate ca fiind disponibile sau nu.

256. Pe PEE se tranzacționează energia electrică de echilibrare corespunzătoare:

- 1) procesului de restabilire automată a frecvenței;
- 2) procesului de restabilire manuală a frecvenței;
- 3) procesului de înlocuire rezervelor.

257. În cazul în care pe PEE nu este disponibilă energie electrică de echilibrare corespunzătoare rezervelor necesare, OST întreprinde acțiuni specifice în conformitate cu prevederile Codului rețelelor electrice și a Acordurilor de cooperare semnate cu operatorii de sistem din țările vecine.

258. PEE începe să funcționeze după aprobarea ofertelor fixe și ofertelor zilnice pentru ziua de livrare și se termină la sfârșitul zilei de livrare.

259. Tranzacțiile pe PEE sunt încheiate prin selectarea parțială sau totală a ofertelor pe PEE de către OST.

260. Tranzacțiile încheiate pe PEE stabilesc obligația respectivului participant la PEE de a furniza energie electrică de echilibrare și presta serviciile corespunzătoare către OST, în conformitate cu specificațiile din ofertă și dispozitivile de dispeser emise de către OST. Tranzacțiile vor fi încheiate pentru energia electrică sau serviciul corespunzător efectiv mobilizat la comanda dispecerului pentru fiecare interval de dispecerizare al zilei de livrare.

261. Stabilitatea obligațiilor de plată pe PEE se face pe baza tranzacțiilor încheiate pe PEE.

262. OST este partea contractantă pentru fiecare participant la PEE pentru tranzacțiile încheiate pe PEE.

263. Energia electrică de echilibrare se asigură prin:

- 1) creștere de putere, respectiv prin creșterea producției unei unități de producere sau prin reducerea sarcinii unei loc de consum dispecerizabil;
- 2) reducere de putere, respectiv prin reducerea producției unei unități de producere sau creșterea sarcinii unei loc de consum dispecerizabil.

264. Energia electrică de echilibrare tranzacționată pe PEE se livrează fizic în intervalul de dispecerizare a zilei de livrare de o unitate de producere sau un loc de consum dispecerizabil, după caz, în punctul în care este racordat la SE și în momentele pentru care au fost emise dispozițiile de dispeser de către OST.

265. Consumatorii finali care dețin locuri de consum dispecerizabile au dreptul să oferă pe PEE puterea maximă disponibilă care poate fi redusă la locului de consum dispecerizabil pe care îl exploatează, indiferent dacă acesta au fost declarate ca fiind disponibile sau nu.

266. Participanții la PEE au obligația să utilizeze plata contractelor bilaterale, PZU și PPZ pentru realizarea echilibrului între obligații contractuale și posibilitățile tehnice de producere a energiei electrice astfel încât notificările fizice agregate pe unitățile de producere să fie în strictă concordanță cu obligațiile contractuale.

267. Dacă după aprobarea notificărilor fizice corespunzătoare zilei de livrare, OST constată probabilitatea apariției unor dezechilibre majore între producția și consumul de energie electrică din zonă de livrare la nivel de sistem, datorită aprobarii, primăndarea în exceptiile specificate în Codul rețelelor electrice, a unor notificări fizice în dezechilibru, OST utilizează ofertele zilnice validate pe PEE pentru compensarea acestordezechilibre.

268. OST va rezolva oricedezechilibru major între producția și consumul de energie electrică corespunzător zilei de livrare, în primul rând prin selectarea, în ziua precedentă zilei de livrare, a energiei de echilibrare corespunzătoare procesul de înlocuire a rezervelor. În cazul în care acest lucru nu este posibil, OST va rezolva, pe cât posibil, ascenzena dezechilibre prin selectarea, în ziua de livrare, a energiei de echilibrare corespunzătoare procesului de restabilire manuală a frecvenței și/sau procesului de restabilire automată a frecvenței.

269. Pentru rezolvarea situațiilor de notificare excedentă/deficită OST va utiliza ordinea de merit economică la oprirea/activarea unităților de producere și va opri/porni unității de producere conform acestor ordinii.

- 1) în cazul în care există divergențe între schimburile de energie electrice reciproce ale difieritor PRE, cantitatea corespunzătoare schimburilor de energie electrică între cele două PRE este considerată egală cu cea mai mică dintre cele două valori;
- 2) în cazul în care există nepotriviri din punct de vedere al sensului între schimburile de energie electrice reciproce ale difieritor PRE, pe fiecare interval de dispeserizare, cantitatea corespunzătoare schimburilor de energie electrică între cele două PRE este considerată zero;
- 3) în cazul în care un PRE nu a transmis notificările fizice, acestea vor fi considerate cu valori nule.

Capitolul II Notificări fizice

244. Notificările fizice sunt transmise OST cel târziu cu o oră înainte de închiderea perioadei de transmitere a ofertelor pe piata de echilibrare pentru fiecare zi următoare, detaliat pentru fiecare interval de tranzacționare.

245. Termenul limită de transmitere a notificărilor fizice stabilit la pct. 244 se consideră ora de transmitere a programului.

246. Ultimile notificări fizice înregistrate cu cel puțin o oră înainte de intervalul de dispeserizare în care energia electrică urmează a fi livrată/consamătată se consideră notificări fizice finale ale participantului la piata de energie electrică și sunt utilizate pentru determinarea poziției nete contractuale a PRE în procesul de determinare a dezechilibrelor.

247. Toți participanții la piata de energie electrică trebuie să funcționeze conform notificărilor fizice finale.

248. Notificarea fizică finală poate fi actualizată doar de către OST în rezultatul validării tranzacțiilor pe piata energiei electrice de echilibrare.

249. Valoarea validată (eventual actualizată) a notificării fizice finală este transmisă de OST în termen de 30 de minute de la termenul limită de transmitere a acestora.

TITLUL VI REGULILE PIETEI DE ENERGIE ELECTRICE DE ECHILIBRARE

Capitolul I Prevederi generale

250. Piata energiei electrice de echilibrare este o piată organizată obligatorie în cadrul căreia OST cumpătă și/sau vinde energie electrică activă de la/către participantii la piata de energie electrică, careexploatează unitățile de producere și/sau locuri de consum dispecerizabile, în scopul compensării abaterilor de la valorile programate ale producției și/sau consumului de energie electrică din SE precum și pentru rezolvarea congestiilor interne.

251. Regulile PEE stabilesc cerințele necesare pentru vânzarea și cumpătarea de către OST a energiei de echilibrare în vederea asigurării, prin conducerea operativă, a siguranței functionării SE, stabilității frecvenței și tensiunii, continuării în alimentarea consumatorilor, coordonării schimburilor de energie electrică cu alți OST și soluționarea congestiilor interne din SE prin utilizarea mecanismelor de piată.

252. PEE este creată în conformitate cu cerințele Legii cu privire la energia electrică.

253. Ofertele și tranzacțiile pe PEE se fac la nivel de unitate de producere/loc de consum dispecerizabil.

254. Fiecare participant la PEE care exploatează unități de producere /locuri de consum dispecerizabil este obligat să transmită OST declarația de disponibilitate corespunzătoare fiecărei unități de producere /loc de consum dispecerizabil, în conformitate cu prevederile Codului rețelelor electrice.

255. Pentru fiecare participant la piata de energie electrică care explănuia unități de producere este obligatorie oferarea pe PEE a energiei de echilibrare corespunzătoare puterilor disponibile ale

270. Ordinea de merit economic la oprire este elaborată în baza prețului MWh la reducere/crestere de putere, stabilind activarea/oprirea unităilor de producere sau locurilor de consum dispescerizabile astfel încât să fie minimizate costurile de echilibrare.

271. Actualizarea de către participant PEE a declarajei de disponibilitate ulterior validării ofertei fixe și ofertei zilnice implică doar modificarea capacitații disponibile fără a influența prețul ofertei.

272. În scopul soluționării dezechilibrelor între producția și consumul de energie electrică OST poate, în colaborare cu operatorii sistemelor de transport din alte țări, să elaboreze proceduri care ar permite folosirea reciprocă a energiei electrice de echilibrare transacționate pe PEE prin evitarea acțiunării unor oferte pe PEE, sau prin intermediu altor mecanisme asemănătoare, existente în respectivele țări. Proiectele procedurilor respective se aprobă de către Agentie în condițiile Legii cu privire la energia electrică.

273. Agentia poate stabili prețuri plafon la energia electrică pentru tranzacțiile încheiate pe PEE.

274. Prețurile plafon pentru tranzacțiile încheiate pe PEE vor fi determinate în baza studiului de piată efectuat de Agentie, în funcție de evoluția prețurilor la energia electrică la nivel regional.

275. Proiectul hotărârmi de aprobat a prețurilor plafon pentru tranzacțiile încheiate pe PEE este susținutării publice în conformitate cu prevederile Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional.

Capitolul II**Participare****Sectiunea 1****Participantii la piața energiei electrice de echilibrare**

276. Toți participantii la piața de energie electrică care exploatează unități de producere calificate pentru a furniza servicii de sistem aferente PEE, în conformitate cu prevederile Codului rețelelor electrice, și consumatorii care dispun de locuri de consum dispescerizabile au obligația să se înscrie ca participanți la PEE, semnând în acest sens contracte pentru participarea la piața de echilibrare cu OST.

277. Prin derogare de la prevederile pct. 276, OST poate stabili obligații de participare la PEE pentru procesul de înlocuire a rezervelor și în absența calificării. În acest scop OST transmite o argumentare producătorilor și Agentiei. Obligațiile stabilește deOST conform prezentului punct pot fi pusă în aplicare doar după obținerea avizului pozitiv al Agentiei.

278. Participantul la piața de energie electrică care exploatează unități de producere sau un loc de consum dispescerizabil și în continuare obligațile de participant la PEE și să îndeplinească dispozițiile OST, fără a avea dreptul să primească niciun fel de plată pe PEE. În cazul în care înregistrarea ca participant la PEE a participantului la piață este revocată, iar acesta nu îndeplinește dispozițiile de disperare, OST, sau avizarea Agentiei, poate rezoluționa contractul de echilibrare semnat cu participantul la piața de energie electrică.

Sectiunea 2**Înregistrare**

279. Pentru a se înscrie ca participant la PEE conform pct. 276, întrreprinderea electroenergetică care exploatează unități de producere și furnizorul care și-a suamat responsabilitatea pentru echilibrare pentru locuri de consum dispescerizabile trebuie să depună o cerere scrisă către OST. Cererea va fi însoțită de un formular, de documentația suplimentară relevanță și trebuie să fie semnată de un reprezentant autorizat al întrreprinderii electroenergetice.

280. OST elaborează cerințele de înregistrare ca participant la PEE care va cuprinde conținutul și formatul formularului prevăzut în pct. 279, precum și modul de transmitere, verificare, acceptare sau respingere, și le aprobă după consultarea publică și avizarea acestia de către Agentie.

- 2) participantul la PEE are dreptul să transfere producția între diferitele unități de producere care fac parte din același grup de prestare a serviciilor de echilibrare, chiar și în timp real cu aprobarea OST;
- 3) deconectarea de la SE a unei unități de producere, dintr-un grup de prestare a serviciilor de echilibrare este tratată în aceleasi condiții cu cele corespunzătoare unei unități de producere individuale;
- 4) participantul la PEE transmite pe piață de echilibrare oferte zilnice pentru fiecare unitate de producere care face parte din grupul de prestare a serviciilor de echilibrare;
- 5) ofertele fixe corespunzătoare unităților de producere care fac parte din grupul de prestare a serviciilor de echilibrare se transmit de către participantul la PEE pentru fiecare unitate de producere care face parte a serviciului de echilibrare;
- 6) calculul energiei electrice efectiv livrate și determinarea costurilor corespunzătoare dezchilibrelor de notificare sunt efectuate individual și suntat pentru întregul grup de prestare a serviciilor de echilibrare.

290. OST elaborază procedura care cuprinde prevederi referitoare la condițiile care trebuie îndeplinite pentru aprobatarea de către OST în vederea combinării întăruirii grup de prestare a serviciilor de echilibrare și o va supune consultării publice. Procedura se aproba de OST după analiza propunerilor finalizate de participanții pieței energiei electrice și avizarea de către Agentiei.

291. OST are dreptul să refuze și/sau să retragă permisiunea pentru constituirea unui grup de prestare a serviciilor de echilibrare dacă acest lucru poate pune în pericol siguranța funcționării sistemului electroenergetic. Fiecare refuz este transmis solicitantului împreună cu justificarea acestuia, totodată despre refuzul de constituire a unui grup de prestare a serviciilor de echilibrare fînd înștiințată Agentiei.

Capitolul III

Transmiterea ofertelor zilnice

Secțiunea I

Obligația de ofertare

292. Participantii la PEE sunt obligați să transmită oferte zilnice pentru fiecare interval de dispecerizare la fiecare zile de livrare pentru:
- 1) fiecare unitate de producere pe care o exploatează;
  - 2) fiecare loc de consum dispecerizabil pe care îl exploatează.
293. Pentru fiecare participant la PEE este obligatorie oferarea pe PEE a energiei electrice de echilibrare corespunzătoare puterilor disponibile ale unităților de producere, indiferent dacă acestea au fost declarate ca fiind disponibile sau nu.
294. Fiecare participant la PEE poate depune oferte pe PEE pentru locurile de consum dispecerizabile:

- 1) creștere de putere;
- 2) reducere de putere.

297. Fiecare ofertă zilnică poate conține cel mult zece perechi preț-cantitate, pentru fiecare unitate unei procedurii elaborate, consultată public cu partile interesate și aprobată de către OST. Procedura este aprobată după avizarea acestiei de către Agentie.

298. Participantii la PEE trebuie să transmită oferte zilnice pentru cantitatea de energie electrică de echilibrare pe care o pot produce conform declarării de disponibilitate în fiecare interval de dispecerizare pentru:

298. În cazul unei unități de producere:
- 1) toate cantitățile din perechile preț-cantitate din ofertă zilnică ce insumează o cantitate totală egală cu producția programată a unității de producere, în concordanță cu notificarea fizică și având cele mai mici prețuri, vor fi considerate perechi preț-cantitate pentru reducere de putere. În cazul în care suma cantităților perechilor cu cele mai mici prețuri nu coincide cu producția programată, ultima pereche va fi divizată în două perechi, cu același preț, iar cantitatea primei noi perechi va fi egală cu cantitatea insuficientă producției programate, restul cantității din perechea originală va fi atribuită celei de a doua pereche nou-formată;
  - 2) toate celelalte perechi preț-cantitate din ofertă zilnică vor fi considerate perechi preț-cantitate pentru creștere de putere.
299. În cazul unui loc de consum dispecerizabil:
- 1) prima valoare cuprinsă în ofertă zilnică reprezintă consumul minim pe care participantul la PEE dorește să-l mențină și pe care nu vrea să-l facă disponibil ca energie electrică de echilibrare;
  - 2) dintre toate perechile preț-cantitate din ofertă zilnică, cele cu prețurile cele mai mici și care insumează o cantitate totală egală cu diferența dintre consumul programat la locul de consum dispecerizabil în concordanță cu notificarea fizică și consumul minim pe care participantul la PEE dorește să-l mențină și pe care nu vrea să-l facă disponibil ca energie electrică de echilibrare, vor fi considerate perechi preț-cantitate pentru creștere de putere;
  - 3) toate celelalte perechi preț-cantitate din ofertă zilnică vor fi considerate perechi preț-cantitate pentru creștere de putere.

300. Fiecare pereche preț-cantitate pentru creștere de putere definește prețul unitar pentru energia de echilibrare, la care participantul la PEE dorește să furnizeze creștere de putere, pentru o cantitate care nu depășește cantitatea prevăzută în perechea preț-cantitate respectivă.

301. Fiecare pereche preț-cantitate pentru reducere de putere definește prețul unitar pentru energia de echilibrare, pe care participantul la PEE este dispus să îl plătească atunci când furnizează reducere de putere, pentru o cantitate care nu depășește cantitatea prevăzută în perechea preț-cantitate respectivă.

302. Pentru unitățile de producere pentru care disponibilitatea sursei primare de energie nu poate fi asigurată în mod activ, clasificate astfel conform Codului retelelor electrice, puterea disponibilă în cadrul PPE va fi cel puțin egală cu valoarea indicată în notificarea fizică.

303. Ofertele zilnice vor fi transmise pentru fiecare interval de dispecerizare și pentru fiecare unitate de producere sau loc de consum dispecerizabil, după caz.

Secțiunea 3

Transmiterea și modificarea ofertelor zilnice

304. Fiecare participant la PEE transmite oferte zilnice pentru zina de livrare la OST înainte de ora de închidere a PEE, respectiv până la ora 17:00 a zilei de tranzacționare care precede zina de livrare. Transmiterea ofertei zilnice este permisă cu maxim o săptămână înainte de zina de livrare respectivă.
305. Ofertele zilnice se transmit în format electronic, prin căile de comunicație stabile de către OST în procedura specificată la pct. 295.
306. Oferta zilnică este considerată transmisa la momentul intrării în sistemul PEE. Ora transmiterii este exprimată prin marca de timp.
307. Ofertele zilnice pot fi modificate sau anulate de către participantul la PEE care le-a transmis înainte de ora de închidere a PEE. Modificările sunt marcate temporal și înregistrate în sistemul PEE. Dacă oferta modificată îndeplinește prevederile secțiunii 5, aceasta devine ofertă validată.

Secțiunea 4

Continutul și formatul ofertelor zilnice

308. Procedura prevăzută la pct. 295 stabileste și formatul și continutul-cadru pentru ofertele zilnice.
309. Ofertele zilnice trebuie să conțină cel puțin următoarele date:

Obligația de ofertare

- 1) codul de identificare pe PEE al participantului la piața de energie electrică;
  - 2) codul EIC;
  - 3) codul de identificare al unității de producere sau al locului de consum dispecerizabil pentru care se face ofertă zilnică;
  - 4) ziua de livrare, pentru care este valabilă ofertă zilnică;
  - 5) interval de dispecerizare pentru care este valabilă ofertă zilnică;
  - 6) cel puțin una, dar nu mai mult de zece preț-canitate consecutive, cu respectarea prevederilor secțiunii 2 privind cantitățile oferite.
- 3.10. Prețurile din ofertele zilnice sunt exprimate în monedă națională. Prețurile menționate în prețurile preț-canitate consecutive vor fi constante crescătoare.

**Secțiunea 5
Validarea ofertelor zilnice și verificarea finală**

3.11. Validarea ofertei zilnice este realizată în conformitate cu cerințele procedurii prevăzute la pct. 295.

3.12. Orice ofertă zilnică se validează în mod autonom la intrarea în sistemul PEE.

3.13. Oferta zilnică pentru o unitate de producere sau un loc de consum dispecerizabil se consideră validată de către OST dacă respectă condițiile procedurii prevăzute la pct. 295. Oferta invalidată de către OST se consideră ca fiind neîntransmisă de respectivul participant la PEE.

3.14. Immediat după ora de închidere a PEE, OST își face verificarea finală a tuturor ofertelor zilnice intrate în sistemul PEE, verificând, pentru fiecare participant la PEE, dacă sunt îndeplinite următoarele condiții:

- 1) participantul la PEE a transmis oferte zilnice pentru toate unitățile de producere disponibile pe care le exploatează;
- 2) participantul la PEE a transmis oferte zilnice pentru toate locurile de consum dispecerizabile proprii disponibile.

3.15. În situația în care un participant la PEE nu transmite toate ofertele zilnice până la ora 17:00 a zilei de tranzacționare care precede ziua de livrare, OST determină capacitatea zilnică pentru care lipsesc oferte. Capacitatea zilnică pentru care lipsesc ofertele se introduc, după cum urmează:

- 1) ca o singură ofertă cu preț PIP pentru unitățile pentru care nu a fost oferită capacitatea disponibilă totală (restul disponibil rămas);
- 2) ca două oferte cu preț PIP (minimum tehnic și restul disponibil rămas) pentru unitățile pentru care nu a fost transmisă nici o ofertă.

Imediat după stabilirea oferelor zilnice, OST își comunică pentru informare participantului la PEE în cauză.

3.16. În cazul în care PIP pentru o anumită zi de livrare și un anumit interval de tranzacționare nu este definit, OST utilizează în locul PIP următoarele valoare:

- 1) media dintre PIP-ul intervalului de tranzacționare precedent și următor, în cazul în care PIP-ul intervalului de tranzacționare precedent (următor) nu este definit de aseneca, OS1 va folosi în mod alternativ un al doilea interval de tranzacționare precedent (următor) pentru a determina această medie;

2) în cazul în care PIP-ul celor două intervale de tranzacționare precedente și/sau celor două intervale următoare nu este definit, PIP-ul din ziua lucrătoare precedentă, dacă ziua de livrare este zi lucrătoare, sau ziua precedentă care nu este o zi lucrătoare în restul eazurilor.

3.17. Ofertele zilnice validate reprezintă angajamente ferme pentru respectivul participant la PEE.

**Secțiunea 2
Tipuri de oferte fixe**

3.18. Fiecare participant la PEE care detine unități de producere trebuie să transmită oferte fixe pentru fiecare dintr-o unitate de producere respectivă, cu excepția unităților de producere pentru care puterea disponibilă este determinată de imposibilitatea de a controla în mod activ disponibilitatea sursei primare de energie, clasificate astfel conform Codului rețelelor electrice.

3.19. O ofertă fixă va fi determinată pentru perioada în care o unitate de producere este calificată pentru procesul de înlocuire a rezervelor. O ofertă fixă rămâne valabilă până când este înlocuită de o altă ofertă fixă transmisă de participant la PEE corespunzător în conformitate cu prevederile secțiunii 3.

**Secțiunea 3
Transmiterea și modificarea ofertelor fixe**

3.20. Fiecare ofertă fixă transmisă de un participant la PEE trebuie să conțină două componente:

- 1) ofertă fixă pentru porină;
- 2) ofertă fixă pentru menținere în rezervă caldă.

3.21. Fiecare ofertă fixă pentru porină precizează prețul pentru care un participant la PEE acceptă să pornească o unitate de producere care nu este sincronizată cu SE și nu este nici menținută în regim de rezervă caldă.

3.22. Fiecare ofertă fixă pentru menținere în rezervă caldă precizează prețul pentru care un participant la PEE acceptă să mențină o unitate de producere în regim de rezervă caldă, pe parcursul unui interval de dispecerizare.

**Secțiunea 4
Continutul și formatul ofertelor fixe**

3.23. Participantii la PEE pot transmite oferte fixe la OST cu cel puțin o săptămână înainte de prima zi de livrare pentru care se aplică respectivele oferte fixe și numai în timpul orelor de tranzacționare.

3.24. Ofertele fixe vor fi transmise în format electronic, prin modalitatea stabilită de OST în procedura specificată la pct. 295.

3.25. Oferta fixă este considerată transmisă la momentul intrării în sistemul PEE. Ora transmiterii este exprimată prin marca de timp.

3.26. Ofertele fixe pot fi oricând modificate sau anulate de către participantul la PEE care le-a transmis înainte de ora de închidere a PEE. Modificările sunt măcate temporar și înregistrate în sistemul PEE. Dacă ofertă modificată îndeplinește prevederile secțiunii 5, aceasta devine ofertă fixă validată.

**Capitolul IV
Transmiterea ofertelor fixe**
Secțiunea 1

Secțiunea 5 Validarea și verificarea finală a ofertelor fixe

330. Validaarea ofertelor fixe este realizată conform cerințelor procedurii prevăzută la pct. 295.

331. Ofertele fixe sunt validate/invalidate de OST în mod automat la intrarea în sistemul PEE.

332. Oferta nevalidată de către OST se consideră ca fiind nefranșisată de respectivul participant la PEE.

333. În fiecare zi de tranzacționare anteriora zilei de livrare, imediat după ora de închidere a PEE, OST efectuează verificarea finală a tuturor ofertelor fixe validate pentru unităile de producere.

334. OST stabilește ofertele fixe care lipsesc, considerând zero prețul pentru pomire și prețul pentru menținere în rezervă cadră în absența unor oferte fixe validate. Orice oferă fixă stabilită astfel devine oferă fixă validată pentru respectivul participant la PEE și va fi transmisă acestuia pentru informare de către OST.

335. Stabilirea prețului din oferă fixă pentru a valoarea zero înseamnă disponibilitatea de pomire a respectivelor unități de producere la preț zero. Stabilirea prețului din oferă fixă pentru menținere în rezervă cadră la valoarea zero înseamnă că serviciul de menținere în rezervă caldă pentru respectiva unitate nu este disponibil.

336. Ofertele fixe validate reprezintă angajamente ferme pentru participanții la PEE

Capitolul V Proceduri de selectare

Secțiunea 1 Reguli generale

337. OST elaborează procedura de determinare a energiei electrice disponibile pentru echilibrare și de selectare a energiei electrice de echilibrare în conformitate cu prevederile prezentului Capitol. OST apără procedura respectivă după consultarea publică a acesteia și avizarea ei de către Agentie.

338. Înmediasul după validarea ofertelor fixe și a oferelor zilnice, OST poate utiliza ofertele validate pentru echilibrare SE și managementul consiliilor interne la etapa de programare și la etapa de dispeserizare, conform prevederilor Capitolului VI.

339. OST se va asigura că livrarea energiei electrice de echilibrare se încadrează în limitele caracteristicilor tehnice, declarate de disponibilitate și notificărilor fizice pentru unitățile de producere sau locurile de consum dispeserizatoare, după caz, atunci când selectează și utilizează energii electrice de echilibrare, conform procedurii de selectare stabilită la pct. 337.

Secțiunea 2 Determinarea energiei electrice de echilibrare necesare

340. Înainte de ora 18:00 a zilei de tranzacționare anteriora zilei de livrare, OST stabileste energia electrică de echilibrare necesară, conform Codului rețelelor electrice. În cazul procesului de restabilire automată a frecvenței, aceasta reprezintă banda minimă pentru restabilirea automată a frecvenței și procesului de înlocuire a rezervelor pentru creștere de putere, energia electrică de echilibrare necesară este cantitatea minimă de energie electrică de echilibrare care trebuie să fie disponibilă în cursusul zilei de livrare, separat pentru fiecare tip de rezervă pentru aducerea notificărilor la nivelul prognozei de consum plus cantitatea de energie electrică corespunzătoare rezervelor contractate de către OST conform prevederilor capitolului III din Titlu VII. OST poate stabili valori diferite ale energiei de echilibrare necesare pentru diverse intervale de dispeserizare și pentru diferențe parti ale SE.

341. În scopul menținerii siguranței în funcționare a SE, OST poate modifica valoarea stabilită pentru energie electrică de echilibrare necesară, înainte sau în timpul zilei de livrare.

Secțiunea 3

Determinarea energiei electrice disponibile pentru echilibrare

342. După aprobararea notificărilor fizice conform prevederilor Titlului V, OST calculează energia electrică disponibilă pentru echilibrare, care reprezintă cantitatea totală de energie electrică de echilibrare ce poate fi pusă la dispoziție de o unitate de producere sau de un loc de consum disponibil pentru următoarea zi de livrare, separat pentru:

- 1) fiecare unitate de producere sau loc de consum dispeserizabil, după caz;
- 2) fiecare interval de dispeserizare al zilei de livrare respective;
- 3) fiecare tip de energie electrică de echilibrare corespunzătoare unui tip de rezervă;
- 4) creștere de putere și reducere de putere electrică.

343. Atunci când determină energia electrică disponibilă pentru echilibrare, OST trebuie să calculeze valoarea maximă a energiei electrice disponibile pentru echilibrare corespunzătoare procesului de restabilire automată a frecvenței. Pentru energia electrică rămasă, OST trebuie să calculeze valoarea maximă a energiei electrice disponibile pentru echilibrare corespunzătoare procesului de restabilire manuală a frecvenței.

344. Atunci când determină energia electrică disponibilă pentru echilibrare, OST ține cont:

- 1) în cazul unei unități de producere, de declarația de disponibilitate comunicată conform prevederilor Codului rețelelor electrice, cu luarea în considerare a tuturor reducerilor de capacitate, în concordanță cu prevederile Titlului VII și a rezervei pentru stabilizarea frecvenței;
- 2) de notificarea fizică aprobată pentru respectiva unitate de producere sau loc de consum dispeserizabil, după caz;
- 3) de caracteristicile tehnice ale respectivelor unități de producere sau locului de consum dispeserizabil, după caz;
- 4) în cazul procesului de restabilire manuală a frecvenței, de energia care a fost deja considerată ca parte a energiei disponibile pentru echilibrare corespunzătoare procesului de restabilire automată a frecvenței;
- 5) în cazul procesului de înlocuire a rezervelor, de energia care a fost deja considerată ca parte a energiei disponibile pentru echilibrare corespunzătoare procesului de restabilire a frecvenței;
- 6) în cazul unui interval, care include mai multe intervale de dispeserizare, se va ține cont de disponibilitatea energiei de echilibrare determinată în baza notificărilor fizice și declaratiilor de disponibilitate pe întreg intervalul solicitat.

Secțiunea 4

Selectarea benzii de reglaj pentru restabilirea autonomă a frecvenței

345. Pentru unul sau mai multe intervale de dispeserizare, numite în cadrul prezentei secțiuni – interval solicitat, OST determină ordinea de merit pentru energia electrică de echilibrare corespunzătoare procesului de restabilire autonomă a frecvenței, prin combinarea tuturor perechilor preț-cantitate din ofertele zilnice.

346. La stabilirea ordinii de merit pentru energia electrică de echilibrare corespunzătoare procesului de restabilire autonomă a frecvenței, OST trebuie să asigure că:

- 1) ordinea de merit conține numai perechi preț-cantitate pentru energia electrică de echilibrare corespunzătoare procesului de restabilire autonomă a frecvenței provenite din ofertele zilnice validate pentru creștere/scădere de putere, care se aplică pentru intervalul solicitat în cauză. Intervalul solicitat este format din unul sau mai multe intervale de dispeserizare;
- 2) ordinea de merit conține numai perechi preț-cantitate aferente unităților de producere care au fost calificate pentru restabilirea autonomă a frecvenței, în conformitate cu Codul rețelelor electrice și care sunt disponibile conform declaratiilor de disponibilitate;
- 3) pentru fiecare unitate de producere, cantitatea agregată din toate perechile preț-cantitate intrate în ordinea de merit nu depășește valoarea rezervei disponibile pentru restabilirea automată a frecvenței la creștere de putere, respectiv la reducere de putere, corespunzătoare respectivei unității de producere; dacă este necesar, perechea preț-cantitate cu prețul cel mai mare, respectiv

cel mai mic, dintre toate perechile pref-cantitate, aferente respectivui unități de producere, care fac parte din ordinea de merit, vor fi considerate numai cu o parte din cantitate astfel încât această condiție să fie îndeplinită.

347. Pe baza valorilor stabiliți pentru banda necesară corespunzătoare procesului de restabilire automată a frevenței, OST selecteză perechi preț – cantitate din ordinea de merit pentru livrarea energiei electrici de echilibrire corespunzătoare procesului de restabilire automată a frevenței, pentru intervalul de dispeserizare, în conformitate cu următoarele condiții:

- 1) OST poate selecta mai mult de o singură percheie pref-cantitate;
- 2) perechile pref-cantitate pot fi selectate parțial din cantitatea oferită;
- 3) atunci când selecteză perechile pref-cantitate, OST va urmări să minimizeze costul cu energia de echilibrire corespunzătoare procesului de restabilire automată a frevenței pe intervalul solicitat;

4) ordinea de merit, precum și calculul prețului la care se decontează energia de echilibrire corespunzătoare procesului de restabilire automată a frevenței au la bază distribuția marginală, definită ca cea mai mare diferență între cel mai mare preț al perechii pref-cantitate pentru energie de echilibrire corespunzătoare procesului de restabilire automată a frevenței la creștere de putere și cel mai mic preț al perechii pref-cantitate pentru energie de echilibrire corespunzătoare procesului de restabilire automată a frevenței la reducere de putere pentru aceeași unitate de producere, care a fost acceptată cu toată cantitatea sau parțial să furnizeze energie de echilibrire corespunzătoare procesului de restabilire automată a frevenței;

5) dispoziția de dispeserizare pentru livrarea energiei electrice de echilibrire corespunzătoare procesului de restabilire automată a frevenței este dată automat prin intermediul regulatorului centralizat frevență-putere în raport cu mijlocul benzii de regaj.

348. Unitățile de producere selectate pentru livrarea energiei electrice de echilibrire corespunzătoare procesului de restabilire automată a frevenței, cu cantitățile respective realizată regajul de restabilire automată a frevenței de creștere de putere în semibandă pozitivă corespunzătoare și regajul de restabilire automată a frevenței de reducere de putere în semibandă negativă corespunzătoare.

349. Perechile pref-cantitate pentru energie electrică de echilibrire corespunzătoare procesului de restabilire automată a frevenței, selectate total sau parțial în conformitate cu pct. 347, stabilesc o obligație fermă a participanțului la PEE care a transmis respectiva ofertă zilnică, de a pune la dispoziția OST banda de regaj pentru restabilirea automată a frevenței corespunzătoare, în intervalul solicitat.

350. Perechile pref-cantitate pentru energie electrică de echilibrire corespunzătoare procesului de restabilire automată a frevenței, selectate parțial sau total în conformitate cu pct. 347, trebuie să fie înregistrate în sistemul PEE. Pentru fiecare interval de dispeserizare solicitat, OST trebuie să înregistreze cel puțin următoarele date:

- 1) numărul de înregistrări ale ofertei zilnice validate și percheia pref-cantitate selectată;
- 2) cantitatea selectată.

351. OST poate decide înlocuirea utilizării energiei electrice de echilibrire corespunzătoare procesului de restabilire automată a frevenței cu energie de echilibrire corespunzătoare procesului de restabilire manuală a frevenței sau procesului de înlocuire a rezervelor în timpul unei zile de livrare, dacă:

- 1) în acest fel se asigură nivelul corespunzător de calitate a regajului la nivelul SE;
- 2) se estimează un dezechilibru de producție în SE pentru o perioadă de timp prelungită;
- 3) OST constată o reducere semnificativă a disponibilității râmas din energie electrică de echilibrire corespunzătoare procesului de restabilire automată a frevenței care ar putea pune în pericol siguranța SE;
- 4) conduce la costuri mai mici pe PEE.

352. OST finalizează selectarea perechilor pref-cantitate pentru energie electrică de echilibrire

corespunzătoare procesului de restabilire automată a frevenței, cu cel puțin jumătate de oră înainte de începerea intervalului solicitat.

Sectiune 5 Selectarea energiei electrici de echilibrire corespunzătoare procesului de restabilire manuală a frevenței

353. Cantitățile de energie electrică de echilibrire selectate de către OST pentru a furniza energie de echilibrire corespunzătoare procesului de restabilire automată a frevenței nu se utilizează pentru furnizarea energiei de echilibrire corespunzătoare procesului de restabilire manuală a frevenței sau procesului de înlocuire a rezervelor pentru același interval de dispeserizare.

Selectarea energiei electrici de echilibrire corespunzătoare procesului de restabilire manuală a frevenței

354. OST utilizează energia electrică de echilibrire corespunzătoare procesului de restabilire manuală a frevenței în cazul în care estimăază o necesitate de creștere de putere, respectiv, de reducere de putere sau în cazul, în care consideră necesară înlocuirea utilizării energiei de echilibrire corespunzătoare procesului de restabilire automată a frevenței cu energie de echilibrire corespunzătoare procesului de restabilire manuală a frevenței.

355. OST trebuie să precizeze atunci când a identificat necesitatea utilizării energiei de echilibrire corespunzătoare procesului de restabilire manuală a frevenței în conformitate cu pct. 354:

- 1) intervalul de timp, denumit „interval solicită” număr în prezență a secțiune, pe durata căruia este necesară utilizarea respectivei energiei de echilibrire, excludând perioada de creștere / reducere și care trebuie:
  - a) să înceapă nu mai târziu de 15 minute din momentul în care este emisă dispoziția de dispeserizare;
  - b) să aibă o durată de cel puțin 15 minute;
  - c) să se încheie nu mai târziu de sfârșitul intervalului de dispeserizare imediat următor;
- 2) cantitățile de energie de echilibrire corespunzătoare procesului de restabilire manuală a frevenței necesare, denumita „regaj necesar” număr în prezența secțiune, dacă intervalul solicitat include atât intervalul de dispeserizare curent, cât și cel imediat următor, OST calculează regajul necesar separat pentru fiecare interval de dispeserizare.

356. OST stabilește ordinea de merit pentru energia de echilibrire corespunzătoare procesului de restabilire manuală a frevenței de creștere de putere, pentru intervalul solicitat, prin combinarea între-o singură ofertă a tuturor perechilor pref-cantitate care sunt disponibile pe parcursul intervalului solicitat, sortată în ordine crescătoare a prețurilor, începând cu percheia pref-cantitatea singură oferită a tuturor perechilor pref-cantitate care sunt disponibile pe parcursul intervalului solicitat, continuând până la percheia pref-cantitatea cu cel mai mic preț și continuând cu percheia pref-cantitatea cu cel mai mare preț oferit.

357. OST stabilește ordinea de merit pentru energie electrică de echilibrire corespunzătoare procesului de restabilire manuală a frevenței de reducere de putere, pentru intervalul solicitat, prin combinarea între-o singură ofertă a tuturor perechilor pref-cantitate care sunt disponibile pe parcursul intervalului solicitat, sortată în ordine crescătoare a prețurilor, începând cu percheia pref-cantitatea cu cel mai mare preț și continuând până la percheia pref-cantitatea cu cel mai mic preț oferit.

358. OST trebuie să asigure atunci când stabilisează ordinea de merit pentru energia de echilibrire corespunzătoare procesului de restabilire manuală a frevenței că:

- 1) ordinea de merit conține numai perechile pref-cantitate pentru energie de echilibrire corespunzătoare procesului de restabilire automată a frevenței sau de restabilire manuală a frevenței din ofertele zilnice validate, care sunt disponibile în intervalul solicitat;
- 2) ordinea de merit conține numai perechile pref-cantitate corespunzătoare unităților de producere sau locurilor de consum dispeserizabile care au fost calificate pentru restabilirea automată a frevenței sau pentru restabilirea manuală a frevenței conform Codului rețelelor electrice;
- 3) pentru fiecare unitate de producere sau loc de consum dispeserizabil, cantitatea agregată a tuturor perechilor pref-cantitate intrată în ordinea de merit, nu depășește cantitatea de energie de echilibrire disponibilă corespunzătoare procesului de restabilire manuală a frevenței de creștere de putere, respectiv de reducere de putere, în cadrul intervalului solicitat, determinată conform prevederilor secțiunii 3 din Capitolul V al prezentului Trat, dacă este necesar; percheia pref-cantitatea cu cel mai mic preț dintre toate perechile pref-cantitate, aferente respectivui unități de producere sau locului de consum

dispecerizabil, care fac parte din ordinea de merit, va fi luat în considerare numai cu o parte din cantitate, astfel, încât această condiție să fie îndeplinită, cu condiția ca această cantitate nu reprezintă minimul tehnic al unității de producere;

- 4) pentru fiecare unitate de producere, ordinea de merit cuprindă doar o cantitate agregată a perechilor preț-cantitate, a cărei utilizare respectă orice limităre a producției unei unități de producere care a fost înregistrată ca producție prioritată;

359. OST va selecta perechi preț-cantitate din ordinea de merit pentru furnizarea energiei de echilibrire corespunzătoare procesului de restabilire manuală a frevenției de putere, respectiv de reducere de putere după determinarea reglajului necesar conform pct. 355 și a ordinii de merit pentru energia de echilibrire corespunzătoare procesului de restabilire manuală a frevenției de creștere de putere, respectiv de reducere de putere conform pct. 358, cu respectarea următoarelor condiții pentru fiecare interval de dispecerizare:

- 1) cantitatea agregată a tuturor perechilor preț-cantitate selectate trebuie să fie egală cu reglajul necesar;
- 2) prețul oricărui perechi preț-cantitate acceptate trebuie să fie mai mic în cazul energiei de echilibrire corespunzătoare procesului de restabilire manuală a frevenției de creștere de putere, respectiv mai mare în cazul energiei de echilibrire corespunzătoare procesului de restabilire manuală a frevenției de reducere de putere decât prețul oricărui perechi preț-cantitate care face parte din ordinea de merit și care nu a fost selectată, dar respectă condițiile de la subiect. 3) și 4);
- 3) pentru fiecare unitate de producere sau loc de consum dispecerizabil, după caz, cantitatea agregată a tuturor perechilor preț-cantitate selectate nu este mai mică decât o anumită limită minimă, stabilită de către OST;
- 4) pentru fiecare unitate de producere sau loc de consum dispecerizabil, după caz, cantitatea agregată a tuturor perechilor preț-cantitate selectate nu depășește o anumită pondere maximă din reglajul necesar, stabilită de către OST;
- 5) perechile preț-cantitate aferente locurilor de consum dispecerizabile pot fi selectate numai cu întreaga cantitate oferită;
- 6) cu condiția respectării prevederilor de la subiect. 3) și 4), toate perechile preț-cantitate cu un preț mai mic decât cel mai mare preț al unei perechi preț-cantitate selectate, vor fi selectate cu întreaga cantitate oferită pentru energia de echilibrire corespunzătoare procesului de restabilire manuală a frevenției de creștere de putere;
- 7) cu condiția respectării prevederilor de la subiect. 3) și 4), toate perechile preț-cantitate cu un preț mai mare decât cel mai mic preț al unei perechi preț-cantitate selectate, vor fi selectate cu întreaga cantitate oferită pentru energia de echilibrire corespunzătoare procesului de restabilire manuală a frevenției de reducere de putere;
- 8) pentru energia electrică de echilibrire corespunzătoare procesului de restabilire manuală a frevenției de creștere de putere, cu condiția respectării prevederilor de la subiect. 3) și 4), pentru toate perechile preț-cantitate, aferente unităților de producere, cu un preț egal cu cel mai mare preț al unei perechi preț-cantitate selectate, numai o cotă S ($0 < S \leq 1$) din cantitatea oferită va fi selectată, astfel încât să fie respectată condiția:

$$Reg_{nec} = \sum_i Q_{max,i} + S \times \sum_j Q_{min,j}$$

unde:

- Reg_{nec} reprezintă reglajul necesar;

- $Q_{max,i}$ - cantitatea oferită corespunzătoare perechilor preț-cantitate i cu un preț mai mare decât cel mai mic preț al unei perechi preț-cantitate acceptate;

- $Q_{min,j}$ - cantitatea oferită corespunzătoare perechilor preț-cantitate j cu un preț egal cu cel mai mic preț al unei perechi preț-cantitate acceptate (dacă nu este un minim tehnic al unității de producere).

- S - cota selectată a cantității oferite corespunzătoare perechii preț-cantitate cu cel mai mic preț necesar pentru acoperirea necesarului de energie de echilibrire pentru intervalul solicitat.

360. OST decide dacă este necesară aplicarea prevederilor Capitolului VII în cazul în care rezerva necesară este mai mare decât cantitatea de energie de echilibrire disponibilă rezultată din ordinea de merit.

361. OST poate să se abată de la ordinea de merit și să selecțeze energia de echilibrire corespunzătoare procesului de restabilire manuală a frevenției necesă în conformitate cu prevederile secțiunii 8, dacă o tranziție ce urmează a fi încheiată conform pct. 359 ar determina apariția unei congesții interne.

362. Pentru tranzacțiile stabilite conform pct. 359 sunt înregistrate în sistemul PEE cel puțin următoarele date:

1) numărul de înregistrare al ofertei zilnice validate și perechea preț-cantitate care a fost selectată;

2) intervalul solicită;

3) cantitatea selectată;

4) momentul în care a fost selectată respectiva pereche preț-cantitate.

363. În limita posibilităților tehnice, fără a pune în pericol siguranța SE, OST poate decide înlocuirea utilizării energiei de echilibrire corespunzătoare procesului de restabilire manuală a frevenției cu energie de echilibrire corespunzătoare procesului de înlocuire a rezervelor dacă:

1) se estimează un deficit/respectiv surplus de producție în SE pentru o perioadă de timp prelungită;

2) OST constată o reducere semnificativă a disponibilului rămas din energia de echilibrire corespunzătoare procesului de restabilire manuală a frevenției care ar putea pune în pericol siguranța SE;

3) conduse la costuri mai mici pe PEE.

unde:

Reg_{nec} reprezintă reglajul necesar;

$Q_{max,i}$ - cantitatea oferită corespunzătoare perechilor preț-cantitate i cu un preț mai mare decât cel mai mare preț al unei perechi preț-cantitate selectate;

$Q_{min,j}$ - cantitatea oferită corespunzătoare perechilor preț-cantitate j cu un preț egal cu cel mai mare preț al unei perechi preț-cantitate selectate;

Secțiunea 6 Selectarea energiei electrice de echilibrire corespunzătoare procesului de înlocuire a rezervelor

364. OST utilizează energia electrică de echilibrire corespunzătoare procesului de înlocuire a rezervelor în cazul în care estimază o necesitate de creștere de putere, respectiv reducere de putere pe durata uneia sau mai multor intervale de dispecerizare, începând cu mai devreme de o oră după încheierea intervalului de dispecerizare curent.

365. OST trebuie să precizeze atunci când a identificat necesitatea utilizării energiei de echilibrare corespunzătoare procesului de înlocuire a rezervelor:
- 1) intervalul (intervale) de dispecerizare, denumit „interval solicitat” numai în prezența secțiunii, pe durata căruia va fi necesată utilizarea energiei de echilibrare corespunzătoare procesului de înlocuire a rezervelor de creștere/reducere de putere;
  - 2) cantitatea de energie de echilibrare corespunzătoare procesului de înlocuire a rezervelor de creștere/reducere de putere necesară, denumită „regaj necesar” numai în prezența secțiunii.
366. Pentru intervalul solicitat, OST determină ordinea de merit pentru energia electrică de echilibrare corespunzătoare procesului de înlocuire a rezervelor, prin combinarea tuturor perechilor pref-cantitate din ofertele zilnice cu luararea în considerare a ofertelor fixe.
367. La stabilirea ordinii de merit pentru energia electrică de echilibrare corespunzătoare procesului de înlocuire a rezervelor, OST trebuie să se asigure că:
- 1) ordinea de merit conține numai perechi pref-cantitate pentru energia electrică de echilibrare corespunzătoare procesului de înlocuire a rezervelor provenite din ofertele validate din cadrul rețelelor electrice și care crescă sau reducă de putere, care se aplică pentru intervalul solicitat;
  - 2) ordinea de merit conține numai perechi pref-cantitate aferente unităților de producere care au fost calificate pentru înlocuirea rezervelor, în conformitate cu Codul rețelelor electrice și care sunt disponibile conform declaratiilor de disponibilitate;
  - 3) pentru fiecare unitate de producere, cantitatea agregată din toate perechile pref-cantitate intrătă în ordinea de merit nu depășește valoarea rezervei disponibile pentru înlocuirea rezervelor la creștere de putere, respectiv la reducere de putere, corespunzătoare respectivelor unității de producere, dacă este necesar, perechii pref-cantitate cu prețul cel mai mare, respectiv cel mai mic, dintre toate perechile pref-cantitate, aferente respectivelor unității de producere, care fac parte din ordinea de merit, vor fi considerate numai cu o parte din cantitate astfel încât această condiție să fie îndeplinită.

368. OST selecțiază perechile pref-cantitate din ordinea de merit pentru furnizarea energiei de echilibrare corespunzătoare procesului de înlocuire de creștere de putere, respectiv de reducere de putere din ofertele zilnice validate după determinarea cantităților de energie de echilibrare corespunzătoare procesului de înlocuire a rezervelor necesare, respectând următoarele condiții:
- 1) cantitatea agregată a tuturor perechilor pref-cantitate selectate pentru un anumit interval de dispecerizare trebuie să fie egală cu regajul necesar;
  - 2) OST ia în considerare numai perechile pref-cantitate din ofertele zilnice validate aplicabile intervalului solicitat, care nu au fost selectate anterior;
  - 3) selecțarea va avea ca rezultat, pe căt posibil, costurile cele mai mici pe intervalul solicitat;
  - 4) în cadrul aceluiași interval de dispecerizare cantitatea agregată a tuturor perechilor pref-cantitate selectate pentru o singură unitate de producere sau loc de consum dispecerizabil, după caz:
    - a) nu este mai mică decât nivelul stabilit de OST;
    - b) nu depășește o anumită pondere maximă din regajul necesar, stabilită de către OST;
    - c) nu depășește cantitatea de energie de echilibrare disponibilă corespunzătoare procesului de înlocuire a rezervelor de creștere de putere, respectiv procesului de înlocuire a rezervelor de reducere de putere la începutul intervalului solicitat;
    - d) nu depășește o limitare tehnică sau de alt tip a producătorului de putere sau a locului de consum dispecerizabil, care este rezultatul condițiilor tehnice ale unității de producere sau consumului dispecerizabil corespunzător, după caz, sau al oricărui drept sau obligație ca urmare a aplicării prevederilor legale sau de reglementare;
  - 5) perechile pref-cantitate aferente unităților de producere pot fi selectate cu întreaga cantitate oferită sau numai cu o parte din cantitatea oferită;
  - 6) perechile pref-cantitate aferente consumatorilor dispecerizabili precum și perechile pref-cantitate aferente minorilor tehnici pot fi selectate numai cu întreaga cantitate oferită,

- 7) cu condiția respectării prevederilor de la subiect. 4), 9) și 10), toate perechile pref-cantitate cu un preț mai mic decât cel mai mare preț al unei perechi pref-cantitate selectate, vor fi selectate cu întreaga cantitate oferită pentru energie de echilibrare corespunzătoare procesului de înlocuire a rezervelor de creștere/reducere de putere, cu condiția respectării prevederilor de la subiect. 4), 9) și 10), toate perechile pref-cantitate cu un preț mai mare decât cel mai mic preț al unei perechile pref-cantitate selectate, vor fi selectate cu întreaga cantitate oferită pentru energie de echilibrare corespunzătoare procesului de înlocuire a rezervelor de creștere/reducere de putere;
- 8) cu condiția respectării prevederilor de la subiect. 4), 10) și 11), pentru toate perechile pref-cantitate, aferente unităților de producere, cu un preț egal cu cel mai mare preț al unei perechile pref-cantitate selectate, numai o cotă S ($0 < S \leq 1$) din cantitatea oferită va fi selectată, astfel încât, să fie respectată condiția:

$$Reg_{nec} = \sum_i Q_{min,i} + S \times \sum_j Q_{max,j}$$

unde:

- Reg_{nec} reprezintă regajul necesar;
- $Q_{min,i}$ - cantitatea oferită corespunzătoare perechilor pref-cantitate i cu un preț mai mic decât cel mai mare preț al unei perechi pref-cantitate selectate (dacă nu este un minim tehnic);
- $Q_{max,j}$ - cantitatea oferită corespunzătoare perechilor pref-cantitate j cu un preț egal cu cel mai mare preț al unei perechi pref-cantitate selectate;
- S – cota selectată a cantității oferite corespunzătoare perechii pref-cantitate cu cel mai mare preț necesar pentru acoperirea necesarului de echilibrare pentru intervalul solicitat;
- 9) cu condiția respectării prevederilor de la subiect. 4), 10) și 11), pentru toate perechile pref-cantitate, aferente unităților de producere, cu un preț egal cu cel mai mare preț al unei perechile pref-cantitate selectate, numai o cotă S ($0 < S \leq 1$) din cantitatea oferită va fi selectată, astfel încât să fie respectată condiția:

$$Reg_{nec} = \sum_i Q_{max,i} + S \times \sum_j Q_{min,j}$$

unde:

- Reg_{nec} reprezintă regajul necesar;
- $Q_{max,i}$ - cantitatea oferită corespunzătoare perechilor pref-cantitate i cu un preț mai mare decât cel mai mic preț al unei perechi pref-cantitate selectate;
- $Q_{min,j}$ - cantitatea oferită corespunzătoare perechilor pref-cantitate j cu un preț egal cu cel mai mic preț al unei perechi pref-cantitate selectate (dacă nu este un minim tehnic);
- S – cota selectată a cantității oferite corespunzătoare perechii pref-cantitate cu cel mai mare preț necesar pentru acoperirea necesarului de echilibrare pentru intervalul solicitat;
- 10) doar dacă OST nu a stabilit deja energia de echilibrare corespunzătoare procesului de restabilire automată a frecvenței pentru intervalul solicitat, de dispecerizare cuprinsă în intervalul solicitat, selecțarea perechilor pref-cantitate pentru energie de echilibrare corespunzătoare procesului de înlocuire a rezervelor nu trebuie să reducă energie de echilibrare disponibilă corespunzătoare procesului de restabilire automată a frecvenței sub cantitatea de energie de echilibrare necesară pentru procesului de restabilire automată a frecvenței din intervalul solicitat;
- 11) selecțarea perechilor pref-cantitate pentru energie de echilibrare corespunzătoare procesului de înlocuire a rezervelor nu trebuie să reducă cantitatea de energie de echilibrare disponibilă corespunzătoare procesului de restabilire manuală a frecvenței sub cantitatea de energie de echilibrare necesară pentru restabilirea manuală a frecvenței din intervalul solicitat.

369. OST ia în considerare și utilizarea serviciilor de pomire și de menținere în rezervă caldă, pentru a minimiza costurile PEE în procesul de înlocuire a rezervelor.

370. OST decide dacă este necesară aplicarea prevederilor Capitolului VII în situația în care reglajul necesar este mai mare decât cantitatea de energie de echilibrare disponibilă corespunzătoare procesului de înlocuire a rezervelor sau dacă este imposibilă îndeplinirea condițiilor de la pct. 366, subiect 1).

371. Dacă utilizarea uneia sau a mai multor perechi preț–cantitate acceptate în conformitate cu pct. 366 ar determina apariția unei congesții interne OST poate rezolva respectiva congesție în conformitate cu prevederile secțiunii 8.

372. Pentru tranzacțiile stabilite conform pct. 366 vor fi înregistrate în sistemul PEE cel puțin următoarele date:

- 1) numărul de înregistrare al ofertei validate respective și perceheea preț–cantitate care a fost selectată;
- 2) intervalul solicitat;
- 3) cantitatea selectată;
- 4) momentul la care a fost selectată perceheea preț–cantitate.

Secțiunea 7 Utilizarea serviciilor de pomire și de menținere în rezervă caldă

373. OST, prin dispozitive de dispecer, poate să dispună pomirea unităților de producere dacă observă un nivel insuficient sau o seadere importantă a cantității de energie electrică de echilibrare corespunzătoare rezervelor disponibile.

374. Serviciul de pomire poate fi dispus în orice moment, respectând timpul de pomire a unităților de producere.

375. OST, în momentul în care dispune pomirea unei unități de producere precizează:

1) perioada de timp necesară sincronizării cu SE a unității de producere, nivelul dorit de producție de la sfârșitul acestei perioade și cantitatea de energie electrică de echilibrare corespunzătoare procesului de înlocuire a rezervelor de putere ce trebuie livrată după aceea;

2) necesitatea ca unitatea de producere să funcționeze în regimul de menținere în rezervă caldă (dacă este posibil) după pomire.

376. O unitate de producere care a primit dispozitie de dispecer să pomorească va fi sincronizată cu SE în timpul unei perioade specificate de către OST. În același timp, această dispozitie de dispecer va representa un ordin de livrare a energiei electrice de echilibrare corespunzătoare procesului de înlocuire a rezervelor de creștere de putere în timpul fiecărui interval de dispecerizare din acestă perioadă, cu o cantitate egală cu producția reală a unității de producere din timpul intervalului de dispecerizare corespunzător, dar care nu depășește nivelul de producție specific de către OST.

377. OST, prin dispozitive de dispecer, poate dispune ca o unitate de producere să funcționeze în regimul de menținere în rezervă caldă, pentru a permite o sincronizare rapidă cu SE a unității de producere respectivă în vederea creșterii rapide a cantităților de energie de echilibrare corespunzătoare procesului de înlocuire a rezervelor de creștere de putere.

378. Ori de câte ori OST dispune funcționarea unei unități de producere în regimul de menținere în rezervă caldă trebuie să specifice intervalul de dispecerizare în timpul căruia unitatea de producere va funcționa în regimul de menținere în rezervă caldă.

Secțiunea 8 Abateri de la ordinea de merit în cazul utilizării pieței energiei electrici de echilibrare pentru rezolvarea congesțiilor interne

379. OST poate să abată de la ordinea de merit dacă selectarea energiei electrici de echilibrare conform prevederilor secțiunilor 4-6 ar determina apariția unei congesții interne și să selecteze alte perechi preț–cantitate care:

- 1) să asigure energiile electrici de echilibrare necesare;

2) să nu duceă la apariția altor congesții interne.

380. În situația în care OST constată posibilitatea apariției unei congesții interne după validarea ofertelor zilnice și a oferelor fixe, acesta poate soluționa asemenea situații prin intermediul PEE, începând din momentul în care se preconizează apariția congesției interne și pe întreaga perioadă previzionată a acestia:

1) în cazul în care OST trebuie să selezeze simultan cantități de creștere de putere și de reducere de putere pentru întreaga perioadă a congesiei interne sau pentru intervale în cadrul acesteia, OST va selecta mai întâi energia de echilibrare în conformitate cu prevederile secțiunilor 4-6 cu limitele prevăzute în pct. 379;

2) în toate celelalte cazuri sau dacă energia electrică de echilibrare selectată, conform subiect 1) nu este suficientă pentru rezolvarea congesiei interne, OST poate selecta cantități egale de creștere de putere și de reducere de putere în diferite părți ale SE.

381. OST va rezolva orice congesție internă, în măsură în care este posibil, în primul rând prin utilizarea energiei electrici de echilibrare corespunzătoare procesului de înlocuire a rezervelor. În cazul în care acest lucru nu este posibil, OST poate rezolva congesția interne utilizând energia de echilibrare corespunzătoare procesului de restabilire numai la frecvență.

382. Tranzacțiile pe PEE care sunt stabilite prin aplicarea prevederilor prezentei secțiuni vor fi marcate în sistemul PEE ca utilizate pentru managementul congesiilor interne.

Capitolul VI Livrarea energiei electrici de echilibrare

Secțiunea 1 Dispozitia de dispecer și livrarea energiei electrici de echilibrare

383. După selectarea energiei electrici de echilibrare în conformitate cu prevederile Capitolului V, OST va dispune, prin dispozitive de dispecer, participanțului la PEE corespunzător să livreze cantitatea de energie electrică de echilibrare corespunzătoare. Atunci când dispune livrarea energiei electrici de echilibrare OST va preciza participanțului la PEE cel puțin următoarele date:

- 1) identificarea unității de producere sau a consumatorului dispescerizabil, după caz, căruia i s-a dispus să livreze energie electrică de echilibrare;
- 2) tipul reglajului și cantitatea energiei electrici de echilibrare ce trebuie livrată;
- 3) perioada în care energia electrică de echilibrare se livrează, inclusivând perioada de timp în care energia de echilibrare trebuie să fie complet livrată (perioada de pomire) și perioada de timp la care livrarea energiei electrici de echilibrare poate fi întreruptă (perioada de oprire).

384. OST dispune livrarea energiei electrici de echilibrare corespunzătoare:

- 1) procesului de restabilire automată a frecvenței: cu cel puțin 15 minute înaintea începerii intervalului de dispecerizare, în care participanțul la PEE va realiza banda de reglaj dispută și va oferi cantitatea corespunzătoare de energie electrică de echilibrare corespunzătoare ordinului de restabilire automată a frecvenței transmis de reglatorul central;
- 2) procesului de restabilire manuală a frecvenței: nu mai față de 15 minute înainte ca participanțul la PEE să înceapă furnizarea completă a cantității de energie electrică de echilibrare corespunzătoare procesului de restabilire manuală a frecvenței;
- 3) procesului de înlocuire a rezervelor: cu cel puțin o oră înaintea începerii intervalului de dispecerizare, în timpul căruia participanțul al PEE va oferi cantitatea de energie electrică de echilibrare corespunzătoare procesului de înlocuire a rezervelor.

385. Dispozitiile de dispecer de a livra o anumită cantitate de energie electrică de echilibrare achivalează cu modificarea corespunzătoare a notificării fizice și a poziției ne contractuale a participanțului la PEE și stabilesc o obligație fermă pentru participantul la PEE corespunzător de a livra tipul și cantitatea respectivă de energie electrică de echilibrare pentru OST în intervalul de timp solicitat, după cum urmează:

- 1) în cazul energiei electrici de echilibrare corespunzătoare procesului de restabilire automată a frecvenței, participanțul la PEE stabilește limitele reglajului pentru fiecare unitate de producere

în timpul intervalului (intervalelor) de dispecerizare corespunzător (-are), în conformitate cu dispozitia de dispecer comunicată, energia electrică de echilibru livrată se va realiza prin răspunsul automat al unității de produce repective la semnalale primite de la regulatorul centralizat frecvență-putere la OST în timp real;

- 2) în cazul restabilirii manuale a frecvenței participantul la PEE livrăea energie electrică de echilibru prin ajustarea producției sau a consumului unei unități de produce sau loc de consum dispecențabil, după caz, pentru intervalele de dispecerizare corespunzătoare, în conformitate cu dispozitia de dispecer ;

- 3) în cazul procesului de înlocuire a rezervelor, participantul la PEE livrăea energie electrică de echilibru prin ajustarea producției sau a consumului unei unități de produce sau loc de consum dispecențabil, după caz, pentru intervalele de dispecerizare corespunzătoare, în conformitate cu dispozitia de dispecer ;

- 4) în cazul menținerii în rezervă caldă, participantul la PEE prestează serviciul solicitat prin păstrarea respectivelor unități de produce în regimul de menținere în rezervă caldă pentru intervalle de dispecerizare corespunzătoare, în conformitate cu dispozitia de dispecer;

- 5) în cazul pornirii, participantul la PEE livrăea serviciul solicitat prin pornire și sincronizare sau, după caz, prin închiderea temporară, re-pornirea și sincronizarea respectivei unități de produce, în conformitate cu dispozitia de dispecer.

386. OST emite dispozitive de dispecer pentru livrarea energiei electrice de echilibru în conformitate cu prevederile Codului rețelelor electrice și Regulamentului privind dirijarea prin dispecerat a sistemului electroenergetic. Dispozitivele de dispecer se înregistrează de către OST.

Secțiunea 2 Stabilirea tranzacțiilor comerciale și a confirmărilor tranzacțiilor

387. OST stabilește tranzacțiile pentru livrarea energiei electrice de echilibru care a fost dispusă pentru livrare pe PEE în ziua de livrare și emită confirmarea de tranzacție pentru:

- 1) fiecare zi de livrare și interval de dispecerizare;

- 2) fiecare unitate de produce sau loc de consum dispecențabil, după caz;

- 3) fiecare tip de energie electrică de echilibru (corespunzătoare procesului de restabilire a frecvenței sau de înlocuire rezervelor);

- 4) fiecare preț-cantitate pentru care participantul la PEE livrăea energie electrică de echilibru în conformitate cu prevederile secțiunii 1.

388. Prețul $p_{sec,c}(k)$ afiectant fiecarei tranzacții pentru livrarea energiei electrice de echilibru corespunzătoare procesului de restabilire automată a frecvenței de creștere de putere de către unitatea de produce k în intervalul de dispecerizare i al zilei d va fi calculat după cum urmează:

$$p_{sec,c}(k) = \frac{p_{max,sec}(k, d, i) + p_{min,sec}(k, d, i)}{2} + \frac{Spr_{sec,Marg}(d, i)}{2}$$

unde:

$p_{max,sec}(k, d, i)$ - cel mai mare preț al oricarei perechi preț-cantitate a unității de produce k ce a fost selectată pentru livrarea energiei electrice de echilibru corespunzătoare procesului de restabilire automată a frecvenței de creștere de putere din intervalul de dispecerizare i al zilei d ,

$p_{min,sec}(k, d, i)$ - cel mai mic preț al oricarei perechi preț-cantitate a unității de produce k ce a fost selectată pentru livrarea energiei electrice de echilibru corespunzătoare procesului de restabilire automată a frecvenței de creștere de putere din intervalul de dispecerizare i al zilei d , $Spr_{sec,Marg}(d, i)$ - distribuția marginală pentru livrarea energiei electrice de echilibru corespunzătoare procesului de restabilire automată a frecvenței din intervalul de dispecerizare i al zilei d , determinată ca:

$$Spr_{sec,Marg}(d, i) = \text{Max}\{(p_{max,sec}(k, d, i) - p_{min,sec}(k, d, i)) \mid k \in K\}$$

unde:

K - toate unitățile de produce care au fost selectate pentru livrarea energiei electrice de echilibru corespunzătoare procesului de restabilire automată a frecvenței, în intervalul de dispecerizare i al zilei d .

389. Prețul $p_{sec,R}(k)$ afiectant fiecarei tranzacții pentru livrarea energiei electrice de echilibru corespunzătoare procesului de restabilire automată a frecvenței de reducere de putere de către unitatea de produce k în intervalul de dispecerizare i al zilei d va fi calculat după cum urmează:

$$p_{sec,R}(k) = \frac{p_{max,sec}(k, d, i) + p_{min,sec}(k, d, i)}{2} - \frac{Spr_{sec,Marg}(d, i)}{2},$$

unde:

K - toate unitățile de produce care au fost selectate pentru livrarea energiei electrice de echilibru corespunzătoare procesului de restabilire automată a frecvenței de reducere de putere de către unitatea de produce k în intervalul de dispecerizare i al zilei d , determinată conform pct. 389 are valoare negativă, acesta se consideră egal cu zero și prețul $p_{sec,c}(k)$ afiectant fiecarei tranzacții pentru livrarea energiei electrice de echilibru corespunzătoare procesului de restabilire automată a frecvenței de creștere de putere de către unitatea de produce k în intervalul de dispecerizare i al zilei d se consideră egal cu distribuția marginală $Spr_{sec,Marg}(d, i)$ pentru energia electrică de echilibru corespunzătoare procesului de restabilire automată a frecvenței de dispecerizare i al zilei d , determinată conform pct. 388.

390. Da că prețul $p_{sec,R}(k)$ afiectant fiecarei tranzacții pentru livrarea energiei electrice de echilibru corespunzătoare procesului de restabilire automată a frecvenței de reducere de putere de către unitatea de produce k în intervalul de dispecerizare i al zilei d , determinat conform pct. 389 are valoare negativă, acesta se consideră egal cu zero și prețul $p_{sec,c}(k)$ afiectant fiecarei tranzacții pentru livrarea energiei electrice de echilibru corespunzătoare procesului de restabilire automată a frecvenței de creștere de putere de către unitatea de produce k în intervalul de dispecerizare i al zilei d se consideră egal cu distribuția marginală $Spr_{sec,Marg}(d, i)$ pentru energia electrică de echilibru corespunzătoare procesului de restabilire automată a frecvenței de dispecerizare i în intervalul de dispecerizare i al zilei d , determinată conform pct. 388.

391. Prețul afiectant fiecarei tranzacții pentru livrarea energiei electrice de echilibru corespunzătoare procesului de restabilire manuală a frecvenței și procesului de înlocuire a rezervelor este egal cu prețul perechi preț-cantitate corespunzătoare, care a fost dispusă de către OST să fie livrată în conformitate cu prevederile secțiunii 1.

392. În cazul energiei de echilibru corespunzătoare procesului de restabilire automată a frecvenței, cantitatea afiectant fiecarei tranzacții este egală cu cantitatea de energie electrică de echilibru corespunzătoare procesului de restabilire automată a frecvenței dispusă de către OST ca să fie livrată în intervalul de dispecerizare corespunzător în conformitate cu prevederile secțiunii 1.

393. În cazul energiei electrice de echilibru corespunzătoare procesului de restabilire manuală a frecvenței și procesului de înlocuire a rezervelor, cantitatea $Q_{Rnet,i}$ corespunzătoare tranzacției i este egală cu cantitatea netă de energie electrică de echilibru corespunzătoare procesului de restabilire manuală a frecvenței și procesului de înlocuire a rezervelor și procesul de restabilire automată a frecvenței sau de înlocuire rezervelor;

394. În cazul serviciilor pentru pompare și pentru menținere în rezervă caldă OST emite confirmări de tranzacție pentru:

- 1) fiecare zi de livrare;

- 2) fiecare unitate de produce sau loc de consum dispecențabil, după caz,

- 3) fiecare tip de rezervă caldă (corespunzătoare pompei sau menajerii în rezervă caldă).

395. Prețul fiecarei tranzacții pentru pompare sau menajerii în rezervă caldă este egal cu prețul corespunzător din oferte fixe pentru acest serviciu.

396. Fiecare tranzacție pentru pompare sau menajerii în rezervă caldă este pentru livrarea serviciului corespunzător. În cazul, în care în urma dispoziției de dispecer corespunzătoare în rezervă caldă nu a demarat creșterea de putere, unitatea de produce care să dispuse menajerii în rezervă caldă se consideră ca fiind nelivrata.

397. Fiecare confirmare de tranzacție include cel puțin următoarele date:

- 1) codul de identificare pe PEE al participantului la PEE;

- 2) codul de identificare pe PEE al unității de producere sau al locului de consum dispescerizabil, după caz;
- 3) tipul de energie electrică de echilibrare ce trebuie livrată, (corespunzătoare tipului reglajului), respectiv serviciului (porneire sau menținere în rezervă cază);
- 4) ziua de livrare și perioada de livrare;
- 5) prețul pentru tranzacție;
- 6) cantitatea de energie electrică de echilibrare corespunzătoare tipului de reglaj, determinată în conformitate cu prevederile prezentei secțiuni.

398. OST transmite confirmarea de tranzacții fiecărui participant la PEE înainte de sfârșitul primei zilei lucrătoare care urmărează zilei de livrare.

399. Confirmarea de tranzacții emisă de către OST în conformitate cu prevederile prezentei secțiuni reprezintă o modificare a notificării fizice și a poziției nete contractuale aprobată pentru respectiva unitate de producere sau loc de consum dispescerizabil, după caz.

Sectiunea 3 Contestatii la confirmarea de tranzacții

400. Participanții la PEE au dreptul să conteste conținutul confirmării de tranzacții numai în cazul unor erori rezultate din acțiunile OST.

401. Orice contestație împotriva conținutului unei confirmări de tranzacții trebuie să fie transmisă la OST în maxim două zile de tranzacționare după transmiterea de către OST a respectivei confirmării de tranzacții.

402. OST informează participantul la PEE asupra acceptării sau respingării contestației respective în maxim două zile de tranzacționare după termenul limită specificat la pct. 401. În cazul acceptării unei contestații, OST transmite participanțului la PEE o confirmare de tranzacții corectată.

403. Dacă, în perioada specificată la pct. 401, un participant la PEE nu transmite nici o contestație la confirmările de tranzacții primite, acesta se consideră fiind acceptate de respectivul participant la PEE.

404. Dacă în urma contestației se constată că conținutul unei confirmări de tranzacții este eronat, OST corectează și transmite confirmarea de tranzacții corectată înainte de sfârșitul primei zile lucrătoare care urmărează zilei de tranzacționare contestației.

405. Orice contestație transmisă nu exonerează respectivul participant la PEE de îndeplinirea obligațiilor rezultate din tranzacțiile contestate.

Capitolul VII Asigurarea funcționalității PEE

Sectiunea 1 Instrucțiuni pentru acțiunile de echilibrare în afara pieței energetice de echilibrare

406. În situația în care utilizarea energiei electrice de echilibrare și a serviciilor disponibile pentru OST prin oferte zilnice și fixe nu sunt suficiente pentru siguranța funcționării fiabile a SE, OST ia măsurile necesare, pentru a asigura energie electrică de echilibrare în cadrul SE în conformitate cu prevederile Codului rețelelor electrice.

407. În scopul asigurării securității aprovisionării cu energie electrică OST poate semna acorduri cu OST din întările vecine, aprobată de Agenție în condițiile stabilite în Legea cu privire la energia electrică, care să conțină modalități de ajutor în gestionarea situațiilor de urgență pe piață de energie electrică.

409. Procedurile de urgență pentru PEE sunt utilizate de către OPEE, OST și participanții la PEE în cazul apariției uneia din situațiile de urgență, cum ar fi:

1) incapacitatea totală sau parțială de funcționare a sistemului PEE utilizat de OST pentru primirea, verificarea, procesarea și selectarea ofertelor pe PEE, precum și de emitere a dispozitivelor de dispeser;

2) întreruperea căilor de comunicație ale OST cu participanții la PEE.

TITLUL VII REGULILE PIETEI SERVICIILOR DE SISTEM

Capitolul I Prevederi generale

410. Piața serviciilor de sistem este o piață organizată de energie electrică prin intermediul căreia OST asigură achiziția unei cantități suficiente de servicii de sistem, prin mecanisme nediscriminatoare de piață (licitații pe perioade determinate) și/sau pe baza unor sarcini obligatorii, stabilită în conformitate cu Codul rețelelor electrice. OST și un furnizor de servicii de sistem calificat încheie contractul de achiziție a serviciilor de sistem pe baza contractului – cadrul elaborat și consultat public de OST. Contractul cadrul pentru prestația serviciilor de sistem este aprobat de către OST după avizarea acestuia de către Agenție.

411. Prezentul Titlu crează cadrul legal de stabilire a obligațiilor contractuale ale participanților la PEE în ceea ce privește furnizarea energiei electrice de echilibrare corespunzătoare cantităților contracte de rezervă pentru restabilirea frecvenței. Utilizarea acestor servicii de sistem și obligațiile de plată corespunzătoare se determină conform prevederilor Titlului XII.

412. Obiectivul prezentului Titlu este crearea unui cadrul comercial pentru:

- 1) asigurarea unei cantități suficiente de servicii de sistem disponibilă pentru OST;
- 2) achiziționarea întărită transparentă și nediscriminatoare a serviciilor de sistem;
- 3) păstrarea la un nivel minim rezonabil a costurilor pentru achiziționarea serviciilor de sistem.

413. Asigurarea stabilității frecvenței și menținerea disponibilității rezervei pentru stabilizarea frecvenței sunt obligații pentru toți producătorii de energie electrică în conformitate cu prevederile Codului rețelelor electrice. Rezerva pentru stabilizarea frecvenței este distribuită proporțional puterii instalată a unităților de producție care pot participa în procesul de stabilizare a frecvenței.

414. Furnizorii de sistem calificați care au contractul servicii de sistem (rezerve de restabilire a frecvenței) sunt obligați să asigure disponibilitatea pe PEE a capacitatilor unităților de producere pentru care sunt contractate serviciile de sistem.

415. OST poate închela direct cu furnizorii serviciilor de sistem calificați contract pentru achiziția serviciilor de sistem în vederea managementului congestiilor interne, cu harea în considerare a prevederilor din Capitolul II, aceste contracte având caracter obligatoriu pentru furnizorii serviciilor de sistem solicitați de OST.

416. OST și furnizorii serviciilor de sistem contracțează unitățile de producere în două faze succesive, respectiv:

- 1) în fază I achiziția serviciilor de sistem de către OST se face prin obligații de serviciu public impuse de Agenție, cu stabilirea prețul maxim și cantităților necesare pentru serviciile de sistem, în baza datoriilor prezentate de către OST și de către participanții la piață de energie electrică care exploatază unități de producere calificate pentru prestarea serviciilor de sistem;
- 2) în fază a II-a achiziția serviciilor de sistem de către OST se face prin licitație.

417. În scopul inițierii procedurii de contractare a serviciilor de sistem, în termen de 12 luni de la intrarea în vigoare a prezentelor Reguli, OST de comun acord cu potențialii prestatari ai serviciilor de sistem aproba programul de testare a unităților de producere.

418. Programul de testare a unităților de producere se aproba doar după avizarea acestuia de către Agenție.

419. La finalizarea programului de testare a unităților de producere, OST, în termen de trei luni transmite Agenției un raport detaliat privind rezultatele testării unităților de producere.

Sectiunea 2 Proceduri de urgență

408. Procedurile de urgență pe PEE sunt elaborate și supuse consultării publice de OST. Procedurile de urgență sunt aprobată de către OST după avizarea acestora de către Agenție.

420. Agenția, în termen de trei luni din momentul primirii raportului detaliat privind rezultatele testării unităților de producție decise prin Hotărâre privind lansarea pieței serviciilor de sistem.

421. Agenția decide lansarea fazei I sau direct a fazei a II-a a achiziției serviciilor de sistem separat pentru fiecare serviciu de sistem.

422. Pentru a asigura caracterul nediscriminatoriu și eficiența economică, achiziționarea serviciilor de sistem se realizează prin mecanisme de piată, conform cerințelor prezentului Titlu.

423. Prezentul titlu completează din punct de vedere comercial cadrul tehnic reglementat prin Codul rețelelor electrice.

424. Serviciile de sistem necesare sunt achiziționate exclusiv de către OST.

425. Cheltuielile OST privind procurarea serviciilor de sistem sunt luate în considerare la examinarea tarifului pentru serviciul de transport al energiei electrice.

Capitolul II

Achiziționarea serviciilor de sistem

Sectiunea 1

Determinarea perioadelor de achiziție și a serviciilor de sistem necesare

426. OST achiziționează serviciile de sistem necesare de la furnizorii serviciilor de sistem calificați, conform cerințelor Codului rețelelor electrice.

427. Anterior achiziționării serviciilor de sistem, OST trebuie să:

- 1) stabilească una sau mai multe perioade de achiziție, pentru fiecare tip de rezervă;
- 2) determină cantitățile și tipurile necesare de servicii de sistem pentru fiecare interval orar al perioadei de achiziție corespunzătoare, în conformitate cu prevederile Codului rețelelor electrice.

428. Perioadele de achiziție pentru serviciile de sistem pot fi perioade de timp continue anuale, trimestriale, lunare precum și alte perioade de timp. O perioadă de achiziție poate fi limitată la zile sau/si intervale de displicerizare în cadrul perioadei respective, cum ar fi zile lucrătoare, zile ne lucrătoare și sărbători legale, ore de zi sau de noapte, ore de vârf sau de gol de sarcină sau alte tipuri de intervale.

429. OST poate stabili perioade diferențiate de achiziție pentru tipuri diferențiate de rezerve.

430. Cantitatea necesară de servicii de sistem vor fi supuse licitații pentru întreaga perioadă de achiziție, pentru fiecare tip de rezervă și pentru fiecare interval orar din perioada respectivă.

431. OST publică cantitatea de rezerve necesară a fi achiziționată în perioada de achiziție respectivă și lanțul de rezervă referitoare la licitație nu mai târziu de:

- 1) o lună înainte de începerea perioadei de achiziție, în cazul licitațiilor pentru perioade de achiziție de o lună și mai mari de o lună;
- 2) o săptămână înainte de începerea perioadei de achiziție în cazul licitațiilor pentru perioade de achiziție mai mici de o lună.

Sectiunea 2

Achiziția serviciilor de sistem

432. În fază I OST achiziționează serviciile de sistem conform obligațiilor de serviciu public impuse de Agenție, aprobată în baza datelor prezentate de către OST și de către participanți la piata de energie electrică care exploatază unități de producție calificate pentru a presta servicii de sistem.

433. În fază II OST achiziționează, pentru fiecare perioadă de achiziție, tipul și cantitatea corespunzătoare de rezervă necesară print-o licitație publică. Participarea la aceste licitații trebuie să fie permisă tuturor furnizorilor de servicii de sistem calificați pentru furnizarea tipului de serviciu tehnologic de sistem respectiv, conform cerințelor Codului rețelelor electrice.

434. Furnizorii de servicii de sistem au obligația să ofere energie electrică aferentă rezervelor contractate cu OST pe PEI. Participantul la PEI nu va include în ofertele zilnice și oferte fixe transmise pentru capacitatea aferentă rezervelor contractate cu OST componente de cost acoperite deja prin contractele de prestare a serviciilor de sistem încheiate cu OST.

435. Procesul de achiziție a serviciilor de sistem include, cel puțin, reguli și proceduri privind:

- 1) ofertarea rezervelor, de către furnizorii de servicii de sistem calificați;
- 2) acceptarea ofertelor individuale de către OST;
- 3) obligația privind platile OST pentru ofertele acceptate ale furnizorilor serviciilor de sistem calificați.

436. Procesul de achiziție a serviciilor de sistem trebuie să permită transmiterea de oferte agregate pentru unități de producție sau consumatori disperziribili care sunt repartizate aceliasi partii responsabile de echilibrare conform prevederilor Titlului VIII. Astfel de reguli și proceduri nu vor face discriminări între unitățile de producție sau consumatorii disperziribili.

437. Toți furnizorii de servicii de sistem calificați sunt obligați să transmită oferte la licitațiile organizate de OST, pentru toată cantitatea disponibilă sau stabilită în procesul de calificare.

438. Înaintea începerii licitației, OST poate impune un preț maxim de ofertare. Acest preț este determinat de OST, dar nu este făcut cunoscut furnizorilor de servicii de sistem calificați sau altor partii. În acest caz, prețurile oferătoare care depășesc prețul maxim de ofertare sunt considerate nerezonabile.

439. În cazul în care oferă agregată a rezervelor este mai mare decât cantitatea determinată de OST pentru achiziția prin această licitație, OST acceptă ofertele în ordinea crescătoare a prețurilor oferătoare.

440. În cazul în care OST stabilește că prețurile oferătoare sunt nerezonabile, prin comparație cu prețul maxim de ofertare stabilit conform pct. 438, OST anulează întregă licitație cu notificarea lui.

441. În cazul în care oferă agregată a furnizorilor de servicii de sistem calificați nu acoperă necesarul de rezerve, corespunzător unei licitații, OST poate decide următoarele:

- 1) validarea oferătoelor transmise pentru această licitație și achiziționarea diferenței până la cantitatea necesară în alte sesiuni de licitație;
- 2) informarea tuturor furnizorilor de servicii de sistem calificați despre neacoperirea necesarului de rezervă și organizarea unei noi licitații;
- 3) repetarea licitației și solicitarea furnizorilor de servicii de sistem calificați privind ofertarea unor cantități suplimentare, în limita posibilităților tehnice ale acestora, independent de contractele de vânzare a energiei electrice pe care respectivii furnizori de servicii de sistem calificați le-au încheiat pe piata de energie electrică, în acest caz, solicitarea OST are caracter obligatoriu pentru toții furnizorii de servicii de sistem calificați;
- 4) în cazul în care nu este timp suficient pentru o nouă licitație - validarea exclusivă a oferătoelor cu prețuri considerate rezonabile și adresarea unei licitații către Agenție de a impune obligații de serviciu public pentru acoperirea deficitului rămas.

442. Îndependență de decizia OST referitoare la măsurile care sunt aplicate în cauzul constării unor asenmenii cauzari și sa procedeze în conformitate cu prevederile Capitolului II din Titlul XIV.

443. OST monitorizează comportamentul la licitații al furnizorilor de servicii de sistem calificați situată într-o zonă afectată de congestii. În cazul în care OST constată că unii furnizori de servicii de sistem calificați au prețuri diferențiate în cauză unei congesții interne față de prețurile solicitate de prețuri ale oferătoelor nerezonabile, că și Agenția sunt îndreptăgiți să documenteze asenmenii cauzari și sa procedeze în conformitate cu prevederile Capitolului II din Titlul XIV.

Sectiunea 3

Contractare bilaterală directă pentru achiziția serviciilor de sistem în vederea managementului congesțiilor interne

444. OST poate contracta bilateral direct rezerve, pentru managementul congesțiilor interne, cu unul sau mai mulți furnizori de servicii de sistem calificați, dar numai în cazul în care are nevoie de rezerve corespunzătoare într-o anumită regiune a SE unde sunt întruite concomitent condiții următoare:

- 1) OST anticipează că între regiună respectivă a SE și restul SE pot apărea congestii interne în mod regulat;
  - 2) congestiile interne pot fi rezolvate doar utilizând cantitățile de rezerve contractate prin contractele bilaterale;
  - 3) există doar un singur furnizor de servicii de sistem calificat, care poate furniza rezerve în respectiva parte a SE.
445. Contractele bilaterale sunt încheiate pe perioade de timp determinate.
446. Contractele bilaterale directe sau vor încheia după obținerea avizului Agenției. În vederea obținerii acestuia, OST va argumenta în scris Agenției că sunt îndeplinite concomitent condițiile din pct. 444. În cazul în care OST nu ajunge la un acord amabil cu furnizorul de serviciu de sistem calificat respectiv, Agenția va impune o obligație de serviciu public.

Capitolul III

Compensarea fluxurilor tehnologice de energie electrică

447. În cazul în care conform obligațiilor internaționale asumate și/sau acordurilor bilaterale cu OST din alte țări, OST este obligat să compenseze fluxurile tehnologice de energie electrică, OST achiziționează sau vînde, după cauză, energia electrică necesată prin:
- 1) intermediul PZU, energie electrică pe care acesta o are de returnat sau urmărează să îl se returneze (în baza acordurilor încheiate cu alii operatori de sistem), pe baza unui program stabilit anterior orei pâna la care se pot transmite oferte de cumpărare, respectiv de vânzare pe PZU;
  - 2) intermediul PEE, în cazul în care nu este îndeplinită condiția prevăzută la subiect 1).
448. OST determină cantitatea de energie electrică necesată pentru compensarea fluxurilor tehnologice de energie electrică desfășurătoare conform obligațiilor internaționale asumate și/sau acordurilor bilaterale cu OST din alte țări, conform prevederilor Capitoului IV din Titlu X.
449. În cazul în care conform obligațiilor internaționale asumate și/sau acordurilor bilaterale cu OST din alte țări OST este obligat să compenseze fluxurile tehnologice de energie electrică, prin mijloace finanțare, acestea sunt luate în considerare în cadrul soluționării dezechilibrelor.

TITLU VIII

RESPONSABILITATEA PENTRU ECHILIBRARE

Capitolul I

Domeniul de aplicare

450. În scopul asigurării echilibrului între producere, import, export și consum de energie electrică, participanții la piata energetică sunt obligați să își asume responsabilitatea financiară pentru plata dezechilibrelor pe care le generază în rețelele electrice. În acest sens, participanții la piata energetică electrică se consideră partii responsabile pentru echilibru.
451. Conceptul responsabilității pentru echilibru impune o responsabilizare financiară pentru dezechilibrele dintre producția, consumul și schimbările planificate de energie electrică și cele efective, permitând totodată participanților la piata angro de energie electrică să își atenuze impactul financiar cauzat dedezechilibre formând grupuri de echilibru.
452. Responsabilitatea pentru echilibru revine fiecarui participant la piata de energie electrică pentru:

- 1) asigurarea echilibrului între producția măsurată, achizițiile programate și importurile de energie electrică, pe de o parte și consumul măsurat, vânzările programate și exporturile de energie electrică, pe de altă parte, pentru ansamblul punctelor de racordare pentru care participantul la piata de energie electrică și-a asumat responsabilitatea de echilibru și pentru totalitatea tranzacțiilor, la nivel de interval de dispecerezare;
- 2) asumarea responsabilității finanțare fată de OST pentru toate dezechilibrelle fizice care apar ca urmare a diferențelor între producția măsurată, achizițiile programate și importurile de energie electrică, pe de o parte, și consumul măsurat, vânzările programate și exporturile de energie electrică, pe de altă parte, pentru ansamblul punctelor de racordare pentru care participantul la

piata de energie electrică și-a asumat responsabilitatea de echilibru și totalitatea tranzacțiilor, la nivel de interval de dispecerezare.

453. Conceptul de responsabilitate pentru echilibru și stabilirea PRE asigură:

- 1) efectuarea tranzacțiilor cu energie electrică pe piata angro de energie electrică într-un mod reglementat;
- 2) asigurarea balanței energiei electrice a SE;
- 3) separarea tranzacțiilor finanțare de cele fizice;
- 4) o decontare corectă a tranzacțiilor cu energie electrică pe piata angro de energie electrică.

454. Prezentul titlu stabilește regulile referitoare la:

- 1) asumarea responsabilității pentru echilibru de către participanții la piata angro de energie electrică;
- 2) înregistrarea PRE în registrul pentru evidența PRE de către OST;
- 3) drepturile și obligațiile PRE;
- 4) atribuirea punctelor de racordare în responsabilitatea unei PRE.

455. Prevederile prezentului titlu se aplică tuturor participanților la piata angro de energie electrică și anume:

- 1) producătorilor de energie electrică;
- 2) furnizorilor;
- 3) OPEE;
- 4) OST;
- 5) OSD;
- 6) ale căror ce activează pe piata angro de energie electrică.

Capitolul II

Obligații privind echilibrarea

Secțiunea I Obligațivitatea asumării responsabilității pentru echilibrare

456. Fiecare participant la piata de energie electrică asupra căruia se aplică prevederile prezentului titlu trebuie să-și asume responsabilitatea pentru echilibru pentru întregă sa producție, achiziție, import, consum, vânzare sau export de energie electrică, prin semnarea contractului de echilibru cu OST și înregistrarea în calitate de PRE.

457. Fiecare unitate de producere sau punct de racordare al instalațiilor detinută de un consumator de energie electrică este alocată unei singure PRE, conform prevederilor Capitoului III.

458. Numai participantii la piata de energie electrică care au semnat contracte de echilibru cu OST au dreptul să se angajizeze în tranzacții pe piata angro de energie electrică.

459. Punctele de racordare instalațiilor detinute de un participant pe piata angro pot fi atribuite mai multor grupuri de echilibru cu condiția atribuirii fiecărui punct de racordare doar unui singur grup de echilibru.

460. PRE își asumă responsabilitatea pentru echilibru și pentru exportul și importul declarat de energie electrică.

Secțiunea 2

Responsabilitatea echilibrarii pentru operatorul pieței energiei electricе

461. OPEE își asumă responsabilitatea echilibrarii pentru fiecare tranzacție comercială în care este parte pe PZU.

462. OPEE nu are dreptul să-și asume responsabilitatea echilibrarii pentru:

- 1) niciun punct de racordare;
- 2) nici un participant la PZU și PPZ.

477. Înregistrarea ca PRE a unui participant la piata de energie electrică este obligatorie și în cazul asumării responsabilității de echilibrare de către un responsabil al grupului de echilibrare, în urma semnării unui acord în acest sens.

Sectiunea 3 Responsabilitatea echilibrării pentru operatorii de sistem

463. OST și asumă responsabilitatea echilibrării pentru:

- 1) fluxul tehnologic de energie electrică;
- 2) consumul propriu tehnologic și pierderile de energie electrică în rețea de transport.

464. OST nu are dreptul să transfere responsabilitatea echilibrării conform pct. 463 către un alt participant la piata de energie electrică.

465. Fiecare operator al sistemului de distribuție își asumă responsabilitatea echilibrării pentru consumul tehnologic și pierderile de energie electrică în rețea de distribuție proprie.

Capitolul II

Sectiunea 1 Părțile responsabile pentru echilibrare

Drepturile și obligațiile PRE

466. Toți participanții la piata de energie electrică sunt obligați să planifice producția și achizițiile, inclusiv importul declarat de energie electrică, pentru fiecare interval de dispeserizare al fiecărei zile de livrare, în astă fel, încât să corespundă consumurilor anticipate și vânzărilor, inclusiv exportul declarat de energie electrică.

467. Toți participanții la piata de energie electrică sunt obligați să fie înregistrati la OST în calitate de PRE și să transmită notificări fizice conform prevederilor Titlului V.

468. Fiecare participant la piata de energie electrică își asumă responsabilitatea financiară față de OST pentru suma dezechilibrelor aferente producției, achiziției, importului declarat, consumului, vânzărilor și exportului declarat de energie electrică. Dezechilibrelle sunt calculate conform prevederilor Capitoului III din Titlu X și decontate conform prevederilor Capitoului VI din Titlu XII.

469. Fiecare PRE menține în funcțiune sistemele de comunicație necesare pentru transmiterea notificărilor fizice, precum și pentru recepționarea notificărilor OST, conform prevederilor Titlului V.

470. Fiecare PRE nominalizează cel puțin o persoană de contact care să acționeze în numele său și care să țină legătura cu OST pe parcursul fiecărei zile de tranzacționare, începând cu ora 12:00 și până la sfârșitul orelor de tranzacționare.

471. Fiecare PRE este obligată să furnizeze garanții financiare conform prevederilor Capitoului III din Titlu XII.

472. Drepturile și obligațiile unei PRE și ale OST sunt stabilite în Contractul de echilibrare.

Sectiunea 2

Inregistrarea PRE

473. În vederea înregistrării ca PRE, participantul la piata de energie electrică trebuie să transmită o cerere scrisă către OST. Cererea va include un formular completat corespunzător, fînd insotită de documentația suport relevantă semnată de reprezentantul autorizat al participantului la piata de energie electrică.

474. Cerințele privind înregistrarea în calitate de PRE, care cuprinde conținutul și formatul și modul de transmisie, verificare, acceptare sau respingere a solicitării de înregistrare ca PRE este elaborată de OST. OST aproba cerințele privind înregistrarea în calitate de PRE după consultarea publică și avizarea acestora de către Agenție.

475. OST elaborează conjunctul Contractului cadre de echilibrare care cuprinde drepturile și obligațiile reciproce ale OST și ale fiecărei PRE și îl supune consultării publice. Contractul cadre de echilibrare se aproba de OST după avizarea acestuia de către Agenție.

476. Înregistrarea unei PRE devine efectivă începând cu data intrării în vigoare a Contractului de echilibrare.

Sectiunea 3 Retragerea și revocarea părților responsabile pentru echilibrare

478. Dacă un participant la piata de energie electrică nu mai doresc să activeze în calitate de PRE, acesta transmite la OST o solicitare de retragere scrisă. Condițiile de retragere vor fi elaborate de OST și incluse în contractul de echilibrare.

479. OST revocă înregistrarea unei PRE, în oricare din următoarele cazuri:

- 1) garantii finanțare furnizate de participantul la piata de energie electrică înregistrat ca PRE sunt mai mici decât valoarea stabilită pentru respectiva PRE;
- 2) OST este informat de falimentul sau lichidarea participantului la piata de energie electrică;
- 3) licența respectivelui titular de licență a fost retrasă de către Agenție;
- 4) în cazul înregistrării unor dezechilibre majore, frecvente și de lungă durată ale respectivei PRE, definite în conformitate cu prevederile contractului de echilibrare.

480. În cazul în care OST decide anularea înregistrării ca PRE a unui participant la piata de energie electrică, la solicitarea acestuia de retragere sau conform prevederilor pct. 479 OST trebuie:

- 1) să informeze imediat participantul la piata de energie electrică înregistrat ca PRE și pe toți participanții la piata de energie electrică atribuți respectivii PRE;
- 2) să notifice anularea înregistrării respectivei PRE către operatorul pieței și toți operatorii sistemelor de distribuție;
- 3) să deruleze procedurile de anulare a înregistrării respectivei PRE în registru pentru evidența PRE;
- 4) să transmită o notă informativă participantilor la piata anglo de energie electrică.

481. Dacă înregistrarea ca PRE a unui participant la piata de energie electrică a fost revocată în temele prevederilor pct. 479, subiect. 3), revocarea va avea efect din momentul intrării în vigoare a Hotărârii de retragere a licenței. În toate celelalte cazuri, înregistrarea ca PRE a unui participant la piata de energie electrică poate fi anulată numai în prima zi a primei luni calendaristice care urmează datei deciziei de revocare.

Sectiunea 4 Transferul responsabilității pentru echilibrare

482. Părțile responsabile pentru echilibrare, pot forma grupuri de echilibrare, în cadrul cărora o singură entitate să își asume responsabilitatea de echilibrare pentru toți participanții înregistrati. Grupurile de echilibrare sunt constituite prin semnarea acordurilor privind formarea grupurilor de echilibrare. Acordurile privind formarea grupurilor de echilibrare sunt transmise spre înregistrare la OST. Responsabilul grupului de echilibrare trebuie să fie înregistrat ca PRE și îndeplinește toate funcțiile și are toate obligațiile atribuite unei PRE, inclusiv aferente notificărilor fizice și dezechilibrelor.

483. Participantul la piata de energie electrică care doresc să-și transferă responsabilitatea pentru echilibrare, numit în această secțiune "parte transferată", și acea PRE care doresc să-și asume responsabilitatea echilibrării pentru el, numită în acestă "PRE solicitantă", trebuie să transmită la OST, individual, că o solicitare de transfer este înregistrată și că acea PRE care doresc să-și asume responsabilitatea echilibrării care cuprinde condițiile care trebuie îndeplinite în vederea formării grupului de echilibrare, continutul și formatul-cadru pentru solicitarea de transfer al responsabilității echilibrării, pînă la finalizarea contractului de echilibrare.

484. Procedura privind transferul responsabilității echilibrării care cuprinde condițiile care trebuie

485. După primirea unei solicitări de transfer al responsabilității echilibrare, OST trebuie să stabilească garanții finanțare care trebuie asigurate de PRE la care era alocată partea transferană și să informeze participanții pieței energiei electrice implicați.

486. Constituirea unui grup de echilibrare, implică următoarele:

- 1) responsabilul grupului de echilibrare notifică producător, respectiv consumul de energie electrică planificate ale fiecărei unități de producere, respectiv, loc de consum aferent fiecărei părți responsabile pentru echilibrare, care face parte din grupul de echilibrare;
- 2) responsabilul grupului de echilibrare are dreptul să transfere producția sau consumul între diferite unități de producere sau locuri de consum care fac parte din același grup de echilibrare, chiar și în timp real cu aprobatia OST;
- 3) deconectarea de la SE a unei unități de producere sau a unui loc de consum, după caz, dintr-un grup de echilibrare este tratată în același condiții cu cele corespunzătoare unei unități de producere sau loc de consum individual;
- 4) părțile responsabile pentru echilibrare transmit pe piata de echilibrare oferte zinice pentru fiecare unitate de producere sau loc de consum dispescerizabil care face parte din grupul de echilibrare;
- 5) ofertele fixe corespunzătoare unităților de producere sau locurilor de consum dispescerizabile, care fac parte din grupul de echilibrare, se transmit de către părțile responsabile pentru echilibrare pentru fiecare unitate de producere sau loc de consum dispescerizabile care face parte din grupul de echilibrare respectiv;
- 6) calculul energiei electrice de echilibrare efectiv livrate este efectuat individual pentru fiecare parte responsabilă pentru echilibrare și sumar pentru întregul grup de echilibrare;
- 7) determinarea dezechilibrelor grupului de echilibrare este efectuată sumar pentru întregul grup de echilibrare și se atribuie responsabilului grupului responsabil de echilibrare, OST trebuie:

- 1) să informeze imediat partea transferană, PRE solicitant și, după caz, operatorul sistemului de distribuție;
  - 2) să notifice transferul responsabilității echilibrare și cantumul garanției financiare către PRE la care era alocată partea transferană;
  - 3) să înregistreze transferul responsabilității echilibrare în registru pentru evidența PRE.
488. Responsabilul grupului de echilibrare suportă costurile corespunzătoare dezechilibrelor sumare cauzate de membrii grupului de echilibrare. Distribuirea costurilor dezechilibrelor corespunzătoare dezechilibrelor în cadrul grupului de echilibrare este realizată de responsabilul grupului de echilibrare conform acordurilor încheiate cu grupul de echilibrare.
489. OSD, furnizorul serviciului universal și furnizorul de ultimă oprire poate să transfere responsabilitatea echilibrarii unei unități de echilibrare numai după avizarea Agenției. La solicitarea avizului, titularul de licență și respectivul responsabil al grupului de echilibrare transmite Agenției algoritmul de calcul privind distribuirea costurilor sau veniturilor rezultale în urma dezechilibrului sumar al grupului de echilibrare întredezechilibrul corespunzător consumului propriu tehnologic și dezechilibrul corespunzător cantității de energie electrică necesară a fi livrată pentru asigurarea consumului consumatorilor finali de energie electrică pentru care titularul de licență din grupul de echilibrare și-a sunat responsabilitatea echilibrarii.
490. Prin derogare de la prevederile pct. 488 FCEE redistribuie costurile sumare corespunzătoare proporțional dezechilibrelor provocate de centralele electrice eligibile și centralile electrice de termoficare urbane grupului de echilibrare.

- 1) numele, adresa juridică și detalii de contact ale participantului la piata de energie electrică care s-a înregistrat ca PRE;
  - 2) data și numarul de înregistrare al contractului de echilibrare;
  - 3) codul de identificare al punctului (-elor) de raccordare pentru care și-a sunat responsabilitatea echilibrării;
  - 4) codul de identificare al PRE;
  - 5) codul EIC.
493. Fiecare PRE are dreptul să consulte informațiile care o privesc din registru pentru evidența PRE și să solicite corectarea oricărui inexactări constatare.
494. OST are obligația să pună la dispoziția OPEE și operatorilor sistemelor de distribuție informațiile conținute în registru pentru evidența PRE.
495. OST informează imediat operatorii sistemelor de distribuție și OPEE despre orice modificări efectuate în registru pentru evidența PRE.
496. OST informează Agenția despre înregistrarea unei PRE noi sau despre anularea înregistrării unei PRE existente.

Sectiunea 6 Sistemul de informații privind prestarea serviciului de transport și de distribuție a energiei electrice

497. Fiecare operator de sistem întocmesc și actualizează un sistem de informații privind prestarea serviciului de transport sau de distribuție pentru teritoriul specific în licență.
498. Sistemul de informații privind prestarea serviciului de transport sau de distribuție al fiecărui operator de sistem conține cel puțin următoarele date pentru fiecare punct de raccordare al instalației de utilizare a unui consumator final sau unitate de producere a producătorului de energie electrică din teritoriul specific în licență:
- 1) numărul de identificare unic sau codul de identificare al punctului de raccordare;
  - 2) puterea avizată și puterea contractată a punctului de raccordare;
  - 3) numele și detalii de contact ale consumatorului sau producătorului de energie electrică, după caz, care definează respectivul punct de raccordare;
  - 4) în cazul consumatorilor finali, denumirea și detalile furnizorului responsabil cu echilibrarea locului de consum respectiv;
  - 5) furnizorul (-ii) care furnizează locului de consum cu care este semnat contractul de transport sau contractul de distribuție corespunzător, după caz;
  - 6) codul de identificare a PRE care și-a sunat responsabilitatea echilibrării pentru respectivul utilizator de sistem.
499. Fiecare furnizor sau producător de energie electrică are dreptul să consulte informațiile din sistemul de informații privind prestarea serviciului de transport sau de distribuție și să solicite corectarea oricărui inexactări constatare.

TITLUL IX COLECTAREA ȘI VALIDAREA DATELOR MĂSURATE

Capitolul I

Domeniul de aplicare

500. Obiectivul prezentului titlu este crearea unui cadru de reglementare pentru colectarea validerării și agregarea datelor necesare pentru decontarea cantităților tranzacționale pe piata angro de energie electrică, incluzând schimburile bilaterale, PEE, dezchilibrele, serviciile de sistem și orice alte servicii și taxe aplicabile.
501. Prezentul titlu completează din punct de vedere comercial cerințele Regulamentului privind măsurarea energiei electrice în scopuri comerciale, aprobat de Agenție.
502. Prezentul titlu se referă la:

Sectiunea 5 Registrul pentru evidența PRE

491. OST întocmesc și actualizează un registru pentru evidența PRE.
492. Datele corespunzătoare PRE vor fi înregistrate în registru pentru evidența PRE. Aceasta conține, cel puțin următoarele date pentru fiecare PRE:

- 1) cerințele legate de măsurare și comunicare, suplimentare fătă de prevederile Regulamentului privind măsurarea energiei electrice în scopuri comerciale;
- 2) înregistrarea valorilor măsurări;
- 3) colectarea, verificarea și validarea valorilor măsurări;
- 4) agregarea valorilor măsurări validate;
- 5) comunicarea valorilor măsurări.

503. Deconțarea pe piata angro de energie electrică se bazează pe intervale de dispecerizare și intervale de tranzacționare, necesitând utilizarea echipamentelor de măsurare corespunzătoare. Pentru cauzurile în care nu se justifică economic utilizarea echipamentelor de măsurare pe interval, se utilizează cerințele prezentelor Reguli.

504. Referitor la termenul „măsurat”, „măsurare” și orice alti termeni asociati se consideră ca fiind exclusiv atribuibile pentru echipamentele de măsurare, sistemele informative și procedurile folosite pentru decontare pe piata angro de energie electrică în conformitate cu prezentele Reguli. Prezentele reguli nu se aplică pentru echipamentele și sistemele de măsurare utilizate numai în scop operațional sau tehnic.

Capitolul II Cerințe legate de măsurare și comunicare

505. Regulile de ordin tehnic și condițiile care se aplică în privința echipamentelor de măsurare și sistemelor informatiche corespunzătoare pentru cîtușire, procesarea, transmisarea și stocarea valorilor măsurări și pentru instalarea, dejinerarea, întreținerea și cîtușirea indicatiilor echipamentelor de măsurare sunt stabilite prin Regulamentul privind măsurarea energiei electrice în scopuri comerciale.

506. Punctele de măsurare trebuie echipate cu echipamente de măsurare care corespund cerințelor Regulamentului privind măsurarea energiei electrice în scopuri comerciale și trebuie echipate cu puncte de măsurare sunt definite ca puncte de măsurare în scopuri comerciale și trebuie echipate cu echipamente de măsurare comerciale:

- 1) fiecare punct de racordare a instalației unui consumator final și fiecare unitate de producere;
- 2) fiecare punct de racordare în care o rețea electrică a unui operator de sistem este interconectată la rețeaua electrică a altui operator de sistem;
- 3) fiecare punct de racordare în care SE este racordat la rețea unei alte tară.

508. OST este responsabil de stabilirea standardului de codificare pentru evidența punctelor de măsurare în scopuri comerciale.

509. Regulile și condițiile pentru determinarea și atribuirea codurilor de identificare a punctelor de măsurare sunt în concordanță cu reglementările internaționale aplicabile și în mod obligatoriu cu reglementările stabilate de către ENTSO-E.

510. OST este responsabil de emiterea codurilor pentru toate punctele de măsurare utilizate pe piata angro de energie electrică. În scopul emiterii codurilor pentru punctele de măsurare, utilizate pe piata angro de energie electrică, din alte rețele decât cea a OST, respectivul operator de sistem transmite către OST codurile de identificare stabilite în conformitate cu standardul indicat în pct. 508.

Capitolul III Înregistrarea datelor de măsurăre

511. Operatorul de sistem menține bază de date de măsurare pentru stocarea datelor de natură tehnică, administrativă și fizică, relevante pentru punctele de măsurare din teritoriul specificat în licență. OS au, de asemenea, responsabilitatea pentru asigurarea securității și confidențialității în legătură cu modul în care administrează, procesează, întreține și păstrează registrul de măsurare.

- 1) pentru fiecare punct de măsurare, baza de date conține cel puțin următoarele date:
  - 1) codul de identificare a punctului de măsurare;
  - 2) locația fizică, reprezentând nodul din SE la care punctul de măsurare este conectat;
  - 3) identitatea și caracteristicile tehnice ale echipamentului de măsurare instalat în punctul de măsurare;

- 4) periodicitatea de citire a datelor măsurări;
- 5) tipul indicatorilor care sunt înregistrate;
- 6) identitatea partii în proprietatea căreia este echipamentul de măsurare,
- 7) valoarea măsurată ale energiei active și reactive, pe fiecare interval de dispecerizare, colectate pe interval;
- 8) valoarea calculată pe baza valorilor măsurări, procesate de OS;
- 9) valoarea estimată și corectată sau introdusă în cazul datelor lipsă sau greșite;
- 10) valoarea care sunt transferate în scopul efectuării decontării.

513. Valorile măsurate sunt păstrate în baza de date măsurate pentru o perioadă minimă de cinci 5 ani.

514. Fiecare parte are acces la datele din baza de date măsurări, care se referă la punctele sale de măsurare și este în drept să solicite corectarea oricărei inexactități constatate în legătură cu aceste date.

515. OST organizează o bază de date măsurări a întregii piețe angro de energie electrică, în care sunt păstrate valorile măsurări din sistemul propriu și de la ceilalăi OS, pentru toate punctele de măsurare pentru care primește date, precum și valorile agregate și toate formulele de agregare utilizate în calculul direct de acesta.

516. OS atribuie fiecărui punct de măsurare un cod de identificare conform standardului de codificare pentru evidența punctelor de măsurare elaborat de OST.

Capitolul IV Colectarea, verificarea și validarea valorilor măsurate

Secțiunea I

Generalități

517. Dacă nu se specifică altfel, toate valorile măsurări se vor referi la cantitatea netă de energie electrică ce a fost livrată către sau din SE într-un punct de racordare într-un interval de dispecerizare.

518. Fiecare OS este responsabil pentru colectarea tuturor valorilor măsurări în teritoriul autorizat. 519. În măsură posibilă, OS colectează valoare măsurată prin achiziție la distanță, utilizând mijloace adecvate de transfer, validare, procesare, securizare și stocare a datelor în baza de date măsurări. Dacă achiziția la distanță nu este posibilă sau devine indisponibilă, OS organizează obținerea datelor relevante prin cîtușire locală.

Secțiunea 2

Determinarea valorilor măsurări validate

520. Fiecare OS înregistrează cel puțin valoare măsurări lunar sau pe o perioadă mai scurtă de timp și le transmite participanților la piata energiei electrice relaționai la punctul de măsurare respectiv prin obligație contractuală ale contractelor în care este parte.

521. Fiecare participant la piata angro de energie electrică care primește valori măsurări le poate contesta la OS în termenele stabilite conform prevederilor secțiunilor 7-9 din Capitolul V.

522. Dacă un participant la piata angro de energie electrică nu a transmis nici o contestație conform pct. 521 se consideră că valoare măsurări au fost validate de participant respectiv.

523. OS verifică orice contestație în termenele prevăzute în secțiunile 7-9 din Capitolul V.

524. Valorile măsurări, inclusiv cele care au fost subiectul corecării, validate de către participantii la piata angro de energie electrică devin valori măsurări validate, după ultima dată la care OS trebuia să răspundă tuturor contestațiilor.

Capitolul V Comunicarea și sagregarea valorilor măsurate

Secțiunea I

- 1) valorilor măsurate validate aferente fiecărui producător de energie electrică ce livrăază energie electrică în respectivul teritoriu specific în licență;
- 2) valorilor măsurate validate aferente fiecărui operator de sistem care livrăază energie electrică în teritoriul specific în licență al OS respectiv;
- 3) importul de energie electrică din SE și jânlor vecine, după caz.

535. Energia electrică livrată din teritoriul specific în licență al unui operator de sistem se determină ca sumă a:
- 1) valorilor măsurate validate aferente fiecărui producător de energie electrică care primește energie electrică din respectivul teritoriu specific în licență;
  - 2) valorilor măsurate validate aferente fiecărui operator de sistem care primește energie electrică din respectivul teritoriu specific în licență;
  - 3) valorilor măsurate validate aferente fiecărui furnizor de energie electrică ce primește energie electrică la locurile de consum din teritoriul autorizat de licență al OS respectiv;
  - 4) exportul de energie electrică spre SE din jânlile vecine, după caz.

Sectiunea 5 Determinarea consumului tehnologic și pierderilor de energie electrică în retelele electrice și atribuirea energiei electrice consumate la locurile de consum fără echipamente de măsurare pe interval

536. Fiecare OS calculează consumul tehnologic în retelele electrice corespunzătoare teritoriului autorizat de licență, pe fiecare interval de dispecerizare, ca fiind diferența între energia electrică intrată în rețea și energia electrică lăvită din rețea electrică, determinată conform prevederilor sectiunii 4.
537. Operatorul de sistem calculează consumul tehnologic și pierderile de energie electrică în retelele electrice corespunzătoare teritoriului autorizat de licență pentru fiecare interval de dispecerizare, pe baza valorilor măsurării validate.
538. Pentru punctele de măsurare, care au contorizare pe interval și la care este posibilă colectarea informațiilor de pe echipamentele de măsurare OSD transmît zilnic OST valorile măsurăte pentru fiecare interval de dispecerizare, agregate în conformitate cu Sectiunea 2.
539. Energia electrică neatribuită pe interval, care reprezintă energia electrică consumată la punctele de măsurare care nu au contorizare pe interval sau la care nu este posibilă transmiterea informațiilor de pe echipamentele de măsurare, precum și consumul tehnologic și pierderile de energie electrică, se determină în urma bilanțului tuturor valorilor echipamentelor de măsurare care înregistrează valorile pe interval.

540. Pentru teritoriul specific în licență al unui OS energia electrică neatribuită pe interval se determină în urma extragerii tuturor valorilor echipamentelor de măsurare care înregistrează valorile pe interval din valoarea tuturor valorilor electrice primite în zona de activitate a respectivului OS.
541. Zilnic, pe parcursul lunii de livrare, energia electrică neatribuită pe interval este repartizată pe fiecare interval de dispecerizare de către OST tuturor furnizorilor de energie electrică care livrăază energie electrică consumatorilor finali și operatorilor de sistem în baza cotelor energiei electrice livrate în ultimile trei luni de către furnizorii de energie electrică consumatorilor finali fără contorizare pe interval. În acest sens, consumul tehnologic al operatorului de sistem este considerat ca energie electrică livrată la un punct de consum virtual care nu are contorizare pe interval, OS revenindu-i cota respectivă de energie electrică.

542. Energia electrică neatribuită pe interval determinată de către OST conform pct. 541 este utilizată în procesul de determinare a poziției nete măsurate a participanților la piața de energie electrice pentru intervalele de dispecerizare din cadrul lunii de livrare și la determinarea dezechilibrelor.
543. În scopul determinării cotelor menționate la pct. 541, OSD transmite OST cantitățile de energie electrică consumate la locurile de consum care nu au contorizare pe interval sau la care nu este posibilă transmiterea informațiilor de pe echipamentele de măsurare, în termenele stabilite la sectiunile 6-9 și

Comunicarea valorilor măsurate validate

525. Pentru fiecare interval de dispecerizare al lunii de livrare, OS transmite cel puțin următoarele date părților, în cazul în care nu se specifică altfel în prezentele Reguli:

- 1) către OS:
— valorile măsurate validate pentru producătorii de energie electrică, OS și valorile agregate aprobate pentru furnizorii de energie electrică, necesare pentru calcularea dezechilibrelor;
- valoarea măsurată validată pentru punctele de măsurare în care respectivul OS măsoară energia livrată de unitatea de producere, respectiv consumatorul dispecerizabil, după caz;

- 2) către un producător de energie electrică: valoarea măsurată aprobată corespunzătoare fiecărui producător de energie electrică, valoarea măsurată OS măsoară energia livrată de către unitatea de producere a producătorului de energie electrică;
- 3) către un furnizor: valoarea măsurată validată corespunzătoare fiecărui punct de racordare la SE al consumatorului al cărui consum de energie electrică este asigurat de respectivul furnizor.

526. Fiecare OS transmite valorile măsurate validate corespunzătoare fiecărui punct de măsurare de care este responsabil, părților specificate la pct. 525, respectând termenele limită stabilite în sectiunile 7-9.

Sectiunea 2 Agregarea de producere sau furnizare a energiei electrice

527. În baza valorilor măsurate OS calculează pentru teritoriul specific în licență pentru fiecare interval de dispecerizare producția, respectiv consumul agregat corespunzător fiecărui unității de producere a producătorului de energie electrică și consumul agregat corespunzător fiecărui furnizor de energie electrică, respectând termenele limită din sectiunii 7 - 9.

528. Producția, respectiv consumul agregat al fiecărui producător de energie electrică este egal cu suma tuturor valorilor măsurate, în punctele de racordare la SE ale unităților de producere ale respectivului producător de energie electrică din teritoriul specific în licență al respectivului OS.
529. Consumul agregat al fiecărui furnizor a energiei electricne este egal cu suma tuturor valorilor măsurate în punctele de racordare la SE din teritoriul specific în licență al respectivului OS ale consumatorilor al căror consum de energie electrică este asigurat de respectivul furnizor.

Sectiunea 3 Agregarea pe parte responsabilă pentru echilibrare

530. OST calculează producția agregată, respectiv consumul agregat aferente fiecărui PRE/grup de echilibrare, pentru fiecare interval de dispecerizare, în baza valorilor agregate validate transmise de fiecare OS, respectând termenele limită de la sectiunile 7-9.

531. Producția agregată aferentă unei PRE/grup de echilibrare este egală cu suma producției agregate determinată conform prevederilor sectiunii 2 a tuturor unităților de producere pentru care respectiva PRE/grup de echilibrare să-a suumă responsabilitatea echilibrării.

532. Consumul agregat aferent unei PRE/grup de echilibrare este egal cu suma consumului agregat, determinat conform prevederilor sectiunii 2 al tuturor locurilor de consum pentru care respectiva PRE/grup de echilibrare și-a suumă responsabilitatea echilibrării.

Sectiunea 4 Agregarea pe operator de sistem

533. Pe baza valorilor măsurate validate, fiecare operator de sistem determină energia electrică primită, respectiv livrată în/din teritoriul specific în licență pentru fiecare interval de dispecerizare.

534. Energia electrică primită în teritoriul specific în licență al unui operator de sistem se determină ca sumă a:

Secțiunea 8

informația privind cantitatea de energie electrică consumată în ultimele 3 luni la locurile de consum la care pe parcursul aceluiași perioade de timp a avut loc schimbarea furnizorului de energie electrică cu indicarea furnizorului actual, a furnizorului nou și a zilei schimbării furnizorului de energie electrică.

544. În baza valorilor indicatorilor lunare efective a echipamentelor de măsurare, pentru teritoriul specificat în licență, pentru fiecare furnizor de energie electrică, OS determină cotele procentuale corespunzătoare locurilor de consum neechipate cu echipamente de măsurare pe interval, în baza cantităților lunare de facturi înregistrate la locurile de consum neechipate cu echipamente de măsurare pe interval sau la care nu este posibilă transmiterea informației de pe echipamentele de măsurare, atribuite fiecărui furnizor, și corespunzătoare consumului tehnicologic și pierderilor de energie electrică.

545. OS determină energia electrică neîntrbuia pe interval, consumată în fiecare interval de dispescerizare din luna de livrare atribuind fiecărui furnizor de energie electrică și, și insuși, o valoare egală cu produsul dintre cantitatea totală a energiei electrici neîntrbuia pe interval livrată pe parcursul intervalului respectiv de dispescerizare și cota procentuală determinată conform pct. 544.

**Secțiunea 6
Comunicarea valorilor măsurate agregate**

546. Fiecare OS transmite valorile măsurate agregate, corespunzătoare fiecărui participant la piața de energie electrică, respectând termenele limită de la secțiunile 7 - 9.

547. OS transmite participanților pieței energiei electrice cel puțin următoarele date, specificate pentru fiecare interval de dispescerizare al lunii de livrare:

1) producătorului de energie electrică, cantitatea produsă și consumului, agregate separat conform pct. 528;

2) furnizorului de energie electrică; consumul agregat de energie electrică calculat conform pct. 529, specificând fiecare loc de consum;

3) OST; valorile agregate validate conform secțiunilor 2 și 4.

548. Fiecare OS transmite OST consumul tehnicologic și pierderile de energie electrică în rețelele electrice corespunzătoare teritoriului specificat în licență, calculat conform prevederilor secțiunii 5.

549. OS informează fiecare PRE despre valorile agregate conform prevederilor secțiunii 3 în vederea validerii acestora, respectând termenele limită prevăzute în secțiunea 10.

**Secțiunea 7
Termene privind comunicarea, validarea, contestarea valorilor măsurate și a valorilor agregate și pentru soluționarea contestațiilor**

550. Fiecare OS transmite participantului la piața de energie electrică, în vederea validerii, valoarea măsurată corespunzătoare fiecărui punct de măsurare în care măsoară energia electrică, precum și valorile agregate, conform prevederilor secțiunii 6, în termen de șapte zile lucrătoare de la începutul lunii calendaristice care urmează lunii de livrare.

551. Participantul la piața de energie electrică care a primit valorile măsurate, respectiv agregate menționate la pct. 550, transmite către OS, în termen de două zile lucrătoare de la data primirii lor:

1) contestație;

2) confirmare, lipsa confirmării în termen reprezentă implicit confirmare.

552. Fiecare OS trebuie să verifice și să soluționeze contestația în termen de două zile lucrătoare de la data primirii acesteia.

553. Fiecare OS transmite participantului la piața de energie electrică menționat la pct. 550 valoarea măsurată validă, corespunzătoare fiecărui punct de măsurare în care măsoară energia electrică, respectiv valorile agregate validate, în ziua în care a soluționat contestația depusă conform termenului din pct. 552.

554. Fiecare OS transmite către OST, valorile măsurate validate și valorile agregate validate pentru participantii la piața de energie electrică, în termenul specificat la pct. 553.

Termene privind determinarea, comunicarea, contestarea, validarea valorilor actualizate în urma determinării consumului tehnicologic și pierderile de energie electrică în rețea

555. În termen de șapte zile lucrătoare de la începutul primei luni calendaristice care urmează lunii de livrare, OS:

- 1) determină consumul tehnicologic și pierderile de energie electrică din rețea electrică de distribuție proprie sumar pentru luna de livrare și separat pentru fiecare interval de dispescerizare, conform mecanismului stabilit în secțiunea 5;
- 2) determină pentru luna de livrare consumul agregat actualizat al fiecărui furnizor specificat pentru fiecare interval de dispescerizare, pentru punctele de măsurare ale consumatorilor finali instalației de utilizare a căror sunt recordate la rețea lui de distribuție, pentru care furnizorul respectiv asigură furnizarea;
- 3) transmite furnizorului, în vederea validerii, valorile determinate.

556. Furnizorul care a primit valoarea determinată la pct. 555, transmite către OS, în termen de două zile lucrătoare de la data primirii acesteia:

- 1) contestație;
- 2) confirmare, lipsa confirmării în termen reprezentă implicit confirmare.

557. După validare, valoarea determinată devine valoare măsurată validată.

558. OS trebuie să verifice și să soluționeze contestația în termen de două zile lucrătoare de la data primirii acesteia.

559. OS transmite fiecărui furnizor valoarea măsurată validată corespunzătoare, în momentul în care a primit toate confirmările de validare de la furnizorii menționați la pct. 555.

560. OS transmite valorile măsurate validate determinate, în momentul în care a primit toate confirmările de la furnizorii respectivi:

- 1) către OST;
- 2) către fiecare furnizor menționat la pct. 555, valoarea măsurată validată corespunzătoare acestuia.

**Secțiunea 9
Termene privind comunicarea, validarea, contestarea valorilor măsurate și a valorilor agregate pe PRE/grup de echilibrire și termen pentru rezolvarea contestațiilor**

561. OST calculează și publică valoarea măsurată agreată aferentă fiecărui PRE/grup de echilibrire, pe fiecare teritoriu autorizat prin licență, în termen de trei zile lucrătoare de la data primirii valorilor măsurate validate pentru participanți la piața de energie electrică, determinate conform prevederilor secțiunilor 7 și 8, pentru luna de livrare.

562. Fiecare PRE/grup de echilibrire, după verificarea valorilor prevăzute la pct. 561 trimite la OST, în termen de două zile lucrătoare de la data primirii lor:

- 1) contestație;
- 2) confirmare, lipsa confirmării în termen reprezentă implicit confirmare.

563. OST verifică și soluționează contestația primită în termen de două zile lucrătoare de la data primirii acesteia.

564. OST publică valoarea agregate validate (cea determinată prin măsurare, cea determinată precum și valoarea agregată totală, obținută prin suma lor, pe fiecare zonă de licență) și transmite valoarea agregată validată (totală) corespunzătoare fiecărui PRE/grup de echilibrire, în momentul în care a primit toate confirmările de la PRE/grup de echilibrire.

**TITUL X
REGULI DE CALCUL AL DEZCHILIBRELOR****Capitolul I****Domeniul de aplicare**

565. Scopul regulilor de calcul al dezechilibrelor este de a stabili regulile și condițiile pentru calculul următoarelor tipuri de dezechilibre:
 1) dezechilibru PRE sau grupului de echilibrare, determinat pentru fiecare PRE sau grup de echilibrare, pe baza pozitiei nete contractuale și respectiv a pozitiei nete măsurate, ale respectivelor PRE sau grup de echilibrare;
 2) dezechilibru sistemului care reprezintă dezechilibrul agregat al SE în fiecare interval de dispecerizare.

566. Pentru calculul dezechilibrelor, valorile planificate sunt considerate cele pe care participanii la piata le-au notificat OST în conformitate cu prevederile din Titlu V, și și le-au asumat înainte de intervalul de livrare (inclusiv pe PZU, PZ și PEE), iar valori realizate sunt considerate producția, consumul și schimburile fizice ce au avut loc în timpul intervalului de livrare.

567. Dezechilibrele se calculează la nivelul agregat pentru producția, consumul și schimburile fizice ale fiecărui PRE sau grup de echilibrare.

568. Determinarea dezechilibrelor necesită de asemenea luarea în considerare a fluxurilor tehnologice de energie electrică cu sistemele electroenergetice vecine.

569. Producătorii de energie electrică ce exploatăză unități de producere au responsabilitatea contractuale de energie electrică stabilită cu altă PRE/grupuri de echilibrare în baza notificărilor transmise către OST, care includ tranzacții derulate pe piata contractelor bilaterale, PZU, PZ și pe PEE;

- 1) pozitiei nete contractuale a fiecărui PRE/grup de echilibrare, pe baza tuturor livrărilor contractuale de energie electrică stabilite cu alte PRE/grupuri de echilibrare în baza notificărilor transmise către OST, care includ tranzacții derulate pe piata contractelor bilaterale, PZU, PZ și pe PEE;
- 2) pozitiei nete măsurate a fiecărui PRE/grup de echilibrare, pe baza tuturor livrărilor măsurate sau calculate de energie electrică, din sau către SE sau între diferite părți ale SE în conformitate cu valoarea măsurată validată în punctele de racordare corespunzătoare;
- 3) fluxurile tehnologice de energie electrică.

Capitolul II

Determinarea pozitiei nete contractuale și a pozitiei nete măsurate

Sectiunea I. Determinarea pozitiei nete contractuale

571. Următoarele schimburi de energie electrică sunt definite ca livrări contractuale:
 1) schimburile de energie electrică între diferite PRE/grupuri de echilibrare;

- 2) importuri declarate de un participant la piata de energie electrică;
- 3) exporturi declarate de un participant la piata de energie electrică;
- 4) livrarea energiei electrice de echilibrare în concordanță cu confirmările de tranzacții corespunzătoare.

572. Pozitia netă contractuală PNC a unei PRE/grup de echilibrare este determinată după cum urmează:

$$PNC = \left(\sum SE_v - \sum SE_c \right) + \left(\sum EX - \sum IM \right) \pm q_{livrat}$$

unde:

- SE_v respectiv SE_c semnifică schimburile de energie electrică pe care respectiva PRE/grup de echilibrare are obligația de a le livra către o altă PRE/grup de echilibrare, respectiv de primire de la o altă PRE/grup de echilibrare;
- IM și EX - reprezintă importurile, respectiv exporturile realizate de respectiva PRE/grup de echilibrare;
- q_{livrat} - suma cantităților de energie electrică de echilibrare livrate de către/către participanții la PEE pentru care respectiva PRE/grup de echilibrare și-a suamat responsabilitatea echilibrării.

Sectiunea 2. Determinarea livrărilor măsurate și a pozitiei nete măsurate

573. Pozitia netă contractuală se determină de OST pentru fiecare PRE/grup de echilibrare, pentru fiecare interval de dispecerizare și se bazează pe notificație fizică finală a fiecărui PRE/grup responsabil de echilibrare, pentru ziua de livrare corespunzătoare și intervalul de dispecerizare corespunzător, actualizată cu cantitățile de energie electrică de echilibrare livrate aferente creșterii de putere și reducerii de putere, determinate în conformitate cu prevederile sectiunii 5.

574. Pentru calculul pozitiei nete contractuale, energia electrică totală livrată sau primată pe parcursul unui interval de dispecerizare este considerată ca fiind livrată/primită constant de-a lungul fiecărui interval de dispecerizare.

575. Livrările contractuale aferente fiecărui ore sunt exprimate în MWh, cu detaliere de trei zecimale după virgulă.

Sectiunea 3. Obligații contractuale de livrare a energiei electrice de echilibrare

576. Următoarele schimburi de energie electrică sunt definite ca livrări măsurate:
 1) producția netă, care este energia electrică livrată de o unitate de producție în SE;
 2) consumul net, care este energia electrică pe care un consumator o preia din SE;
 3) schimbul net de energie electrică dintre rețelele electrice a doi operatori de sistem diferenți;
 4) exporturile realizate din SE către alte ţări;
 5) importurile realizate din alte ţări către SE;
 6) energia electrică pentru acoperirea consumului tehnologic și pierderilor de energie electrică în rețelele electrice.

577. Livrările măsurate prevăzute la pct. 576 subiect. 1) și 5), și, în cazul în care energia electrică este primată de la alii operatori de sistem (pct. 576 subiect. 3)) sunt considerate ca valori pozitive. Livrările măsurate prevăzute la pct. 576 subiect. 2), 4) și 6), și, în cazul în care energia electrică este livrată către alii operatori de sistem, (pct. 576 subiect. 3)) vor fi considerate ca valori negative.

578. Pozitia netă măsurată a unei PRE/grup de echilibrare, alta decât un operator de sistem este determinată ca diferență între:

- 1) producția netă agregată a unităților de producere de energie electrică pentru care respectiva PRE/grup de echilibrare și-a suamat responsabilitatea echilibrării;
- 2) consumul net agregat al consumatorilor de energie electrică pentru care respectiva PRE/grup de echilibrare și-a suamat responsabilitatea echilibrării.

579. Pozitia netă măsurată a unui operator de sistem pentru consumul tehnologic și pierderile de energie electrică în respectiva rețea electrică se calculează conform prevederilor sectiunii 5 din Capitolul V al Titlului IX.

580. Pozitia netă măsurată se determină pentru fiecare PRE/grup de echilibrare și pentru fiecare interval de dispecerizare pe baza valorilor măsurate validate.

581. Pentru calculul pozitiei nete măsurate, energia totală livrată sau primată pe parcursul unui interval de dispecerizare este considerată ca fiind livrată constant pe parcursul respectivului interval de dispecerizare.

582. Livrările măsurate aferente fiecărui ore sunt exprimate în MWh, cu detaliere de trei zecimale după virgulă.

Sectiunea 3

Obligații contractuale de livrare a energiei electrice de echilibrare

583. Obligațiile contractuale pentru livrarea cantităților de energie electrică de echilibrare se calculează de către OST.

584. Cantitatea de energie electrică de echilibrare care trebuie să fie livrată de un participant la PEE este determinată luând în considerare fiecare tranzacție în care a intrat respectivul participant la PEE în conformitate cu prevederile Titlului VI, pentru fiecare interval de dispecerizare și pentru fiecare unitate de producere sau loc de consum dispecerabil, după caz.

592. În cazul în care energia de echilibrare livrată este mai mare decât obligațiunile contractuale de livrare a energiei de echilibrare, valoarea livrată se consideră egală cu obligațiunile contractuale.

585. OST calculează cantitatea de energie electrică de echilibrare E_{echil}^i care trebuie să fie livrată de participantul i la PEE în timpul respectivului interval de dispecerizare, în conformitate cu prevederile Titlului VI, astfel:

$$E_{echil}^i = \left[\sum_{k=1}^{m_{FRR,C}} E_{FRR,C}(k) - \sum_{k=1}^{m_{FRR,R}} E_{FRR,R}(k) \right] + \left[\sum_{k=1}^{m_{mFRR,C}} E_{mFRR,C}(k) - \sum_{k=1}^{m_{mFRR,R}} E_{mFRR,R}(k) \right] +$$

unde:

$E_{FRR,C}(k)$ respectiv $E_{FRR,R}(k)$ – reprezintă energia electrică de echilibrare corespunzătoare tranzacției k pentru regajul de înlocuire (RR) la creștere, respectiv reducere de putere care trebuie livrată conform prevederilor Capitolului VI al Titlului VI în care a intrat în vigoare la un moment deosebit de la PEE;

$m_{FRR,C}$ - totale tranzacții pentru regajul de înlocuire (RR) la creștere de putere;

$m_{FRR,R}$ - totale tranzacții pentru regajul manual de restabilire ($mFRR$) la creștere de putere;

$m_{mFRR,C}$ - totale tranzacții pentru regajul manual de restabilire ($mFRR$) la reducere de putere;

$m_{mFRR,R}$ - totale tranzacții pentru regajul automat de restabilire ($aFRR$) la creștere de putere;

$m_{aFRR,C}$ - totale tranzacții pentru regajul automat de restabilire ($aFRR$) la reducere de putere;

586. Cantitatea de energie electrică de echilibrare livrată este calculată de către OST.

587. Energia electrică de echilibrare este exprimată în valori pozitive în cazul creșterii de putere și în valori negative în cazul reducerii de putere.

588. Energia electrică de echilibrare este considerată livrată numai în cazul în care participantul la PEE își îndeplinește obligațiile de livrare a energiei de echilibrare în condiții de timp și limitări tehnice stabilite în Codul rețelelor electrice, și în condițiile tranzacțiilor în care respectiva parte le-a încheiat pe PEE. OST elaborează, în conformitate cu Codul rețelelor electrice, proceduri pentru determinarea energiei electrici de echilibrare livrate, monitorizarea și testarea conformității unui participant la PEE cu obligațiile sale de a vinde/cumpăra energie electrică de echilibrare către de la OST. Înainte de aprobată procedurile respective urmăzează a fi consultate public și transmise spre avizare Agenției.

589. În cazul energiei electrici de echilibrare corespunzătoare reglajului automat de restabilire a frevenției ($aFRR$), OST determină energia electrică de echilibrare livrată reieșind din îndeplinirea cerințelor de a valida și a dispune de dispecer dispuse. Cerințele de validare a îndeplinirii dispozițiilor de dispecer sunt stabilite în Codul rețelelor electrice.

590. Tranzacțiile pentru punerea unei unități de producție sau reducerea/deconectarea consumului unei instalații electrice la locul de consum dispeceră pretul pentru pompare unei unități de producție, din cauză că aceasta nu a fost gata pentru sincronizare cu SE în momentul pentru care a fost dată dispoziția de dispecer de către OST, în conformitate cu tranzacția corespunzătoare.

591. Tranzacțiile pentru menținere în rezervă caldă în cazul unei unități de producție se consideră ca fiind îndeplinite, cu excepția cazului în care unitatea de producție respectivă nu a fost gata pentru resynchronizare cu SE în momentul pentru care a fost dată dispoziția de dispecer de către OST, în conformitate cu tranzacția corespunzătoare.

Capitolul III

Determinarea dezechilibrelor

Sectiunea 1

Dezechilibrele părților responsabile pentru echilibrare

593. Dezechilibrul unei PRE/grup de echilibrare se calculează pentru fiecare interval de consum pentru care respectiva PRE/grup de echilibrare și-a asumat responsabilitatea echilibrării.

594. Dezechilibrul PRE/grupului de echilibrare se determină ca diferență între poziția netă măsurată a PRE/grupului de echilibrare, determinată în conformitate cu prevederile sectiunii 2 din Capitolul II și poziția netă contractuală a PRE/grupului de echilibrare, determinată în conformitate cu prevederile sectiunii 1 din Capitolul II.

Sectiunea 2

Dezechilibrul sistemului electroenergetic

595. Dezechilibrul sistemului electroenergetic reprezintădezechilibrul total din SE în fiecare interval de dispecerizare.

596. Dezechilibrul sistemului electroenergetic în fiecare interval de dispecerizare se calculează de către OST, după cum urmează:

- 1) cantitatea agregată a energiei electrice de echilibrare corespunzătoare creșterii de putere care a fost livrată în intervalul de dispecerizare în conformitate cu prevederile sectiunii 4 din Capitolul II;
- 2) minus cantitatea agregată de energie electrică de echilibrare corespunzătoare reducerii de putere care a fost livrată în intervalul de dispecerizare în conformitate cu prevederile sectiunii 4 din Capitolul II;
- 3) plus fluxurile tehnologice de energie electrică cu toate părțile externe interconectate, calculate în conformitate cu prevederile Capitolului IV.

597. Pentru calecul dezechilibrului sistemului electroenergetic, cantitatea totală de energie electrică livrată pentru creștere de putere/reducere de putere pe parcursul unui interval de dispecerizare este considerată a fi livrată la o valoare constantă a puterii pe parcursul întregului interval de dispecerizare.

Sectiunea 4

Energia electrică de echilibrare livrată

Capitolul IV

Determinarea fluxurilor tehnologice de energie electrică

598. Fluxurile tehnologice de energie electrică reprezintă diferența dintre cantitatea de energie electrică ce a fost efectiv schimbată cu părțile exteme interconectate și suma tuturor exporturilor declarate și importurilor declarate ce au fost confirmate prin tranzacțiile comerciale, în intervalul de dispecerizare respectiv.

599. Fluxul tehnologic de energie electrică se consideră cu valoare pozitivă în cazul unui flux spre SE și respectiv, cu valoarea negativă în cazul unui flux din SE pentru intervalul de dispecerizare astfel:

- 1) pentru cazul în care OST a vândut o cantitate de energie electrică în vederea compensării fluxului tehnologic:
- $$E_{SN} = \left(\sum I_{real} - \sum E_{real} \right) - \left(\sum I_{prog} - \sum E_{prog} \right) - I_{m_{ors}}$$
- 2) pentru cazul în care OST a cumpărat o cantitate de energie electrică în vederea compensării fluxului tehnologic:

Capitolul III Procurarea energiei electrice produsă de unitățile de producere cu producție prioritată

$$E_{SN} = \left(\sum I_{m_{real}} - \sum E_{x_{real}} \right) - \left(\sum I_{m_{prog}} - \sum E_{x_{prog}} \right) + E_{x_{prog}}$$

unde:

$I_{m_{real}}$ reprezintă importul de energie electrică realizat pe o linie de interconexiune care aparține aceluiși zone de tranzacționare de frontieră;

$I_{m_{prog}}$ - importul de energie electrică programat și validat al unei PRE/grup de echilibrire;

$E_{x_{real}}$ - exportul declarat de energie electrică realizat pe o linie de interconexiune care aparține aceluiși zone de tranzacționare de frontieră;

$E_{x_{prog}}$ - exportul declarat de energie electrică programat și validat al unei PRE/grup de echilibrire;

$I_{m_{prog}}$ - cantitatea de energie electrică ce a fost vândută de OST pentru compensarea fluxului tehnologic;

$E_{x_{prog}}$ - cantitatea de energie electrică ce a fost cumpărată de OST pentru compensarea fluxului tehnologic.

601. Pentru calculul fluxului tehnologic de energie electrică cu fiecare parte externă interconectată, sunt luate în considerare numai exporturile și importurile către și la partile externe interconectate corespunzătoare.

602. Dezechilibru atribuit OST, în calitate de PRE, pentru administrarea fluxului tehnologic de energie electrică este egal cu suma tuturor fluxurilor tehnologice de energie electrică (E_{xy}) cu toate părțile externe interconectate.

TITLUL XII DISPECERIZAREA PRIORITĂRĂ A ENERGIEI ELECTRICE PRODUSE

Capitolul I Prevederi generale

603. Energia electrică produsă de centralele electrice de termoficare urbane în regim de cogenerare și energia electrică de la centralele electrice eligibile care produc din surse regenerabile de energie este dispecerizată conform principiului dispecerizării prioritare stabilit în Legea cu privire la energia electrică.

604. Principiul dispecerizării prioritare se stabilește pentru producție prioritată dispecerizabil și nedispecerizabil.

605. În scopul determinării cantității de energie electrică produsă de centralele electrice de termoficare urbane în regim de cogenerare de energie electrică produsă de centralele electrice de termoficare urbane în regim de condensare, pentru fiecare unitate de producere, producătorul transmite OST producția orară a agentului termic. Algoritmul de calcul a energiei electrice corespunzătoare regimului de condensare și regimului de cogenerare este stabilit în prealabil în comun de către OST și producător în baza parametrilor tehniici ai instalațiilor de producere respective.

Capitolul II

Înregistrarea producției prioritare

606. Beneficiază de principiul dispecerizării prioritare a energiei electrice produse, producătorii eligibili care produc din surse regenerabile și producătorii care dețin centrale electrice de termoficare urbane, pentru energia electrică produsă în regim de cogenerare. Pentru dispecerizarea priorității producătorul eligibil prezintă OST informația privind adresa și tipul unității de producere, parametrii tehnici.

607. OST înregistrează unitățile de producere care sunt în drept să beneficieze de dispecerizare este racordată unitatea de producere respectivă.

608. OST începe actualizat un registru al tuturor unităților de producere calificate pentru dispecerizare prioritată.

Procurarea energiei electrice produsă de unitățile de producere cu producție prioritată până la crearea PZU

609. Până la crearea PZU în condiții stabilite de Legea cu privire la energie electrică, producătorii care dețin unități de producere a energiei electrici cu dispescență prioritată primeșc din partea FCEE plata corespunzătoare cantității de energie electrică produse de aceste unități conform contractelor bilaterale de achiziționare a energiei electrice produse.

610. Furnizorii cumpără energia electrică de la FCEE în baza contractelor bilaterale, în funcție de cotele definite de același pe piata cu amănuntul a energiei electrice, la prețul reglementat aprobat de Agenție.

611. Coeile de repartizare a energiei electrice furnizate de FCEE se determină de către FCEE în baza cantității de energie electrică livrată util consumatorilor finali de către furnizorii de energie electrică care activează pe piata cu amănuntul a energiei electrici în ultimele 12 luni. În acest scop, furnizorii de energie electrică prezintă FCEE lunar cantitatea de energie electrică livrată util consumatorilor în luna precedență. Energia electrică procurată pentru acoperirea consumului tehnic în rețelele electrice ce aparțin OS nu se consideră energie electrică livrată util.

612. Cu excepția prevăzută la pct. 613, cotele de repartizare a energiei electrice sunt constante pe parcursul unui luna.

613. În cazul în care unii consumatori de pe piata cu amănuntul își schimbă furnizorul pe parcursul lunii, FCEE actualizează cotele lunare de repartizare în dependență de cantitatea de energie electrică consumată de către consumatorii respectivi în ultimele 12 luni. În acest scop, furnizorul actual de energie electrică, în temen de 3 zile lucrătoare din momentul depunerii cererii de schimbare a furnizorului, transmite FCEE informația privind cantitatea de energie electrică consumată de la locurile de consum pentru care s-a solicitat schimbarea furnizorului de energie electrică în ultimele 12 luni.

614. În lunile în care unii furnizori de energie electrică la prețuri nereglementate care activează pe piata cu amănuntul nu pot procură întregă cantitatea de energie electrică stabilită în baza cotelor determinate conform pct. 611, cantitatea de energie electrică rămasă neprüfatură de la FCEE de furnizorii respectivi este procurată în totalitate de la FCEE de furnizorii de energie electrică la prețuri regulate proporțional cantităților de energie electrică determinate conform pct. 611.

615. Furnizorii care furnizează energie electrică la prețuri negociate vor reflecta în evidență contabilită separat costurile aferente energiei electrici procurate pentru activitatea de furnizare a energiei electrice pe piata cu amănuntul și pentru activitatea pe piata angro.

Secțiunea 1 Ofertarea energiei electrice produsă de unitățile de producție prioritată pe Piata Zilei pentru Ziua Urmatăre și pe Piata pe Parcursul Zilei

616. Producătorii eligibili a căror centrală/centrală electrică depășesc limitele de capacitate stabileite de către Guvern conform prevederilor Legii nr.10 din 26 februarie 2016 privind promovarea utilizării energiei produse din surse regenerabile (în continuare – Legea 10/2016), și producătorii care dețin centralele electrice de termoficare urbane sunt obligați să vândă energie electrică produsă pe PZU din momentul în care această piată devine funcțională. Producătorii respectivi sunt obligați să se înregistreze la OPEE în calitate de participanți la PZU și PPZ.

617. Producătorii eligibili a căror centrală/centrală electrică nu depășesc limitele de capacitate stabileite de către Guvern conform prevederilor Legii 10/2016, sunt reprezentati pe PZU de către FCEE.

618. Un producător eligibil poate refuza să fie reprezentat pe PZU de către FCEE, acest fapt fiind înregistrat în contractul pentru diferențe semnat de FCEE și producătorul eligibil respectiv. În acest

caz, producătorul eligibil este obligat să se înregistreze la OPEE în calitate de participant la PZU și PPZ.

619. Ofertele de vânzare transmise pentru producția înregistrată ca priorităță sunt acceptate în sistemul de tranzacționare a PZU cu prețul egal cu zero.

620. În conformitate cu contractul pentru diferențe semnat de producătorul care definește unitățile de producere prioritare și FCCE, diferența dintre prețul de pe PZU și prețurile/tarifele fixe aprobată pentru fiecare producător este compensată de, sau către, FCCE. Dacă prețul/tariful fix este mai deținut de prețul PZU, producătorul va primi diferența de venit de la FCCE, iar dacă prețul/tariful fix este mai mic decât prețul PZU, producătorul va plăti diferența de venit FCCE.

621. Devierile suprapuse de FCCE din cauză diferenței dintre prețul de tranzacționare a energiei electrice pe PZU și prețul tariful fix achitat producătorului eligibil sunt achitate de către furnizorii de energie electrică care furnizează energie electrică consumatorilor finali proporțional cotelor-părți deținute pe piața energiei electrice.

Sectiunea 3 Cerinte specifice privind înregistrarea tranzacțiilor comerciale conform contractelor bilaterale și transmiterea notificărilor fizice de către producătorii cu producție prioritată

622. Producătorii care dețin unitățile de producere cu producție priorităță înregistrată, trebuie să transmită notificări fizice la OST conform cerințelor Titlului V.

623. După verificarea notificărilor fizice, OST informeză FCCE și OSD despre cantitatea agregată a producției prioritare în fiecare teritoriu autorizat al OSD și pentru fiecare interval de timp aplicabil în perioada respectivă, separat pentru fiecare unitate de producere cu dispeserizare prioritată.

Sectiunea 4 Considerarea dezechilibrelor

624. Unitățile de producere cu dispeserizare prioritată sunt membrii grupului de echilibrare reprezentat pe PEE de către FCCE, în condițiile stabilită de Legea cu privire la energia electrică și Legea 10/2016. În acest scop:

1) producția programată a grupului de echilibrare este egală cu suma agregată a tuturor producătorilor unităților de producere cu dispeserizare prioritată vândute pe piața contractelor bilaterale, PZU și PPZ în intervalul de tranzacțare corespunzător;

2) producția măsurată a acestui grup de echilibrare este egală cu suma valorilor măsurăți ale tuturor unităților de producere cu dispeserizare prioritată;

625. OST utilizează la etapa de programare operațională ofertele valabile de pe PEE în primul rând pentru compensarea dezechilibrelor planificate ale unităților de producere cu dispeserizare prioritată, similar rezolvării disponibile în conformitate cu notificările fizice și declaratiile de disponibilitate, similar rezolvării congesțiilor.

TITUL XII REGULI PENTRU DECONTARE

Capitolul I

Prevederi generale

626. Regulile pentru decontare asigură un cadru pentru decontarea tranzacțiilor și stabilirea obligațiilor de plată și a drepturilor de încausare rezultate conform prevederilor prezentelor Reguli, între participanții la piața de energie electrică.

627. Regulile pentru decontare stabilesc principiile și condițiile care stau la baza calculelor pentru decontare, pentru următoarele tipuri de tranzacții:

- 1) tranzacții încheiate pe PZU;
- 2) tranzacții încheiate pe PPZ;
- 3) tranzacții încheiate pe PEE;

638. Titularii de cont trebuie să asigure solvabilitatea conturilor bancare proprii la datele scadente stabilite conform regulilor pentru decontare.
639. Conturile bancare vor fi deschise în monedă națională.

Capitolul III

Reguli privind garanțile

640. OPEE are dreptul să solicite participantului la PZU sau la PPZ, care intenționează să transmită oferte de cumpărare depunerea unei garanții financiare, conform cerințelor prezentelor Reguli.

641. La semnarea contractului de echilibrare, partea responsabilă pentru echilibrare este obligată să depună garanție finanțată în cuantum stabilit în Legea cu privire la energia electrică. În acest sens OST are dreptul să solicite participantilor la piata de energie electrică depunerea garanțiilor respective înainte ca respectivul său fie înregistrat ca:

- 1) participant la PEE sau grup de prestare a serviciilor de echilibrare;
- 2) PRE;
- 3) responsabil al grupului de echilibrare.

642. Nivelul garanției depusă de un participant la piata de energie electrică înregistrat ca participant la PZU, participant la PPZ, ca participant la PEE, sau ca PRE/grup de echilibrare poate limita:

- 1) contravaloarea totală a ofertelor pe care un participant la PZU le poate transmite pe PPZ în conformitate cu prevederile Titlului III;
- 2) contravaloarea totală a ofertelor pe care un participant la PPZ le poate transmite pe PPZ în conformitate cu prevederile Titlului IV;

3) dimensiunea maximă a unei PRE/grup de echilibrare din punctul de vedere ai agregării energiei electrici livrate și/sau consumate, și/sau cantitatea corespunzătoare a schimburiilor de energie electrică exporturilor declarate și importurilor declarate.

643. OPEE include în clauzele contractului pentru participare la PZU și PPZ prevederi referitoare la necesarul și tipurile de garanții solicitate, realizarea și verificarea depunerii garanțiilor și suplimentării acestora, dacă este cazul, precum și utilizarea disponibilului rămas din garanția depusă de participant.

644. OST include în contractul de participare la PEE și în contractul de echilibrare prevederi referitoare la determinarea necesarului și a tipurilor de garanții solicitate, realizarea și verificarea depunerii garanțiilor și suplimentării acestora, dacă este cazul, precum și utilizarea disponibilului rămas din garanția depusă de participant.

Capitolul IV

Sectiunea 1

Decontarea pe piata pentru ziua următoare și piata pe parcursul zilei

Sectiunea 1

Calculele pentru decontarea zilnică pe PZU

645. OPEE efectuează calculele pentru decontarea zilnică pe PZU, în fiecare zi de tranzacționare anterioare zilei de livrare.

646. OPEE determină, pentru fiecare participant la PZU le are către OPEE, după cum urmează:

$$P_{partPZU} = \sum_{t \in T_{PPZ}(k,d)} p(t) \times q(t),$$

unde:

$$p(t), q(t) \text{ reprezintă prețul, respectiv cantitatea de energie electrică corespunzătoare tranzacției } t,$$

$T_{PPZ}(k, d)$ - tranzacții de vânzare de energie electrică pe PZU, cu livrare în ziua d , pe care participantul la PZU le-a încheiat în ziua de tranzacționare anterioră zilei de livrare.

647. OPEE determină obligațiile de plată finale, adăugând, după caz, la valorile precizate la pct. 646 și 647, orice taxă aplicabilă precum și tariful corespunzător OPEE.

$$P_{operPZU} = \sum_{t \in T_{PPZ}(k,d)} p(t) \times q(t),$$

unde:

$$p(t), q(t) \text{ reprezintă prețul, respectiv cantitatea de energie electrică corespunzătoare tranzacției } t,$$

tranzacționare.

650. OPEE determină, pentru fiecare participant la PPZ și/zi de livrare, suma obligațiilor de plată pe care respectivul participant la PPZ, după cum urmează:

$$P_{partPPZ} = \sum_{t \in T_{PPZ}(k,d)} p(t) \times q(t),$$

unde:

$$p(t), q(t) \text{ reprezintă prețul, respectiv cantitatea de energie electrică corespunzătoare tranzacției } t,$$

încheiate de participant în sistemul de tranzacționare;

$T_{PPZ}(k, d)$ - tranzacții de cumpărare a energiei electrice de pe PPZ, cu livrare în ziua d , pe care participantul k la PPZ le-a încheiat în ziua de tranzacționare anterioră zilei de livrare utilizând sistemul de tranzacționare.

651. OPEE determină, pentru fiecare participant la PPZ și/zi de livrare, suma obligațiilor de plată pe care OPEE le are către participantul la PPZ, după cum urmează:

$$P_{operPPZ} = \sum_{t \in T_{PPZ}(k,d)} p(t) \times q(t),$$

unde:

$$p(t), q(t) \text{ reprezintă prețul, respectiv cantitatea de energie electrică corespunzătoare tranzacției } t,$$

încheiate de participant în sistemul de tranzacționare;

$T_{PPZ}(k, d)$ - tranzacții de vânzare de energie electrică pe PPZ, cu livrare în ziua d , pe care participantul la PPZ k le-a încheiat în ziua de tranzacționare anterioră zilei de livrare utilizând sistemul de tranzacționare.

652. OPEE determină obligațiile de plată finale, adăugând, după caz, la valorile precizate la pct. 651 și 651, orice taxă aplicabilă precum și tariful corespunzător OPEE.

Sectiunea 3

Decontare și plată pe PZU și PPZ

653. În fiecare zi de livrare OPEE întocmesc și prezintă participantului la PZU zilnic o notă de decontare, ce cuprinde cel puțin următoarele date:

- 1) cantitățile și prețurile orare aferente tranzacțiilor de cumpărare a energiei electrice, cu livrare în ziua de livrare, ale participantului la PZU;

- 2) cantitatea totală de energie electrică cumpărată de către participantul la PZU și valoarea $P_{partPZU}$;
- 3) cantitățile și prețurile orare aferente tranzacțiilor de vânzare a energiei electrice, cu livrare în ziua d , ale participantului la PZU;

- 4) cantitatea totală de energie electrică vândută de participantul la PZU și valoarea P_{potrivit} determinată conform prevederilor pct. 647;
- 5) valoare obligațiilor de plată finală căreia participantul la PZU, respectiv ale acestuia către OPEE, după caz, cu precizare distinctă a taxelor aplicate și a orice tranzacție inclusă în nota de decontare zilnică și care a fost contestată de respectivul participant la PZU conform prevederilor Capitolului V din Titlul III, 654. În fiecare zi ulterioară zile de livrare OPEE întocmesc și prezintă participantului la PPZ o cantitatea totală de energie electrică cumpărătă de către participantul la PPZ și valoarea P_{potrivit} ;
- 1) cantitatea totală de tranzacționare anterioră, ce cuprinde cel puțin următoarele date:
- 2) cantitatea totală de energie electrică cumpărătă de către participantul la PPZ,
- 3) cantitățile și prețurile orare aferente tranzacțiilor de vânzare a energiei electrice, cu livrare în ziua d , ale participantului la PPZ;
- 4) cantitatea totală de energie electrică vândută de participantul la PPZ și valoarea P_{potrivit} ;
- 5) valorile obligațiilor de plată finală căreia participantul la PPZ, respectiv ale acestuia către OPEE, după caz, cu precizare distinctă a taxelor aplicate și a orice tranzacție inclusă în nota de decontare zilnică și care a fost contestată de respectivul participant.
- 6) informații cu privire la orice tranzacție inclusă în nota de decontare zilnică și care a fost contestată de respectivul participant.
655. OPEE, pe baza notelor de decontare zilnice, emite facturi către fiecare participant la PZU și PPZ pentru obligațiile de plată ale participantului la PZU și PPZ corespunzător, pentru ziua de livrare corespunzătoare.
656. Fiecare participant la PZU și PPZ, pe baza notelor de decontare zilnice, emite facturi pentru obligațiile de plată finale ale OPEE, pentru ziua de livrare corespunzătoare.
657. Facturile sunt emise și sunt achitate în termenele prevăzute în contractul de participare la PZU și PPZ. Plățile se consideră efectuate la data la care valorile corespunzătoare au fost debitate din contul de decontare.

658. OST efectuează în fiecare lună calendaristică calculele de determinare a cantităților de energie electrică contractate, respectiv livrate de PEE, și transmite fiecărui participant la PEE, în vederea decontării, o notă de decontare lunată în termen de trei 3 zile lucrătoare de la validarea valorilor măsurăte.
659. OST calculează cantitatea contractată de energie de echilibrată, respectiv cantitatea de energie de echilibrată livrată în conformitate cu prevederile din secțiunii 4 și respectiv 5 din Capitolul II al Titlului X. OST efectuează calculele separate pentru fiecare interval de dispecerizare al lunii de livrare, pentru fiecare participant la PEE și pentru fiecare tranzacție pe PEE pe care respectivul participant la PEE a încheiat-o în luna de livrare.

Capitolul V

Decontare pe piata de echilibrire

Secțiunea 1

Caleul cantităților de energie electrică tranzactionate pe PEE

- 1) obligația de plată $P_{\text{afRR,C}}(t, d, i)$ a OST către participantul la PEE pentru livrarea energiei electrici de echilibrată corespunzătoare procesului de restabilire automată a frecvenței de putere, aferentă tranzacției t a participantului la PEE în intervalul de dispecerizare i al zilei d ;
- 2) obligația de plată $P_{\text{afRR,R}}(t, d, i)$ a participantului la PEE către OST pentru livrarea energiei electrici de echilibrată corespunzătoare procesului de restabilire automată a frecvenței de putere, aferentă tranzacției t a participantului la PEE în intervalul de dispecerizare i al zilei d ;
- 3) obligația de plată $P_{\text{mefRR,C}}(t, d, i)$ a OST către participantul la PEE pentru livrarea energiei electrici de echilibrată corespunzătoare procesului de restabilire manuală a frecvenței de putere, aferentă tranzacției t a participantului la PEE în intervalul de dispecerizare i al zilei d ;
- 4) obligația de plată $P_{\text{mefRR,R}}(t, d, i)$ a participantului la PEE către OST pentru livrarea energiei electrici de echilibrată corespunzătoare procesului de restabilire manuală a frecvenței de putere, aferentă tranzacției t a participantului la PEE în intervalul de dispecerizare i al zilei d ;
- 5) obligația de plată $P_{\text{RRC}}(d, i)$ a OST către participantul la PEE pentru livrarea energiei electrice de echilibrată corespunzătoare procesului de înlocuire a rezervelor de creștere de putere, aferentă tranzacției t a participantului la PEE în intervalul de dispecerizare i al zilei d ;
- 6) obligația de plată $P_{\text{R.R.R}}(d, i)$ a participantului la PEE către OST pentru livrarea energiei electrici de echilibrată corespunzătoare procesului de înlocuire a rezervelor de reducere de putere, aferentă tranzacției t a participantului la PEE în intervalul de dispecerizare i al zilei d ;
- 7) obligația de plată $P_{\text{potrivit}}(t)$ a OST către participantul la PEE pentru prestarea serviciului de pompare a unei unități de producere, aferent tranzacției t a participantului la PEE;
- 8) obligația de plată $P_{\text{rc}}(t)$ a OST către participantul la PEE pentru prestarea serviciului de menajiere în rezervă caldă, aferent tranzacției t a participantului la PEE.

662. Obligația de plată $P_{\text{afRR,C}}(t, d, i)$ a OST către participantul la PEE, sau, după caz, a OST căreia participantul la PEE, pentru livrarea energiei electrici de echilibrată corespunzătoare procesului de restabilire automată a frecvenței de putere, aferentă tranzacției t a participantului la PEE în intervalul de dispecerizare i al zilei d se calculează după cum urmează:

$$P_{\text{afRR,C}}(t, d, i) = P_{\text{afRR,C,min}}(t) + P_{\text{afRR,C,livrat}}(t, d, i),$$

$$P_{\text{afRR,C,min}}(t) = \frac{1}{2} \times f \times p(t) \times q_b(t),$$

$$P_{\text{afRR,C,livrat}}(t, d, i) = p(t) \times q_{\text{livrat}}(d, i),$$

unde:

- $P_{\text{afRR,C,min}}(t)$ reprezintă dreptul de incasare minim pentru livrarea energiei electrice de echilibrată corespunzătoare benzii de reglaj pentru restabilirea automată a frecvenței selectate conform prevederilor secțiunii 4 din Capitolul V al Titlului VI, aferentă tranzacției t ;
- $P_{\text{afRR,C,livrat}}(t, d, i)$ - dreptul de incasare pentru livrarea energiei electrice de echilibrată corespunzătoare procesului de restabilire automată a frecvenței de creștere de putere livrată, aferentă tranzacției t ,

f - factor de bandă de reglaj pentru restabilirea automată a frecvenței;

$p(t)$ - prețul corespunzător tranzacției t ,

- $q_b(t)$ - energia electrică de echilibrată corespunzătoare benzii de reglaj pentru restabilirea automată a frecvenței selectate conform prevederilor secțiunii 4 din Capitolul V al Titlului VI, aferentă tranzacției t ;
- $q_{\text{livrat}}(d, i)$ - energia electrică de echilibrată corespunzătoare procesului de restabilire automată a frecvenței de creștere de putere livrată de către participantul la PEE, în intervalul de

Secțiunea 2

Decontare și plăți

660. OST efectuează, pentru fiecare lună de livrare, calculele de decontare a cantităților de energie electrică tranzactionate pe PEE și le transmite fiecărui participant la PEE cu nota de decontare lunată prevăzută la pct. 658.
661. Pentru fiecare tranzacție încheiată pe PEE de către participantul la PEE, OST calculează următoarele obligații de plată:

dispecerizare i al zilei d , determinată conform prevederilor din secțiunea 4 din Capitolul II al Titlului X.

663. Obligația de plată $P_{aFRR,R,livrat}(t, d, i)$ a participantului la PEE către OST, sau după caz, a OST către participantul la PEE, pentru livrarea energiei de echilibrare corespunzătoare procesului de restabilire automată a frecvenței de reducere de putere, aferentă tranzacției t a participantului la PEE în intervalul de dispecerizare i al zilei d se determină după cum urmează :

$$P_{aFRR,C}(t, d, i) = P_{aFRR,R,livrat}(t, d, i) - P_{aFRR,R,min}(t)$$

$$P_{aFRR,R,min}(t) = \frac{1}{2} \times f \times p(t) \times q_b(t)$$

$$P_{aFRR,R,livrat}(t, d, i) = p(t) \times q_{livrat}(d, i)$$

unde:

$P_{aFRR,R,min}(t)$ reprezintă dreptul de încasare minim pentru livrarea energiei electrice de echilibrare corespunzătoare benzii de reglaj pentru restabilirea automată a frecvenței selectată conform prevederilor secțiunii 4 din Capitolul V al Titlului VI, aferentă tranzacției t , $P_{aFRR,R,livrat}(t, d, i)$ - obligația de plată pentru energie electrică de echilibrare corespunzătoare procesului de restabilire automată a frecvenței de reducere de putere livrată, aferentă tranzacției t ,

f - factor de bandă de reglaj pentru restabilirea automată a frecvenței;

$p(t)$ - prețul, respectiv cantitatea corespunzătoare tranzacției t ,

$q_b(t)$ - energia electrică de echilibrare corespunzătoare benzii de reglaj pentru restabilirea automată a frecvenței selectate conform prevederilor secțiunii 4 din Capitolul V al Titlului VI, aferentă tranzacției t ,

$q_{livrat}(d, i)$ - energia electrică de echilibrare corespunzătoare procesului de restabilire automată a frecvenței de reducere de putere livrată de către participantul la PEE, în intervalul de dispecerizare i al zilei d , determinată conform prevederilor din secțiunea 4 din Capitolul II al Titlului X.

664. OST stabilește și, cu avizarea Agenției, publică valoarea factorului de bandă f . Aceasta poate fi modificată de către OST, cu avizul Agenției, valoarea modificată fiind anunțată cu cel puțin două 2 zile înainte de prima zi de livrare la care se aplică.

665. Obligația de plată $P_{mFRR,C}(t, d, i)$ a OST către participantul la PEE pentru livrarea energiei electrice de echilibrare corespunzătoare procesului de restabilire manuală a frecvenței de creștere de putere, aferentă tranzacțiilor t ale participantului la PEE în intervalul de dispecerizare i al zilei d se calculează după cum urmează :

$$P_{mFRR,C}(t, d, i) = \sum_{t \in T_{mFRR,C}(d, i)} p(t) \times q_{livrat}(t)$$

unde:

$T_{mFRR,C}(d, i)$ reprezintă toate tranzacțiile încheiate de către participantul la PEE pentru livrarea energiei electrice de echilibrare corespunzătoare procesului de restabilire manuală a frecvenței de creștere de putere în intervalul de dispecerizare i al zilei d , $p(t), q_{livrat}(t)$ - prețul, respectiv energia electrică de echilibrare livrată, corespunzătoare tranzacției t .

666. Obligația de plată $P_{mFRR,R}(t, d, i)$ a participantului la PEE către OST pentru livrarea energiei electrice de echilibrare corespunzătoare procesului de restabilire manuală a frecvenței de reducere de putere, aferentă tranzacțiilor t ale participantului la PE în intervalul de dispecerizare i al zilei d se calculează după cum urmează :

$$P_{rc}(t) = p(t) \times h(t)$$

unde:

$p(t)$ este prețul tranzacției t ,

$h(t)$ – numărul de intervale de dispecerizare în care serviciul respectiv a fost solicitat de către OST prin tranzacția t .

671. Penalitatea pentru livrarea parțială sau nelivrarea energiei electrice de echilibrare corespunzătoare procesului de restabilire automată și manuală a frecvenței de creștere de putere în intervalul de dispecerizare i al zilei de livrare d se calculează astfel:

$$P_{mFRR,R}(t, d, i) = \sum_{t \in T_{mFRR,R}(d, i)} p(t) \times q_{livrat}(t)$$

unde:

$T_{mFRR,R}(d, i)$ reprezintă toate tranzacțiile încheiate de către participantul la PEE pentru livrarea energiei electrice de echilibrare corespunzătoare procesului de restabilire manuală a frecvenței de reducere de putere în intervalul de dispecerizare i al zilei d , $p(t), q_{livrat}(t)$ - prețul, respectiv energia electrică de echilibrare livrată, corespunzătoare tranzacției t .

667. Obligația de plată $P_{aFRR,C}(t, d, i)$ a OST către participantul la PEE pentru livrarea energiei electrice de echilibrare corespunzătoare procesului de restabilire manuală a frecvenței de creștere de putere, aferentă tranzacției t ale participantului la PEE în intervalul de dispecerizare i a zilei d , $p(t), q_{livrat}(t)$ - prețul, respectiv energia electrică de echilibrare livrată, corespunzătoare tranzacției t .

$$P_{aFRR,C}(t, d, i) = \sum_{t \in T_{aFRR,C}(d, i)} p(t) \times q_{livrat}(t)$$

unde:

$T_{aFRR,C}(d, i)$ reprezintă totale tranzacțiile încheiate de către participantul la PEE pentru livrarea energiei electrice de echilibrare corespunzătoare procesului de restabilire manuală a frecvenței de creștere de putere în intervalul de dispecerizare i al zilei d , $p(t), q_{livrat}(t)$ - prețul, respectiv energia electrică de echilibrare livrată, corespunzătoare tranzacției t .

668. Obligația de plată $P_{aFRR,R}(t, d, i)$ a participantului la PEE către OST pentru livrarea energiei electrice de echilibrare corespunzătoare procesului de restabilire a rezervelor pentru reducerea de putere în intervalul de dispecerizare i al zilei d , aferentă tranzacțiilor t ale participantului la PEE în intervalul de dispecerizare i al zilei d se calculează după cum urmează:

$$P_{aFRR,R}(t, d, i) = \sum_{t \in T_{aFRR,R}(d, i)} p(t) \times q_{livrat}(t)$$

unde:

$T_{aFRR,R}(d, i)$ reprezintă totale tranzacțiile încheiate de către participantul la PEE pentru livrarea energiei electrice de echilibrare corespunzătoare procesului de restabilire a rezervelor pentru reducerea de putere în intervalul de dispecerizare i al zilei d , $p(t), q_{livrat}(t)$ - prețul, respectiv energia electrică de echilibrare livrată, corespunzătoare tranzacției t .

669. Obligația de plată $P_{por}(t)$ a OST către participantul la PEE pentru prestarea serviciului de pompă a unei unități de producere, aferent tranzacției t a participantului la PEE este egală cu prețul $p(t)$ corespunzător tranzacției t .

670. Obligația de plată $P_{rc}(t)$ a OST către participantul la PEE pentru furnizarea serviciului de menținere în rezervă căldă, aferent tranzacției t a participantului la PEE se determină după cum urmează:

$$P_{rc}(t) = p(t) \times h(t)$$

unde:

$p(t)$ este prețul tranzacției t ,

$h(t)$ – numărul de intervale de dispecerizare în care serviciul respectiv a fost solicitat de către OST prin tranzacția t .

671. Penalitatea pentru livrarea parțială sau nelivrarea energiei electrice de echilibrare corespunzătoare procesului de restabilire automată și manuală a frecvenței de creștere de putere în intervalul de dispecerizare i al zilei de livrare d se calculează astfel:

$pen_{FRR,R}(d, i)$ - penalitatea specifică pentru livrarea parțială sau nelivrarea energiei electrice de energie electrică de echilibrare corespunzătoare procesului de restabilire a frecvenței de reducere de putere în intervalul

$T_{FRR,C}(d, i)$ reprezentă toate tranzacțiile încheiate de către participantul la PE pentru livrarea energiei electricice de echilibrare corespunzătoare procesului de restabilire a frecvenței de reducere de putere în intervalul de putere în intervalul de dispecerizare i al zilei d :

$q(t) -$ energia de echilibrare corespunzătoare tranzacției t ,

$Pen_{FRR,C}(d, i)$ - penalitatea pentru livrarea parțială sau nelivrarea energiei electrice de echilibrare corespunzătoare procesului de restabilire a frecvenței de creștere de putere, aferentă tranzacției i din intervalul de dispecerizare i al zilei d ,

$p_{FRR,C}(d, i)$ - penalitatea specifică pentru livrarea parțială sau nelivrarea energiei electrice de echilibrare corespunzătoare procesului de restabilire a frecvenței de creștere de putere în intervalul de dispecerizare i al zilei d ,

$q_{FRR,C,litrat}(d, i)$ - energia electrică de echilibrare corespunzătoare procesului de restabilire a frecvenței de reducere de putere livrată de către participant la PEE în intervalul de dispecerizare i al zilei d ,

$T_{FRR,C,litrat}(d, i)$ - toate tranzacțiile încheiate de către OST pentru livrarea energiei electrice de echilibrare corespunzătoare procesului de restabilire a frecvenței de reducere de putere în intervalul de dispecerizare i al zilei d ;

$p_{FRR,R}(d, i)$ - factor de penalizare pentru livrarea parțială sau nelivrarea energiei electrice de echilibrare corespunzătoare procesului de restabilire a frecvenței de reducere de putere, stabilit de către Agenție ($p_{FRR,R} > 1$);

$T_{FRR,Total}(d, i)$ - toate tranzacțiile încheiate de către OST pentru livrarea energiei electrice de echilibrare corespunzătoare procesului de restabilire a frecvenței de reducere de putere în intervalul de dispecerizare i al zilei d ,

$p(k, d, i)$ - cel mai mare preț al ofertelor selectate pentru livrarea energiei electrice de echilibrare corespunzătoare procesului de restabilire a frecvenței de reducere de putere în intervalul de dispecerizare i al zilei de livrare d ,

k - unitatea de producere care a fost selectată pentru livrarea energiei electrice de echilibrare corespunzătoare procesului de restabilire a frecvenței de creștere de putere, stabilit de către Agenție ($p_{FRR,C} > 1$);

$T_{FRR,Total}(d, i)$ - toate tranzacțiile încheiate de către OST pentru livrarea energiei electrice de echilibrare corespunzătoare procesului de restabilire a frecvenței de putere în intervalul de dispecerizare i al zilei d ,

$p_{min}(T_{FRR,C}(d, i))$ - cel mai mic preț al tranzacției încheiate de către participantul la PEE pentru livrarea energiei electrice de echilibrare corespunzătoare procesului de restabilire a frecvenței de creștere de putere în intervalul de dispecerizare i al zilei d ,

k - unitatea de producere care a fost selectată pentru livrarea energiei electrice de echilibrare corespunzătoare procesului de restabilire a frecvenței de creștere de putere în intervalul de dispecerizare i al zilei de livrare d .

$Pen_{FRR,R}(d, i)$ - penalitatea pentru livrarea parțială sau nelivrarea energiei de echilibrare corespunzătoare procesului de restabilire automată și manuală a frecvenței de reducere de putere în intervalul de dispecerizare i al zilei d se calculează astfel:

$$Pen_{FRR,R}(d, i) = (\sum_{t \in T_{FRR,R}(d, i)} q(t) - q_{FRR,R,litrat}(d, i)) \times pen_{FRR,R}(d, i), \\ pen_{FRR,R}(d, i) = PF_{FRR,R} \times \{Max(p(k, d, i) \quad \forall k \in T_{FRR,R,Total}(d, i)\} - p_{min}(T_{FRR,R}(d, i)),$$

unde:

$T_{FRR,R}(d, i)$ reprezentă toate tranzacțiile încheiate de către participantul la PE pentru livrarea energiei electricice de echilibrare corespunzătoare procesului de restabilire a frecvenței de reducere de putere în intervalul de dispecerizare i al zilei d ;

$q(t)$ - energia electrică de echilibrare corespunzătoare tranzacției t ;

$Pen_{FRR,R}(d, i)$ - penalitatea pentru livrarea parțială sau nelivrarea energiei electrice de echilibrare corespunzătoare procesului de restabilire a frecvenței de reducere de putere, aferentă tranzacției i din intervalul de dispecerizare i al zilei de livrare d ,

- 1) obligațiile lunare de plată sau drepturile lunare de incasare pentru tranzacțiile încheiate de respectivul participant la PEE în luna de livrare, care se calculează adăugând, după caz, la obligațiile lunare de plată sau drepturile lunare de incasare prevăzute la subiect 3), orice taxă aplicabilă, tipul și valoarea taxei se vor preciza distinct;
- 2) obligațiile lunare de plată, respectiv drepturile lunare de incasare pentru tranzacțiile încheiate de respectivul participant la PEE în luna de livrare, separat pentru energia de echilibrare

corespunzătoare procesului de restabilire automată a frevenței de creștere de putere, procesului de restabilire automată a frevenței de reducere de putere, procesului de restabilire manuală a frevenței de creștere de putere, procesului de restabilire manuală a frevenței de reducere de rezervor, procesului de înlocuire a rezervelor pentru creșterea de putere, procesului de înlocuire a rezervelor pentru reducerea de putere, pentru serviciul de pornire, respectiv de menținere în rezervă caldă a unei unități de producere;

6) obligațiile de plată ale participantului la PEE corespunzătoare penalităților.

675. Valurile care desemnează cantități de energie electrică trebuie înțelese ca numere pozitive în prezenta secțiune.

676. OST va emite o factură către fiecare participant la PEE pentru obligațiile finale de plată ale acestuia față de OST, precum și o factură pentru obligațiile lunare de plată ale participantului la PEE corespunzătoare penalităților, prevăzute în nota de decontare lunată, în zua lucrătoare în care a transmis fiecarui participant la PEE notificarea prevăzută la pct. 677.

677. Fiecare participant la PEE va emite o factură către OST pentru obligațiile finale de plată ale acestuia către participantul la PEE respectiv, prevăzute în nota de decontare lunată, în zua lucrătoare în care a primit o notificare de la OST prin care anunță terminarea operației(lor) de la secțiunea 2 sau și 3 din Capitolul XI și că factura poate fi emisă.

678. Facturile se vor achita în termen de săptă 7 zile lucrătoare de la data înregistrării lor la cumpărător. Plățile se vor considera efectuate la data la care valorile corespunzătoare au fost debitate din contul plătitorului.

Secțiunea 3 Determinarea cotelor din costurile sau veniturile care trebuie atribuite echilibrării sistemului și managementului congesților interne

679. OST calculează, pentru fiecare tranzacție aferentă energiei electrice de echilibrare corespunzătoare procesului de restabilire manuală a frevenței și/sau procesului de înlocuire a rezervelor:

- 1) energia electrică de echilibrare care trebuie atribuită managementului congesților interne, atribuție echilibrării sistemului, respectiv managementului congesților interne.
- 2) cotele din costurile sau veniturile corespunzătoare energiei electrice de echilibrare care trebuie alocate echilibrării congesților interne, la pct. 679, subiect 2) se bazează pe selectarea făcută de către OST a procesului de înlocuire a rezervelor, aferentă fiecărei unități de producere sau loc de consum disponibilă, după caz, pe fiecare interval de dispecerizare din zua de livrare, fiind seama de onice abateri de la ordinea de merit în conformitate cu secțiunii 8 din Capitolul V al Titlului VI. Detaliile de calcul sunt precizate într-o procedură elaborată de OST și supusă consultării publice. După avizarea de către Agenție, OST poate procedura la dispoziția participantilor pieței energiei electrice și altor părți interesate prin publicarea pe pagina web oficială.

680. Calculul cotelor de echilibrare corespunzătoare procesului de restabilire manuală a frevenței și/sau procesului de înlocuire a rezervelor, aferentă fiecărei unități de producere sau loc de consum disponibilă, după caz, pe fiecare interval de dispecerizare din zua de livrare, fiind seama de onice abateri de la ordinea de merit în conformitate cu secțiunii 8 din Capitolul V al Titlului VI. Detaliile de calcul sunt precizate într-o procedură elaborată de OST și supusă consultării publice. După avizarea de către Agenție, OST poate procedura la dispoziția participantilor pieței energiei electrice și altor părți interesate prin publicarea pe pagina web oficială.

681. La calculul cotelor prevăzuți la pct. 679, subiect 2) se consideră că toate tranzacțiile aferente energiei electrice de echilibrare corespunzătoare procesului de restabilire manuală a frevenței au fost încheiate numai pentru echilibrarea sistemului.

Secțiunea 4 Determinarea costurilor sau veniturilor pentru echilibrarea sistemului, managementul congesților interne, serviciile de pornire și de menținere în rezervă caldă

682. OST determină pentru fiecare interval de dispecerizare al lunii de livrare veniturile sau costurile pentru echilibrarea sistemului, managementul congesților interne, serviciile de pornire și de menținere în rezervă caldă.

683. OST calculează venitul pentru echilibrarea sistemului la reducere de putere pe fiecare interval de dispecerizare al lunii de livrare astfel:

$$R_R(i) = \frac{\sum_{t \in T_{AFRR,R}} P_{AFRR,R}(t, d, i)}{N} + \sum_{t \in T_{mFRR,R(i)}} (S_{mFRR,R}(t) \times P_{mFRR,R}(t, d, i)) + \sum_{t \in T_{RR,R(i)}} (S_{RR,R}(t) \times P_{RR,R}(t, d, i)) + P_{SN}(d, i)$$

unde:

$T_{AFRR,R}$ - reprezintă toate tranzacțiile pentru livrarea energiei electrice de echilibrare corespunzătoare procesului de restabilire automată a frevenței de reducere de putere în luna de livrare;

N - numărul de intervale de dispecerizare din luna de livrare;
 $P_{AFRR,R}(t, d, i)$ - obligația de plată a participantului la PEE către OST pentru livrarea energiei de echilibrare corespunzătoare procesului de restabilire automată a frevenței de reducere de putere, calculată conform prevederilor din pct. 663 al prezentelor Reguli;
 $T_{mFRR,R(i)}$ - toate tranzacțiile pentru livrarea energiei electrice de echilibrare corespunzătoare procesului de restabilire manuală a frevenței de reducere de putere în intervalul de dispecerizare i al lunii de livrare;

$S_{mFRR,R}(t)$ - cota din obligația de plată a participantului la PEE către OST pentru livrarea energiei electrice de echilibrare corespunzătoare procesului de restabilire manuală a frevenței de reducere de putere, aferentă tranzacției i a participantului la PEE în intervalul de dispecerizare i al lunii de livrare;

$P_{mFRR,R}(t, d, i)$ - obligația de plată a participantului la PEE către OST pentru livrarea energiei de echilibrare corespunzătoare procesului de restabilire manuală a frevenței de reducere de putere, aferentă tranzacției i a participantului la PEE în intervalul de dispecerizare i al zilei d , calculată conform prevederilor din pct. 666;

$T_{RR,R(i)}$ - toate tranzacțiile pentru livrarea energiei electrice de echilibrare corespunzătoare procesului de restabilire manuală a frevenței de reducere de putere de la data la care valorile corespunzătoare procesului de înlocuire a rezervelor de reducere de putere în intervalul de dispecerizare i al lunii de livrare;

$S_{RR,R}(t)$ - cota din obligația de plată a participantului la PEE către OST pentru livrarea energiei electrice de echilibrare corespunzătoare procesului de înlocuire a rezervelor de reducere de putere, aferentă tranzacției i a participantului la PEE în intervalul de dispecerizare i al zilei d , calculată conform prevederilor din pct. 666;

$P_{RR,R}(t, d, i)$ - obligația de plată a participantului la PEE către OST pentru livrarea energiei de echilibrare corespunzătoare procesului de restabilire manuală a frevenței de reducere de putere, aferentă tranzacției i a participantului la PEE în intervalul de dispecerizare i al zilei d , calculată conform prevederilor din pct. 666;

$P_{SN}(d, i)$ - obligația de plată a participantului la PEE către OST pentru livrarea energiei de echilibrare corespunzătoare procesului de restabilire manuală a frevenței de reducere de putere, aferentă tranzacției i a participantului la PEE în intervalul de dispecerizare i al zilei d , calculată conform prevederilor din pct. 666;

unde în cazul unei cheltuieli:

684. OST calculează costul pentru echilibrarea sistemului la creștere de putere pe fiecare interval de dispecerizare al lunii de livrare astfel:

$$R_C(i) = \frac{\sum_{t \in T_{AFRC,C(i)}} P_{AFRC,C}(t, d, i)}{N} + \sum_{t \in T_{mFRC,C(i)}} (\lfloor S_{mFRC,C}(t) \rfloor \times P_{mFRC,C}(t, d, i)) + \sum_{t \in T_{RR,C(i)}} (\lfloor S_{RR,C}(t) \rfloor \times P_{RR,C}(t, d, i)) + P_{SN}(d, i)$$

unde:

T_{mFRC} reprezintă toate tranzacțiile pentru livrarea energiei electrice de echilibrare corespunzătoare procesului de restabilire automată a frevenței de creștere de putere în luna de livrare;

N - numărul de intervale de dispecerizare din luna de livrare;

$p_{mFRC}(t, d, i)$ - obligația de plată a OST către participantul la PEE pentru livrarea energiei electrice de echilibrare corespunzătoare procesului de restabilire automată a frevenței de creștere de putere, aferentă tranzacției t a participantului la PEE în intervalul de dispecerizare i al zilei d , calculată conform prevederilor din pct. 663;

$T_{mFRC,C(i)}$ - toate tranzacțiile pentru livrarea energiei electrice de echilibrare corespunzătoare procesului de restabilire manuală a frevenței de creștere de putere în intervalul de dispecerizare i al lunii de livrare;

$s_{mFRC,C(t)}$ - cota din obligația de plată a OST către participantul la PEE pentru livrarea energiei electrice de echilibrare corespunzătoare procesului de restabilire manuală a frevenței de creștere de putere, aferentă tranzacției t a participantului la PEE în intervalul de dispecerizare i dispecerizare i al zilei d , calculată conform prevederilor din pct. 665;

$p_{mFRC,C}(t, d, i)$ - obligația de plată a OST către participantul la PEE pentru livrarea energiei electrice de echilibrare corespunzătoare procesului de restabilire manuală a frevenței de creștere de putere, aferentă tranzacției t a participantului la PEE în intervalul de dispecerizare i al zilei d , calculată conform prevederilor din pct. 665;

$T_{RC,C(i)}$ - toate tranzacțiile pentru livrarea energiei electrice de echilibrare corespunzătoare procesului de înlocuire a rezervelor de putere în intervalul de dispecerizare i al lunii de livrare;

$s_{RC,C(t)}$ - cota din obligația de plată a OST către participantul la PEE pentru livrarea energiei electrice de echilibrare corespunzătoare procesului de înlocuire a rezervelor de creștere de putere, aferentă tranzacției t a participantului la PEE în intervalul de dispecerizare i al zilei d , calculată conform prevederilor din pct. 667;

$p_{RC}(t, d, i)$ - obligația de plată a OST către participantul la PEE pentru livrarea energiei electrice de echilibrare corespunzătoare procesului de restabilire manuală a frevenței și procesului de înlocuire a rezervelor de creștere de putere, aferentă tranzacției t a participantului la PEE în intervalul de dispecerizare i al zilei d , calculată conform prevederilor din pct. 667;

$p_{SO}(d, i)$ – obligație de plată ale OST pentru intervalul de dispecerizare i ce reies din necesitatea compensării fluxurilor tehnologice de energie electrică cu OST din ţările vecine, sau din obligație finanțare ce reies din acordurile semnate cu OST din ţările vecine, ce îin de compensație fluxurilor tehnologice, acestea se consideră pozitive și reprezintă un venit și negativ în cazul unei scheltuieli.

685. OST calculează valoarea decontării pentru managementul congestiilor interne pentru întreaga lună de livrare, astfel:

$$R_{cong} = \sum_{t \in T_{mFRC}} \left((1 - s_{mFRC,C}(t)) \times p_{mFRC,C}(t, d, i) \right) + \sum_{t \in T_{mFRC}} \left((1 - s_{mFRC,C}(t)) \times p_{mFRC,C}(t, d, i) \right) \\ - \sum_{t \in T_{mFRR,R}} \left((1 - s_{mFRR,R}(t)) \times p_{mFRR,R}(t, d, i) \right) \\ - \sum_{t \in T_{RR,R}} \left((1 - s_{RR,R}(t)) \times p_{RR,R}(t, d, i) \right)$$

unde:

T_{mFRC} și $T_{mFRR,R}$ reprezintă toate tranzacțiile pentru livrarea energiei electrice de echilibrare corespunzătoare procesului de restabilire manuală a frevenței de creștere de putere, respectiv de reducere din luna de livrare;

$T_{RR,C}$ și $T_{RR,R}$ reprezintă toate tranzacțiile pentru livrarea energiei electrice de echilibrare corespunzătoare procesului de înlocuire a rezervelor de putere, respectiv de reducere de putere, în luna de livrare;

$p_{mFRC,C}(t, d, i)$ - obligația de plată a OST către participantul la PEE pentru livrarea energiei electrice de echilibrare corespunzătoare procesului de restabilire manuală a frevenței de creștere de putere, aferentă tranzacției t a participantului la PEE în intervalul de dispecerizare i al zilei d , calculată conform prevederilor din pct. 665;

$p_{RC,C}(t, d, i)$ - obligația de plată a OST către participantul la PEE pentru livrarea energiei electrice de echilibrare corespunzătoare procesului de înlocuire a rezervelor de creștere de putere, aferentă tranzacției t a participantului la PEE în intervalul de dispecerizare i al zilei d , calculată conform prevederilor din pct. 667;

$p_{mFRC,R}(t, d, i)$ - obligația de plată a participantului la PEE către OST pentru livrarea energiei electrice de echilibrare corespunzătoare procesului de restabilire manuală a frevenței de creștere de putere, aferentă tranzacției t a rezervelor de creștere de putere, aferentă tranzacției t a participantului la PEE în intervalul de dispecerizare i al zilei d , calculată conform prevederilor din pct. 665;

$p_{RC,R}(t, d, i)$ - obligația de plată a participantului la PEE către OST pentru livrarea energiei electrice de echilibrare corespunzătoare procesului de înlocuire a rezervelor de creștere de putere, aferentă tranzacției t a rezervelor de creștere de putere, aferentă tranzacției t a participantului la PEE în intervalul de dispecerizare i al zilei d , calculată conform prevederilor din pct. 667;

$p_{SO,R}(d, i)$ – obligație de plată ale OST pentru intervalul de dispecerizare i ce reies din necesitatea compensării fluxurilor tehnologice de energie electrică cu OST din ţările vecine, sau din obligație finanțare ce reies din acordurile semnate cu OST din ţările vecine, ce îin de compensație fluxurilor tehnologice, acestea se consideră pozitive și reprezintă un venit și negativ în cazul unei scheltuieli.

685. OST calculează valoarea decontării pentru managementul congestiilor interne pentru întreaga lună de livrare, astfel:

$$R_S = \sum_{t \in T_{por}} p_{por}(t) + \sum_{t \in T_{rc}} p_{rc}(t)$$

unde:

$p_{por}(t)$ reprezintă obligația de plată a OST către participantul la PEE pentru prestarea serviciului de pompare a unei unități de producție, aferent tranzacției t a participantului la PEE, calculată conform prevederilor din pct. 667;

$p_{rc}(t)$ - obligația de plată a OST către participantul la PEE pentru prestarea serviciului de menajiere în rezervă caldă, aferent tranzacției t a participantului la PEE, calculat conform prevederilor din pct. 670;

T_{por} și T_{rc} reprezintă toate tranzacțiile pentru prestarea serviciului de pompare, respectiv de menajiere în rezervă caldă, în luna de livrare;

687. În cazul în care valoarea calculată la pct. 685 este negativă reprezintă un venit pentru OST, iar în cazul în care este pozitivă reprezintă un cost pentru OST.

Capitol VI

Decontarea dezechilibrelor părților responsabile de echilibrare

Sectiunea I

Calculul prețurilor pentru decontarea dezechilibrelor părților responsabile de echilibrare

688. OST emite către fiecare PRE/grup de echilibrare, pentru fiecare lună de livrare, o notă de decontare care va cuprinde, pentru fiecare interval de dispecerizare al lunii de livrare, datele prevăzute la pct. 694: corespunzătoare deconțării dezechilibrelor PRE/grup de echilibrare. Nota de decontare lună va fi emisă de către OST în termen de trei zile lucrătoare de la validarea valorilor măsurate de la OSD.

689. OST determină, pentru fiecare interval de dispecerizare al lunii de livrare următoarele prețuri pentru decontarea dezechilibrelor PRE:

- 1) prețul pentru deficit de energie electrică, care reprezintă prețul unitar pe care o PRE/grup de echilibrare trebuie să îl plătească OST pentru dezechilibrelle negative ale respectivei PRE/grup de echilibrare;

2) prețul pentru excedent de energie electrică, care reprezintă prețul unitar pe care o PRE/grup de echilibrare îl primește de la OST pentru dezechilibrele pozitive ale respectivei PRE/grup de echilibrare.

690. Prețul pentru deficit de energie electrică $P_{DEF}(i)$ pentru fiecare interval de dispecerizare i se calculează după cum urmează:

- 1) În cazul în care pentru intervalul de dispecerizare i , a fost dispusă și total sau parțial efectiv livrată energia de echilibrare, la creștere de putere, atribuie echilibrării sistemului, corespunzătoare procesului de restabilire manuală a frecvenței și/sau de înlocuire a rezervei:

$$P_{DEF}(i) = \text{Max}\{f_{i,def} \times PIP(i), \frac{\sum_{t \in S_{mFRR,R}(i)} q_{livrat}(t,i) + \sum_{t \in S_{RcC}(i)} q_{livrat}(t,i)\}$$

unde:

$f_{i,def}$ reprezintă un factor pentru dezechilibrele negative ale PRE/grup de echilibrare ($f_{i,def} \geq 1$) stabilit de către Agentie;

$PIP(i)$ - prețul de închidere a PZU pentru zona națională de tranzacționare aplicabil intervalului de dispecerizare respectiv;

$R_c(i)$ - costul pentru echilibrarea sistemului la creștere de putere în intervalul de dispecerizare i , determinat conform prevederilor secțiunii 4 din Capitolul V;

$q_{livrat}(t,i)$ - cantitatea de energie electrică de echilibrare livrată ca urmare a tranzacției t , în intervalul de dispecerizare i ;

$S_{mFRR,C}(i)$ - toate tranzacțiile pentru livrarea energiei electrici de echilibrare corespunzătoare procesului de restabilire manuală a frecvenței de creștere de putere care au fost utilizate pentru echilibrarea sistemului în intervalul de dispecerizare i ;

$S_{Rc,C}(i)$ - toate tranzacțiile pentru livrarea energiei electrici de echilibrare corespunzătoare procesului de înlocuire a rezervei de creștere de putere care au fost utilizate pentru echilibrarea sistemului în intervalul de dispecerizare i .

2) În cazul în care pentru intervalul de dispecerizare i , nu a fost dispusă livrarea energiei de echilibrare, la creștere de putere, atribuie echilibrării sistemului, corespunzătoare procesului de restabilire manuală a frecvenței și/sau de înlocuire a rezervei:

$$P_{DEF}(i) = f_{i,def} \times PIP(i).$$

691. Prețul pentru excedent de energie electrică $P_{EX}(i)$ pentru fiecare interval de dispecerizare i se calculează după cum urmează:

1) În cazul în care pentru intervalul de dispecerizare i , a fost dispusă și total sau parțial efectiv livrată energia de echilibrare, la reducere de putere, atribuie echilibrării sistemului, corespunzătoare procesului de restabilire manuală a frecvenței și/sau de înlocuire a rezervei:

$$P_{EX}(i) = \text{Min}\{f_{i,sur} \times PIP(i), \frac{\sum_{t \in S_{mFRR,R}(i)} q_{livrat}(t,i) + \sum_{t \in S_{Rc,R}(i)} q_{livrat}(t,i)\}$$

unde:

$f_{i,sur}$ reprezintă un factor pentru dezechilibrele pozitive ale PRE/grup de echilibrare în intervalul de dispecerizare i , stabilit de către Agentie;

$PIP(i)$ - prețul de închidere a PZU pentru zona națională de tranzacționare aplicabil intervalului de dispecerizare respectiv;

$R_R(i)$ - venitul pentru echilibrarea sistemului la reducere de putere în intervalul de dispecerizare i ;

$q_{livrat}(t,i)$ - cantitatea de energie de echilibrare livrată ca urmare a tranzacției t , în intervalul de dispecerizare i ;

$S_{mFRR,R}(i)$ - toate tranzacțiile pentru livrarea energiei electrici de echilibrare corespunzătoare procesului de restabilire manuală a frecvenței de reducere de putere care au fost utilizate pentru echilibrarea sistemului în intervalul de dispecerizare i ,

2) În cazul în care pentru intervalul de dispecerizare i , nu a fost dispusă livrarea energiei de echilibrare, la reducere de putere, atribuie echilibrării sistemului, corespunzătoare procesului de restabilire manuală a frecvenței și/sau de înlocuire a rezervei:

$$P_{EX}(i) = f_{i,sur} \times PIP(i).$$

unde:

$f_{i,sur}$ reprezintă un factor pentru dezechilibrele pozitive ale PRE/grup de echilibrare în intervalul de dispecerizare i , stabilit de către Agentie;

$PIP(i)$ - prețul de închidere a PZU pentru zona națională de tranzacționare aplicabil intervalului de dispecerizare respectiv;

$R_R(i)$ - venitul pentru echilibrarea sistemului la reducere de putere în intervalul de dispecerizare i ;

$q_{livrat}(t,i)$ - cantitatea de energie de echilibrare livrată ca urmare a tranzacției t , în intervalul de dispecerizare i ;

$S_{mFRR,R}(i)$ - toate tranzacțiile pentru livrarea energiei electrici de echilibrare corespunzătoare procesului de restabilire manuală a frecvenței și/sau de înlocuire a rezervei de energie electrică.

692. Factorii de dezechilibru $f_{i,def}$ și $f_{i,sur}$ se stabilesc de către Agentie ca valori distincte pentru următoarele cazuri:

- 1) OST a activat energie electrică de echilibrare pentru creșterea de putere ($R_c > R_R$);
- 2) OST a activat energie electrică de echilibrare pentru reducere de putere ($R_c < R_R$);
- 3) OST nu a activat energie electrică de echilibrare ($R_c = R_R$, sau $R_c = 0$ și $R_R = 0$).

Sectiunea 2

Calculul deconțării dezechilibrelor părților responsabile pentru echilibrare

693. Pentru fiecare PRE/grup de echilibrare, OST calculează următoarele valori $P_{DEZ}(i)$ care, în cazul în care sunt negative, semnifică obligațiile de plată ale acestia către OST, iar în cazul în care sunt pozitive semnifică drepturile de încasare ale acestia de la OST, pentru fiecare interval de dispecerizare i al lunii de livrare, după cum urmează:

$$P_{DEZ}(i) = DEZ(i) \times P_{DEF}(i), \text{ dacă } DEZ(i) < 0,$$

$$P_{DEZ}(i) = DEZ(i) \times P_{EX}(i), \text{ dacă } DEZ(i) > 0,$$

unde:
 $DEZ(i)$ reprezintă dezechilibrul respectivui PRE/grup de echilibrare în intervalul de dispecerizare i , determinat conform prevederilor sectiunii 1 din Capitolul III al Titlului X,
 $P_{DEF}(i)$ - prețul pentru deficit de energie electrică pentru intervalul de dispecerizare i , determinat conform prevederilor sectiunii 1;

$P_{EX}(i)$ - prețul pentru excedent de energie electrică pentru intervalul de dispecerizare i , determinat conform prevederilor sectiunii 1.
694. Nota de decontare lunată emisă și transmisă fiecărui PRE/grup de echilibrare de către OST va cuprinde cel puțin următoarele:

- 1) valoarea de la pct. 693, cu precizarea dezechilibrului respectivui PRE/grup de echilibrare determinat în conformitate cu prevederile sectiunii 1 din Capitolul III al Titlului X, prețului pentru deficit de energie, respectiv prețului pentru excedent de energie electrică, după caz, pentru fiecare interval de dispecerizare i din luna de livrare;
- 2) obligațiile lunare de plată către OST ale PRE/grup de echilibrare către OST, după caz, determinate prin însumarea valorilor negative de la pct. 693;

3) drepturile lunare de încasare ale PRE/grup de echilibrare de la OST, după caz, determinate prin însumarea valorilor pozitive de la pct. 693;

4) obligațiile finale de plată ale PRE/grup de echilibrare către OST în luna de livrare, care se calculează adăugând, după caz, la obligațiile lunare prevăzute la subiect 2) sau la drepturile lunare de încasare prevăzute la subiect 3), orice taxă aplicabilă; tipul și valoarea taxei se vor preciza distinct.

695. OST emite o factură către fiecare PRE, responsabil al grupului de echilibrare pentru obligațiile finale de plată ale acestia către OST, precizată în nota de decontare lunată, în ziua lucrătoare în care a transmis fiecărui PRE/grup de echilibrare notificarea prevăzută la pct. 696.

696. Fiecare PRE, responsabil al grupului de echilibrare emit o factură către OST pentru drepturile sale de încasare de la OST, precizată în nota de decontare lunată, în ziua lucrătoare în care a

primit o notificare de la OST prin care anunță terminarea operației(lor) de la secțiunea 2 sau/și 3 din Capitolul X și că factura poate fi emisă.

697. Facturile se vor achita în termen de săptă zile lucrătoare de la data înregistrării lor la cumpărător. Plătile se vor considera efectuate la data la care valorile corespunzătoare au fost debitate sau creditate din/in contul bancar al OST.

Capitolul VII Decontarea serviciilor de sistem și cheltuielloar cu compensarea fluxurilor tehnologice de energie electrică în rețelele electrice

Secțiunea 1

Calcule pentru decontarea serviciilor tehnologice de sistem

698. În fiecare lună calendaristică OST efectuează decontarea pentru luna anterioară a tuturor contractelor pentru servicii de sistem încheiate conform prevederilor Capitolelor II, III și IV din Titlu VI, în conformitate cu prevederile respectivelor contracție.

699. Serviciile de sistem contractate sunt decontate la prețul de contract și pentru cantitatea de servicii de sistem care trebuie pusă la dispoziție conform prevederilor contractului. Penalitățile aplicate pentru nerealizarea cantităților contractuale de servicii de sistem, precum și pentru neplata sau plata cu întârziere a acestora sunt decontate conform prevederilor din contract.

Secțiunea 2

Decontarea cheltuielloar cu compensarea fluxurilor tehnologice de energie electrică

700. Valoarea și periodicitatea decontării cheltuielloar cu compensarea fluxurilor tehnologice de energie electrică se calculează conform Acordurilor de compensare a fluxurilor tehnologice semnate de OST cu OST din ţările vecine și aprobat de Agenție în condițiile Legii cu privire la energia electrică.

701. Calculele se bazează pe metodologia convenită de OST cu OST din ţările vecine, specificată în Acordul de compensare a fluxurilor tehnologice semnate de OST cu OST din ţările vecine.

Capitolul VIII

Decontarea costurilor sau veniturilor suplimentare provenite din echilibrarea sistemului

702. OST efectuează, pentru fiecare lună de livrare, calculele pentru determinarea și decontarea costurilor sau veniturilor suplimentare provenite din echilibrarea sistemului și transmite o notă de decontare lunară fiecărui PRE care să-a asumat responsabilitatea echilibrării pentru consumatorii finali de energie electrică în termen de trei zile lucrătoare de la primirea valorilor măsurări de la OSD.

703. Costul sau venitul suplimentar lunar provenit din echilibrarea sistemului este egal cu:

1) costul OST pentru echilibrarea sistemului la creșterea de putere, calculat ca suma pe toate intervalele de despicurzare ale lunii respective a costurilor OST pentru echilibrarea sistemului determinate conform prevederilor din secțiunea 4 a Capitolului V minus;

2) venitul OST pentru echilibrarea sistemului la reducere de putere, determinat ca suma pe toate intervalele de despicurzare ale lunii respective a veniturilor OST pentru echilibrarea sistemului determinate conform prevederilor secțiunea 4 a Capitolului V, plus;

3) costul OST pentru serviciile de pompare și de menținere în rezervă caldă, determinat conform prevederilor secțiunea 4 a Capitolului V, plus;

4) costul OST pentru dezechilibrele PRE, determinat conform prevederilor Capitolului VI, minus;

5) venitul OST pentru dezechilibrele PRE, determinat conform prevederilor Capitolului VI, minus;

6) venitul OST de la participanții la PEE ca urmare a penalităților stabilite conform pct. 673, și plus dacă este cost / minus dacă este venit;

7) valoarea pentru compensarea fluxurilor tehnologice, determinată conform prevederilor Capitolului VII;

8) plus costul / minus venitul pentru managementul congestiilor.

Capitolul IX

Plăti și situații de nefindependință a obligaților

Secțiunea 1

Plata facturilor care fac obiectul unor diferențe

712. Fiecare parte care primește, respectiv emite o factură pe baza unei note de decontare, trebuie să plătească, respectiv este îndreptățit să primească valoarea totală cuprinsă în respectiva factură, la

data scadentă de plată, respectiv de încasare, indiferent dacă există sau nu o dispută în legătură cu sumele din respectiva factură.

713. Orice participant la piata de energie electrică, inclusiv OPEE și OST, trebuie să plătească contravaloarea unei penalițiți suplimentare obligațiilor de plată cuprinse în facturile primite, în oricare din următoarele cazuri:

- 1) dacă respectivul participant la piata de energie electrică nu a achitat sumele datorate și care nu au fost contestate, până la data scadentă de plată;
- 2) dacă respectivul participant la piata de energie electrică trebuie să efectueze o plată corespunzătoare soluționării unei dispute din care au rezultat plată infârziată;
- 3) dacă respectivul participant la piata de energie electrică trebuie să efectueze o plată corespunzătoare soluționării unei dispute pentru care sumele care fac obiectul disputei au fost achitate la timp, dar contestate în mod justificat de cealaltă parte.

714. În cazurile de la pct. 713 subpt. 1) și 2), penalițiile reprezentă o plată suplimentară față de suma datorării, care trebuie efectuată de către debitor, pentru fiecare zi de infârziere, începând cu prima zi lucrătoare după data scadentei. Cuiantumul penalițiilor pentru fiecare zi de infârziere nu poate depăși rata medie anuală ponderată a dobânzii la creditele noi acordate în monedă națională de băncile comerciale, pentru un an, înregistrată în anul precedent și publicată în raportul Băncii Naționale a Moldovei.

715. În cazul de la pct. 713 subpt. 3), penalițiile reprezentă o plată suplimentară față de suma platării, dar justifică contand de cealaltă parte, pentru fiecare zi de infârziere, începând cu prima zi lucrătoare după ce platăle au fost efectuate de către parte care contestă și sfârșind cu penultima zi lucrătoare la care suma contestată este efectiv returnată partii care a contestat. Cuiantumul penalițiilor pentru fiecare zi de infârziere nu poate depăși rata medie anuală ponderată a dobânzii la creditele noi acordate în monedă națională de băncile comerciale, pentru un an, înregistrată în anul precedent și publicată în raportul Băncii Naționale a Moldovei.

Secțiunea 2 Situării de nefindepnire a obligațiilor de plată

716. Un participant la piata de energie electrică se află într-o situație de nefindepnire a obligațiilor de plată în oricare din următoarele cazuri:

- 1) dacă acesta nu îndeplinește cerințele privind garantile menționate în Capitolul III;
- 2) dacă acesta nu își îndeplinește obligațiile rezultate din decontare în conformitate cu prevederile regulilor pentru decontare până la datele seadenei corespunzătoare;

717. OPEE, respectiv OST, elaborează procedurile aplicabile pentru situații de nefindepnire a obligațiilor de plată pe care le vor supune consultării publice, transmîndu-le spre avizare Agenției înnainte deprobarea acestora. Acestea ar putea include instrucțiuni pentru majorarea garanției, utilizarea garanției disponibile pentru asigurarea platelor.

Capitolul X Contestării Secțiunea 1 Notificarea contestaților

718. Participantii pieței energetice implicați pot contesta la emisit, respectiv OST sau OPEE, după cauză, orice dată cupinsă într-o notă de decontare sau orice altă notă transmisă sau publicată de către OST sau de către OPEE, după cauză, conform regulilor pentru decontare.

719. Orice contestație va fi transmisă de participantul pieței energetice printre o notificare scrisă. Notificația trebuie să specifice în mod clar perioada de timp vizată, cum ar fi ziua de livrare, intervalul de tranzacționare sau intervalul de despecerizare, data emiterii respectivei note, data contestării, motivul contestării, data modificării, dacă este cazul și este însotită de orice probă disponibilă care poate să vină în sprijinul contestației.

Capitolul II
Rapoarte
Sectiunea 1**Informații publicate de OST**

728. Este în sarcina OPEE, OST și OSD gestionarea informațiilor relevante, într-un mod transparent și nediscriminatoriu, ținând cont că participanții pieței energiei electrice se bazează pe aceste informații în scopul de a-și formula ofertele și de a-și îndeplini sarcinile de planificare, proiectare și programare în conformitate cu prezentele Reguli.

729. În cazul în care informația nu este publică, ea va fi protejată în mod egal față de toate celelalte părți interesate, pentru a evita orice posibilitate de acces discriminatoriu la acea informație. Metodele de protecție pot include, fără a se limita, numirea de persoane responsabile cu conformarea referitor la separarea informației, sisteme distincte de management al informației și datelor și separarea corespunzătoare a managementului corporativ.

730. OPEE și OST schimbă reciproc informațiile publice pe care le detin, în vederea facilitării accesului rapid al participanților la informațiile relevante necesare funcționării eficiente a piețelor pe care le operează. Schimbul de informații se face pe baza de acorduri prin care să se precizeze standardele, orarele de transmitere a informațiilor și responsabilitățile reciproce.

Sectiunea 2**Obligații de raportare**

731. Informațile se pun la dispoziția participantilor pieței energiei electrice prin publicarea informațiilor privind piața energiei electrice pe paginile web oficiale ale entităților menționate la pct. 727.

732. Informațiile de pe paginile web oficiale sunt disponibile într-o formă clară, ușor de descărcat și care să facă posibilă preluarea. Informațiile publice vor fi în formă agregată și anonimizată.

Sectiunea 3**Modalități de publicare**

733. Informațiile ce țin de piața energiei electrice publicate în conformitate cu prevederile prezențelor Reguli, sunt furnizate separat pentru fiecare perioadă relevantă, inclusivând intervalele de tranzacționare sau displicerare, pentru zilele de livrare, sau pe săptămână, lună, an. Datele raportate vor fi actualizate periodic ori de câte ori informația se modifică.

734. Momentul publicării, perioada de timp la care se referă, datele și tipul intervalelor relevante din cadrul acestia, precum și durata de păstrare a informațiilor ca fiind disponibile sunt stabiliți/detaliate conform cerințelor legale aplicabile.

735. Informațiile generalizate privind prețurile și cantitățile de energie electrică tranzacționate pe piață contractelor bilaterale, PZU, PPZ, PEE, precum și informațiile ce țin de procesul de programare, achiziția serviciilor de sistem și consumului tehnologic în rețelele electrice și rezultatele deconțârii și pe piețele organizate de energie electrice sunt făcute disponibile căt de eurând posibil după finalizarea acestora sau altui proces relevant.

736. Cel puțin următoarele tipuri de informații sunt făcute publice de către OST, care le determină pe baza preluării datelor primare prezentate obligatoriu de entitățile care le dețin:

- 1) informații privind producerea energiei electrice:
  - a) capacitatea totală de producere instalată și capacitatea disponibilă în SE, diferențiată pe surse primare de energie, publicată la sfârșitul anului pentru anul următor;
  - b) prognoza evoluției cel puțin pe următorii 3 ani și a capacitații totale de producere instalată și disponibilă în SE, în formă agregată, inclusiv tipul unităților de producere ale proiectelor noi, retragerile definitive și de lungă durată din exploatare, precum și trecerile în conservare, planificate;
  - c) informații ex post privind energia electrică orară livrată în rețele de unitate de producție cu putere instalată mai mare sau egală cu 1 MW, publicate căt mai aproape după momentul livrării;
  - d) informații ex ante privind indisponibilitatea programată ale unităților de producție cu putere instalată mai mare sau egală cu 50 MW (datele de începere ale reparărilor planificate, capacitatea indisponibilă publicată în fiecare an pentru anul următor și actualizate periodic imediat ce sunt disponibile noi informații);
  - e) informații ex post privind indisponibilitatea programată/accidentală ale unităților de producție cu putere instalată mai mare sau egală cu 50 MW (datele de începere și finalizare ale ieșirilor din funcțiune și capacitatea indisponibilă programată / neprogramată a evenimentului de indisponibilitate accidentală);
  - f) producția totală programată (notificată) de energie electrică livrată (valori ore), publicată după validarea notificărilor fizice după închiderea PZU, dar nu mai târziu de ora 20:00;
- 2) informații privind capacitatea de interconexiune cu alte sisteme electroenergetice:
  - a) capacitatea de transport alocată unei interconexiuni;
  - b) principalele proiecte de investiții pentru dezvoltarea rețelei de tensiune înaltă și impactul acestora asupra capacitatii de transport interne și a celor de interconexiune cu alte sisteme, pentru următorii trei ani, cel puțin;
  - c) tragerile din funcțiunea programate ale liniilor de interconexiune (cu menționarea datelor de retragere/repunere în funcțiune) și impactul lor asupra capacitatii fiecărei interconexiuni, publicate anual pentru anul următor și actualizate lunar, funcție de schimbări;
  - d) prognoze pentru anul următor ale capacitaților disponibile a interconexiunilor, pe săptămână, cu delimitarea pe ore de vârf de sarcină și în găi de sarena, cu actualizare lunată;
  - e) prognoze pentru săptămâna următoare ale capacitaților disponibile a interconexiunilor, pe ore;
  - f) descrierea generală a metodelor utilizate în diferite circumstanțe pentru rezolvarea congestiilor și maximizarea capacitații de interconexiune oferită pe piață;
  - g) metodologia în bază căreia se calculează capacitatea netă și disponibilă a interconexiunilor pentru diferite perioade de alocație, elaborată și aprobată conform cerințelor Regulamentului privind accesul la rețelele electrice de transport, pentru schimburile transfrontaliere și gestionarea congestiilor în sistemul electroenergetic, aprobat de Agenție,
  - h) informații privind capacitatea netă a interconexiunii disponibilă a interconexiunii pe direcție sesiuni de transport pentru schimburile transfrontaliere și gestionarea congestiilor în sistemul electroenergetic, aprobat de Agenție, publicate în avans pentru fiecare grup de liniile de interconexiune;
  - i) numărul total al cererilor depuse și capacitatea solicitată pentru alocarea capacitaților de interconexiune, pentru fiecare sens (import sau export) și pentru fiecare grup de liniile de interconexiune;

- j) capacitatea alocată participanților la licitație și prețul de închidere, pentru aloarea capacitațiilor de interconexiune, pentru fiecare sens (import sau export) și pentru fiecare interfață cu alte sisteme electroenergetice sau pentru interconexiune separat, după caz;
- k) capacitațile disponibile de interconexiune pentru ziua următoare, pe ore, rezultate după destăierarea licitațiilor explicite;
- l) cantitatea orară a exporturilor declarate și importurilor declarate pentru fiecare zonă de tranzacționare de frontieră, publicat după validarea notificărilor fizice după închiderea PZU, dar nu mai târziu de ora 20:00;
- m) fluxurile orare fizice de energie pe interconexiuni publicate în fiecare săptămână, pentru săptămâna anterioră;
- n) detalii privind ieșirile din funcțiune programate și accidentale ale capacitațiilor de interconexiune imediat după apariție, detaliu privind momentul când se prognosează repunerile în funcțiune a componentelor afectate;
- o) descrierea motivelor și efectelor acțiunilor efectuate de OST care au avut impact asupra tranzacțiilor transfrontaliere, inclusiv reducerea drepturilor de utilizare a capacitațiilor alocate anterior, pentru fiecare oră, cu publicarea fluxurilor și a efectelor imediat după producerea evenimentului și a altor informații în ziua următoare;
- p) veniturile rezultate din scocarea la licitație a capacitațiilor de interconexiune;
- 3) informații privind consumul de energie electrică:
- a) progrona de consum net totală și sarcina maximă cel puțin pentru anul următor (și până la 10 ani în avans);
- b) consumul net orar progronzat de OST pentru următoarele 7 zile, publicat zilnic;
- c) consumul net realizat al SE în ziua anterioară, publicat zilnic;
- 4) informații privind funcționarea pielei de echilibrire:
- a) rezerva orată progronzată de OST pentru ziua următoare, determinată ca diferență între capacitatea disponibilă determinată conform declaratiilor de disponibilitate și suma între progrona de consum și soldul export/import la nivel de sistem, publicată zilnic;
- b) rezerva necesară, separat pentru fiecare tip, publicată imediat după verificarea finală a ofertelor pentru ziua de livrare;
- c) banda disponibilă pentru restabilirea automată a frevenței, publicată imediat după verificarea finală a ofertei lor zilnice pentru ziua de livrare;
- d) cantitatea de energie electrică de echilibrire disponibilă corespunzătoare procesului de restabilire manuală a frevenței și procesului de înlocuire a rezervelor, publicată imediat după verificarea finală a ofertei lor zilnice pentru ziua de livrare;
- e) cantitatea totală de energie electrică de echilibrire, separat pe tip și sens, selectată (angajată) în fiecare interval de dispecerizare pentru echilibrarea sistemului, publicată în cel mult o oră după sfârșitul intervalului de dispecerizare;
- f) cantitatea totală de energie electrică de echilibrire, separat pe tip și sens, efectiv livrată în fiecare interval de dispecerizare pentru echilibrarea sistemului, publicată la încheierea deconțării pe PE;
- g) cantitatea totală de energie electrică de echilibrire, separat pe tip și sens, selectată în fiecare interval de dispecerizare pentru managementul congestiilor interne, publicată în cel mult o ora după sfârșitul intervalului de dispecerizare;
- h) cantitatea totală de energie electrică de echilibrire, separat pe tip și sens, efectiv livrată în fiecare interval de dispecerizare pentru managementul congestiilor, publicată la încheierea deconțării pe PE;
- i) prețurile pentru energia electrică de echilibrire selectată corespunzătoare procesului de restabilire automată a frevenței de creștere de putere, respectiv reducere de putere, publicate în cel mult o oră după sfârșitul intervalului de dispecerizare;
- j) prețul pentru energia electrică de echilibrire selectată corespunzătoare procesului de restabilire manuală a frevenței de creștere (de scădere) de putere, publicat în ziua următoare zilei de dispecerizare, pentru fiecare interval de dispecerizare;
- k) prețul pentru energia electrică de echilibrire selectată corespunzătoare procesului de înlocuire a rezervelor de creștere (de scădere) de putere, publicat în ziua următoare zilei de dispecerizare, pentru fiecare interval de dispecerizare, publicate la încheierea deconțării pe PEE/dezechilibrelor PRE;
- l) prețurile dezechilibrelor pozitive/negative pe fiecare interval de dispecerizare, publicate la încheierea deconțării pe PEE/dezechilibrelor PRE;
- m) dezechilibru total al SE, pentru fiecare interval de dispecerizare, publicat la încheierea deconțării pe PEE;
- n) valoriile agregate ale dezechilibrelor pozitive, respectiv negative ale PRE în fiecare interval de dispecerizare, publicate la încheierea deconțării dezechilibrelor PRE;
- o) informații privind bilanțul finanțării lunare ai PEE/dezechilibrelor PRE, înainte de redistribuire (costuri/venituri suplimentare aferente echilibriului SE), publicate la încheierea deconțării pe PEE/dezechilibrelor PRE;
- 5) informații privind achiziția serviciilor de sistem:
- a) cantitatea de servicii de sistem procurate;
- b) consumul tehnologic și pierderile de energie electrică în rețea de transport;
- c) cantitatele de servicii de sistem solicitate de către OST, publicate în conformitate cu prevederile Titlului VII;
- d) cantitatea de servicii de sistem achiziționate de către OST, publicate nu mai târziu de ziua următoare zilei de tranzacționare în care au fost achiziționate serviciile de sistem;
- e) prețul (prețurile) pentru serviciile de sistem, publicate nu mai târziu de ziua următoare zilei de tranzacționare în care au fost achiziționate serviciile de sistem.
737. În termen de o lună de la începutul fiecărui an calendaristic OST elaborează și prezintă Agentiei un raport privind achizițiile serviciilor de sistem pentru perioada anului precedent, care va include cei puțini:
- 1) cheltuielilor totale privind achiziția serviciilor de sistem;
  - 2) informații statistice privind cantitatea rezervelor contractate în baza licitațiilor (separate pe tip și perioadă);
  - 3) evaluarea adevarării rezervelor necesitărilor SE;
  - 4) descrierea cauzelor de neîndeplinire a instrucțiunilor de dispecer ce fin de furnizarea serviciilor de sistem;
  - 5) propuneri concrete privind îmbunătățirea programării și gestionării serviciilor de sistem.
738. Raportul anual elaborat de OST este utilizat de Agenzie la elaborarea Studiului de piață în condițiile Legii cu privire la energia electrică.

Secțiunea 2

Informații publicate de OPEE

739. OPEE monitorizează activitatea zilnică a participanților la PZU și PPZ prin analiza a cel puțin următorilor indicatori privind funcționarea pieței:
- 1) cantitatea de energie electrică tranzacționată în cadrul PZU;
  - 2) cantitatea de energie electrică tranzacționată pe piata contractelor bilaterale;
  - 3) cantitatea de energie electrică tranzacționată de către unitatile cu producere prioritara;
  - 4) cantitatea de energie electrică tranzacționată pe PPZ;
  - 5) cotul piețelor organizate de energie electrică din totalul energiei electrice tranzacționate;
  - 6) numărul participanților specificat pentru fiecare din piata contractelor bilaterale, PZU și PPZ;
  - 7) cotul energiei electrice tranzacționată de fiecare participant la piața angro de energie electrică în cadrul fiecărei piețe organizate (piata contractelor bilaterale, PZU, PPZ);
  - 8) de către ori energie electrică a fost tranzacționată înainte de livrare;
  - 9) statistică tranzacțiilor și cantităților de energie electrică tranzacționate pe fiecare interval de tranzacționare;
  - 10) diferența dintre prețul oferit de un participant și prețurile oferite pe PZU;

TITLUL XIV**CONDIȚII GENERALE ȘI FINALE****Capitolul I****Funcționarea pieței****Sectiunea 1****Date și rapoarte**

1) alti indicatori de monitorizare stabiliti de Agenție în scopul identificării pozitiei dominante a unui participant.

740. Indicatori privind funcționarea pieței stabiliți la pct. 739 sunt publicați de către OPEE pe pagina web oficială pentru fiecare interval de tranzacționare al zilei de livrare. Rapoartele privind PZU și PPZ trebuie actualizate ori de câte ori informațiile se modifica.

741. Următoarele informații vor fi facute disponibile de către OPEE atunci când emite confirmări de tranzacție:

- 1) prețul de închidere a PZU și cantitatea tranzacționată în fiecare oră, acestea se transmit și OST imediat după realizarea confirmărilor de tranzacție;
- 2) numărul total al tranzacțiilor încheiate pe fiecare piată organizată de OPEE;
- 3) curbele agregate ale cererii și ofertei pentru fiecare oră;
- 4) prețurile de închidere a pieței și cantitățile de energie electrică agregate tranzacționate în fiecare sesiune pe piețele administrative de aceșia, separat pe tipuri de produse, în ziua de tranzacționare;
- 5) PIP și cantitatea tranzacționată în fiecare oră.

742. În termen de 10 zile lucrătoare după încheierea fiecărei luni, OPEE transmite Agenției un raport lunar privind activitatea participanților la piața de energie electrică pe parcursul lunii care s-a încheiat.

743. OPEE poate utiliza și alti indicatori de monitorizare ai pieței de energie electrică, pe care îi consideră reprezentativi, inclusivându-i și în rapoartele prezentate Agenției.

744. Raportul lunar include valorile numerice ale indicatorilor privind funcționarea pieței specificat în prezenta secțiune, precum și evaluările, analizele și recomandările OPEE.

745. Raportul lunar anonimizat este publicat pe pagina web oficială a OPEE.

746. Agenția utilizează informațiile prezentate de OPEE și OST în scopul realizării activităților de monitorizare și control, precum și a elaborării studiilor de piată în conformitate cu cerninile Legii cu privire la energie electrică.

747. În scopul monitorizării pieței de energie electrică Agenția utilizează indicatori de analiză a concurenței pe piată, cum ar fi indicatorul Herfindahl-Hirschman.

Sectiunea 3**Informațiile publicate de operatorii sistemelor de distribuție**

748. Fiecare OSD va publica pe pagina web oficială informații privind cantitatea de energie electrică pentru acoperirea consumului tehnologic și a pierderilor de energie electrică în rețelele electrice de distribuție și prețurile corespunzătoare, după cum urmează:

- 1) cantitatea de energie electrică pentru acoperirea consumului tehnologic și a pierderilor de energie electrică necesară OSD;
- 2) cantitatea de energie electrică achiziționată de către OSD, publicată nu mai târziu de ziua următoare zilei de tranzacționare în care a fost achiziționată;
- 3) prețul (prețurile), publicate nu mai târziu de ziua următoare zilei de tranzacționare în care a-
- 4) cantitatea de energie electrică pentru acoperirea consumului tehnologic și a pierderilor de energie electrică tranzacționată pe PZU de către OSD și prețurile corespunzătoare, publicate nu mai târziu de ziua următoare zilei de tranzacționare;
- 5) producției nete în teritoriul specificat în licență al OSD;
- 6) consumului net în teritoriul specificat în licență al OSD;
- 7) capacitatea instalată, agregată pentru unitatile de producere în teritoriul specificat în licență al OSD, separate pe tehnologii de producere a energiei electrice.

componente ale pieței anglo de energie electrică. Informațiile transmise pot include, dar nu se limitează neapărat la: notificările fizice, ofertele orare ale participanților la PZU și OPEE, ordinea de merit pe PZU și respectiv PEE, PIP, prețuri pentru energia electrică de echilibrare, programele de consum, deconțările, declarațiile de disponibilitate, precum și rapoarte conținând sinteze ale unor informații de acest tip.

759. La solicitarea Agenției, OPEE și OST prezintă date istorice din bazele de date definite, într-un format stabilit de Agenție, pentru efectuarea studiilor de piată și îndeplinirea obligațiilor privind monitorizarea pieței energiei electrice.

Sectiunea 2 Sanctionarea participanților la piața în caz de neconformitate sau comportament anti-concurențial

760. La cererea unui participant la piața energiei electrice sau la sesizarea unui organ central de specialitate al administrației publice, a unei alte autorități publice, Agenția este în drept să inițieze investigații privind funcționarea pieței energiei electrice.

761. Dacă în rezultatul investigației efectuate conform pct. 760 se constată că unul sau mai mulți participanți ai pieței energiei electrice nu au respectat prevederile prezentelor Reguli sau alte cerințe și procedură aprobată pentru implementarea acestora, în funcție de gravitatea fapelor constatație, Agenția va iniția investigații privind funcționarea pieței energiei electrice.

Capitolul III Situatii exceptionale pe piața de energie electrică

762. În cazul constatării unor situații care pun în pericol securitatea aprovisionării cu energie electrică a consumatorilor finali și/sau stabilității funcționării sistemului electroenergetic, OPEE și/sau OST este obligat să acioneze conform Planului de acțiuni pentru situații exceptionale pe piața energiei electrice, aprobat de Guvern.

763. Participanții la piața de energie electrică își desfășoară activitatea pe piața de energie electrică cu respectarea prevederilor Regulamentului privind situațiile excepționale pe piața energiei electrice, aprobat de Guvern.

764. Suspuspendarea parțială sau totală a pieței de energie electrice, precum și reluarea activităților este realizată prin hotărârile Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova.

765. Aprovisionarea cu energie electrică pe perioada suspendării pieței energiei electrice este realizată în conformitate cu obligațiile de serviciu public impuse conform prevederilor Legii cu privire la energia electrică.

Capitolul IV Prevederi speciale și tranzitori

Sectiunea 1 Prevederi tranzitorii pentru piața contractelor bilaterale

766. Până la desemnarea OPEE de către Guvern în condițiile Legii cu privire la energia electrică, OST organizează înregistrarea contractelor bilaterale încheiate de participanți la piața de energie electrică și determină pozițiile nete ale participanților, realizând atribuțiile OPEE stabilite în prezent Titlu și în Titlu II.

767. Cheltuielile legate de obligațiile stabilită în pct. 766 sunt recunoscute în scopuri tarifare la stabilirea tarifului de transport.

Prevederi tranzitorii privind lansarea pietei zilei următoare și pietei pe parcursul zilei

768. OPEE este responsabil să transmită spre avizare Agenției toate procedurile și documentele elaborate conform cerințelor prezentelor Reguli cu cel puțin 3 luni înainte de data preconizată pentru lansarea PZU în condițiile Legii cu privire la energia electrică.

769. Toate procedurile și documentele elaborate și aprobată de OPEE conform prezentelor Reguli sunt publicate pe pagina web a OPEE în termen de 3 zile lucrătoare după aprobată.

770. La etapa de lansare a PZU Agenția poate stabili prețuri plafon la energia electrică pentru tranzacțiile încheiate pe PZU, în condițiile stabilate în prezentele Reguli.

771. Prețurile plafon pentru tranzacțiile încheiate pe PZU sunt determinate în baza studiului de piață efectuat de Agenție, înțând cont de evoluția prețurilor la energia electrică la nivel regional.

772. Proiectul hotărârii de aprobată a prețurilor plafon pentru tranzacțiile încheiate pe PZU este supus consultărilor publice în conformitate cu prevederile Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional.

Sectiunea 3 Prevederi speciale privind piața energiei electrică de echilibrare și decontarea dezechilibrelor

773. Toate procedurile și documentele elaborate și aprobată de OST conform prezentelor Reguli sunt publicate pe pagina web a OST în termen de 3 zile lucrătoare după aprobată.

774. Până la crearea PEE în conformitate cu cerințele Legii cu privire la energia electrică, în scopul asigurării stabilității SE și asigurării aprovisionării cu energie electrică a consumatorilor finali, OST realizează echilibrarea sistemului electroenergetic conform prevederilor Titlului VI, utilizând procesul de înlocuire a rezervelor, procesul de restabilire a frecvenței pentru care există unități de producere calificate și schimbările de energie electrică cu OST din țările vecine.

775. În termen de o lună din momentul intrării în vigoare a prezentelor Reguli OST și producătorii care detin unități de producere calificate de energie electrică sunt obligați să semneze contracte pentru procurarea energiei electrice de echilibrare.

776. Contractele pentru procurarea energiei electrice de echilibrare și pentru procurarea energiei electrice necesare compensării fluxurilor tehnologice de energie electrică cu sistemele electroenergetice din țările vecine sunt transmise la avizare Agenției.

777. Până la lansarea PZU, în locul PIP, OST utilizează în procesul de validare a ofertelor zilnice prețul de închidere a pieței zilei următoare din Ucraina. În scopul exprimării prețului de închidere a pieței zilei următoare din Ucraina în monedă națională, OST utilizează cursul de schimb aprobat de Banca Națională pentru ziua respectivă.

778. Compensarea fluxurilor tehnologice de energie electrică cu OST din țările vecine este realizată conform acordurilor semnate în acest sens de OST cu OST din țările vecine, aprobată de Agenție în condițiile stabilită în Legea cu privire la energia electrică.

779. Cheltuielile cu procurarea energiei electrice de echilibrare și energiei electrice necesare pentru compensarea fluxurilor tehnologice de energie electrică cu sistemele electroenergetice din țările vecine, sunt compenseate prin decontarea dezechilibrelor de către PRE, conform prevederilor prezentelor Reguli.

780. Până la lansarea PZU OST va utiliza în procesul de decontare a dezechilibrelor PRE prețul de închidere a pieței aplicabil întrevalului de dispescerezare respectiv obținut pe piata zilei următoare din Ucraina. În scopul exprimării prețului de închidere a pieței zilei următoare din Ucraina în monedă națională OST utilizează cursul de schimb aprobat de Banca Națională pentru ziua respectivă.

781. La intrarea în vigoare a prezentelor Reguli OST utilizează următoarele valori pentru factorii de echilibrare $f_{t,def}$ și $f_{t,sur}$ ca valori distincte pentru următoarele cazuri:

- 1) Pentru intervalele de dispescerezare în care OST a activat energie electrică de echilibrare pentru reducere de putere:

$$f_{t,def} = 1,2, \text{ iar } f_{t,sur} = 0,6;$$

- 2) Pentru intervalele de dispescerezare în care OST a activat energie electrică de echilibrare pentru creșterea de putere:

$$f_{t,def} = 1,0, \text{ iar } f_{t,sur} = 0,1;$$

- 3) Pentru intervalele de dispescerezare în care OST nu a activat energie electrică de echilibrare:

$$f_{t,def} = 1,2, \text{ iar } f_{t,sur} = 0,6.$$

Anexa
la Regulile pieței energetice electrice
aprobată prin Hotărârea ANRE
nr. 283/2020 din 7 august 2020

PROCEDURA DE PROCURARE A ENERGIEI ELECTRICE**Sectiunea I**
Termeni și condiții generale

1. Procedura de procurare a energiei electrice (denumită în continuare procedura) definește termenele, condițiile și modul de achiziție a energiei electrice de către furnizorii serviciului universal, furnizorii de ultimă oprire și operatorii sistemelor de transport și de distribuție a energiei electrice.
2. Achiziția de energie electrică se efectuează printr-un proces de licitație competitivă, respectând principiile transparentei și nediscriminării.
3. Procesul de achiziție se desfășoară cel puțin o dată pe an pentru contracte de vânzare-cumpărare a energiei electrice pentru un an calendaristic sau 12 luni consecutive, cu posibilitatea de a contracta energie electrică și pentru perioade mai scurte de timp (trimestrial, lunar, săptămânal, sau o perioadă determinată conform caietului de sarcini).
4. Titularii de licențe vor trende să utilizeze sisteme și platforme electronice în procesul de desfășurare a licitațiilor.
5. Se recomandă utilizarea prezenței proceduri în procesul de achiziție de energie electrică de către toți furnizorii de energie electrică.
6. În scopul prezenței proceduri, se aplică următoarele definiții:

Caietul de sarcini - specificația detaliată a cerințelor necesare de îndeplinit pentru a putea furniza energie electrică, precum și cerințele organizatorice ce fin de licitație, care este pusă la dispoziția participanților care au fost calificați pentru a participa la licitație conform prezentei proceduri.

Cumpărător - un furnizor al serviciului universal, furnizor de ultimă oprire sau un operator de sistem, care efectuează achiziția energiei electrice în conformitate cu prezența procedură;

Vânzător - un participant al pieței energetice sau o persoană juridică din alte țări, care participă la o procedură de achiziție a energiei electrice organizată de Cumpărător.

7. În cazul în care dispozițiile individuale ale procedurii devin nule sau caducă în totalitate sau parțial, acest lucru nu afectează dispozițiile rămase.

8. Procesul de achiziție a energiei electrice este realizat prin licitații organizate în conformitate cu necesitățile de energie electrică ale Cumpărătorului.

9. Cumpărătorul organizează licitații pentru achiziția de energie electrică (în continuare: licitație),

în cadrul cărora sunt colectate oferte pentru vânzarea de energie electrică.

10. Modalitatea de desfășurare a licitației este specificată în caietul de sarcini.

11. În conformitate cu prevederile prezentei proceduri, Cumpărătorul trebuie să selecțeze unul sau mai mulți oferanți, cu care va semna Contractul pentru vânzare-cumpărare de energie electrică.

Sectiunea 2**Criterii și documentele solicitate pentru înregistrarea listei de furnizori precalificați**

12. Participarea la licitație este deschisă tuturor părților interesate, care au îndeplinit cerințele prezentei sarcini. Părțile interesate care îndeplinește cerințele prezentei sarcini, înainte de lansarea unui proces de licitație sunt eligibile să participe la licitație.
13. Cumpărătorul anunță în mod public pe pagina sa web oficială, părțile interesate să depună dosarele pentru a fi incluși în lista de furnizori precalificați de energie electrică. Dacă este necesară, Cumpărătorul poate expedia părților interesate senson de invitație de a participa la licitație.
14. În anunț Cumpărătorul va informa părțile interesate despre criteriile aplicate și va face publice criteriile de calificare pentru includerea în lista furnizorilor precalificați.

25. Obiectul licitației poate fi orice produs din lista de mai jos:
  - Sectiunea 3**
Obiectul licitației

15. Informația necesară a fi prezentată de către părțile interesate pentru a fi incluse în lista furnizorilor precalificați conține formularurile incluse în Anexa 1 și Anexa 2, precum și, fără a se limita:

- Copia deciziei de înregistrare;
- Copia certificatului de atribuire a codului fiscal;
- Copia licenței de producere sau de furnizare a energiei electrice, după cauză;
- Criterii tehnice: Sursa de energie electrică (centrală electrică proprie, cumpărare din plată, import din ce țară, altfel);
- Dovada experienței în furnizarea energiei electrice (stabilită de către Cumpărător în caietul de sarcini);
- Capacitatea alocată pe perioada contractuală pentru interconexiunile respective, în cazul importatorilor de energie electrică;
- Dovada disponibilității puterii și cantității suficiente de energie electrică;
- Dovada definiției volumului suficient de combustibil pe perioada contractului, precum și lipsa datorilor față de furnizorii de combustibil, în cazul producătorilor care procesază combustibil pentru a produce energie electrică;
- Dovada lipsiei datorilor pentru anul precedent la plata impozitelor și contribuției în conformitate cu prevederile legale ale țării unde este înregistrată partea interesată;
- Copia raportelor finanțatorilor pentru ultimii doi ani;
- Declarație precum că partea interesată nu este în procedură de faliment sau în proces de liquidare și/sau și-a suspendat activitatea economică.

16. Părțile interesate trebuie să transmită solicitările de calificare în calitate de furnizor precalificat prin scrisoare recomandată, personal sau la adresa electronică specificată de Cumpărător.

17. Documente furnizate de părțile interesate trebuie să fie prezente în original sau în copii autentificate prin semnatul administratorului persoanei juridice, ori ca copii legalizate notarial.

18. Furnizorii care au prezentat solicitări complete în mod corespunzător și îndeplinesc criteriile de calificare sunt incluse în lista furnizorilor precalificați.

19. În cazul unei solicitări incomplete, Cumpărătorul informează partea interesată prin e-mail despre faptul, că solicitarea este incompletă și desprime informațiile care lipsesc. Partea interesată transmite informațiile lipse sau dovezi suplimentare pentru a putea fi inclusă în lista furnizorilor precalificați.

20. Cumpărătorul notifică solicitantul privind includerea în lista furnizorilor precalificați.

21. Pe baza criteriilor de calificare, fiecare Cumpărător elaborază o listă proprie de furnizori precalificați. Criteriile din această secțiune sunt cumulativă. Nici o parte interesată nu poate trece la următoarele etape ale procedurii de achiziție a energiei electrice decât dacă este inclusă în lista furnizorilor precalificați.

22. Cumpărătorul trebuie să păstreze și să păseze pe pagina sa web oficială lista furnizorilor precalificați pentru participarea la licitațiile de procurare a energiei electrice în conformitate cu prezența procedură. Procesul de calificare la licitații este realizat continuu. În acest scop Cumpărătorul va păstra permanent pe pagina sa web oficială criteriile de calificare pentru includerea în lista furnizorilor calificați.

23. Eligibilitatea participanților la licitație este valabilă pentru toate licitațiile ulterioare.

24. În scopul actualizării documentației de înregistrare, Cumpărătorul poate solicita actualizarea documentelor care au servit temei pentru calificare în calitate de participant la licitații, modificând lista participanților la licitație în baza informațiilor oferite. Cumpărătorul este în drept sa revizuască periodic lista furnizorilor precalificați, prin excluderea acelor care după păterea sa nu mai corespund criteriilor de calificare și/sau nu prezintă garanții suficiente ori dovezii de experiență/calificare necesare pentru asigurarea îndeplinirii obligațiilor sale, informând furnizorul despre acest fapt.

- Sectiunea 3**
Obiectul licitației

- 1) **Produse anuale:**
- Sarcină de bază: ____ MW pentru perioada Y (unde Y reprezintă un an calendaristic sau 12 luni consecutive).
    - Criteriile de calificare.
    - 30. Caietul de sarcini poate include cerințe legate de garanții financiare pentru executarea contractului.
    - 31. În cazul licitației pentru mai multe produse Caietul de sarcini trebuie să contină prevederi pentru fiecare produs.
    - 32. Pentru toate produsele, cantitatea poate fi definită ca:
      - fixă - de ex. produs de bază 10 MW;
      - flexibil - în cazul în care cantitatea achiziționată este flexibilă, cantitatea minimă, precum și dimensiunea pasului, sunt definite în Caietul de sarcini;
      - flexibil - Cantătia achiziționată este flexibilă și se introduce o cantitate fixă în Caietul de sarcini, cî încă degradă să definească că dorește să cumpere un anumit profil (bază, vârf sau semivârf) pentru o anumită perioadă). Aceasta este o invitație pentru participanții la licitație pentru a trimite perechi de cantitate și preț.
    - 33. Cumpărătorul publică Caietul de sarcini pe pagina web oficială și îl transmite impreună cu invitația de a participa la licitația specifică furnizorilor precalificați.
    - 34. În toate licitațiile, participanții la licitație pot depune până la 3 oferte, independente una de cealaltă, pentru fiecare produs, cu excepția cazurilor licitaților fără cantitate, pentru care participantul la licitație poate să trimită până la 5 oferte, independente, pentru fiecare produs.
    - 35. Cumpărătorul poate include în Caietul de sarcini un preț maxim pentru fiecare produs, ceea ce implică faptul că, la o anumită licitație, Cumpărătorul este dispus să plătească pentru electricitatea pană la platoul respectiv.
    - 36. Ofertele individuale depuse de participanții la licitație ar trebui să includă referințe specifice în cazul, în care cantitatea din ofertă nu este divizibilă. În caz contrar se consideră că cantitatea din ofertă este divizibilă.
    - 37. Participanții la licitație își pot depune ofertele începând cu data și de deschidere a perioadei de licitație și până la data și ora de închidere a acesteia stabilită în caietul de sarcini.
    - 38. În perioada de licitație participanții își pot actualiza oferta depusă anterior. Doar ultima ofertă depusă va fi considerată finală și luată în considerare de către Cumpărător la stabilirea câștigătorilor.
    - 39. Ofertele pentru fiecare produs vor include cantitatea fixă oferită sau profilul oferit, în MW și pe cel puțin în moneda națională (sau valută, specificată în caietul de sarcini)/MWh rotunjită până la 2 zecimale.
    - 40. Cumpărătorul poate prelungi termenul limită de depunere a ofertelor, în cazul în care există probleme tehnice, există o posibilitate de a extinde termenul limită sau în cazul în care consideră că poate obține un preț mai bun.
    - 41. Cumpărătorul anulează licitația, dacă:
      - nu au fost depuse oferte;
      - după expirarea perioadei de depunere a ofertelor au fost depuse doar două oferte pentru fiecare produs individual;
      - au fost depuse numai oferte care:
        - sunt inaceptabile sau neconforme;
        - sunt prezentate după data-limittă de depunere a ofertelor;
        - nu au fost elaborate și prezentate în conformitate cu cerințele cuprinse în Caietul de sarcini;
      - prețurile oferite depășesc prețul maxim specificat de Cumpărător în Caietul de sarcini;
        - în cazul în care Cumpărătorul consideră că scopul licitației nu a fost atins.
    - 42. În cazul în care licitația este anulată, Cumpărătorul va organiza licitație repetată. Termenele pentru depunerea ofertelor în cadrul licitației organizate repetat pot fi reduse de către Cumpărător.
    - 43. Dacă în licitația ulterioară și-au depus ofertele cel puțin 2 participanți, cumpărătorul va selecta câștigătorul în considerare ofertele depuse.
    - 44. În niciun fel Cumpărătorul nu poate dezvăluia informații din ofertele depuse oricărei alte părți în timpul procesului de licitație.

45. Cumpăratoul nu înregistrează ofertele depuse după expirarea perioadei de depunere a ofertelor.
46. Cumpăratoul înregistrează doar ofertele depuse de furnizorii inclusi în lista furnizorilor precalfacți.

**Sectiunea 5
Determinarea câștigătorilor și publicarea rezultatelor licitației**

47. După închiderea licitației, Cumpăratoul verifică dacă ofertele depuse îndeplinește cerințele stabilite în caietul de sarcini și în prezenta procedură și le validează.
48. Toate ofertele valide vor fi înscrise în registrul ofertelor. Ordinea ofertelor din registrul ofertelor se stabilește în funcție de criteriu „prețul cel mai mic” pe o perioadă de livrare specifică. În cazul în care există mai multe oferte cu același preț, va avea prioritate oferta depusă mai devreme.
49. Toate ofertele valide înscrise în registrul ofertelor sunt considerate valabile până la semnarea Contractului cu participanții selectați.
50. Ofertele valabile vor fi luate în considerare la evaluarea rezultatelor. Informațiile din ofertele valabile vor fi transferate în formularul agregat și selectat câștigătorul (câștigătorii).
51. În procesul de selecție din ofertele depuse de un participant, pot fi selectate toate, unele sau niciuna în conformitate cu criteriile de selecție.
52. Sunt considerate oferte potențial câștigătoare, ofertele cu cel mai mic preț omogenizat, exprimate în monedă națională MWh pentru fiecare produs individual și perioada de livrare. La calcularea prețului omogenizat se ia luă în considerare condițiile de livrare și de plată precum și valută/moneda prețului din oferte prin aplicarea ratiei oficiale de schimb stabilită de Banca Națională a Moldovei pentru ziua deschiderii ofertelor. Pentru îmbunătățirea ofertelor, Cumpăratoul poate destăiera o rundă de negocieri în care oferitului pot veni cu prețuri micsorătoare față de ofertele potențial câștigătoare.
53. În situația în care oferta cu cel mai mic preț garantează doar acoperirea parțială (<100 %) a cererii de energie a Cumpăratoului (din cauză tehnice sau de altă natură obiectivă), acesta acceptă (în ordine crescătoare) și următoarea oferă pentru completarea la 100% din cantitatea de energie electrică licitată.
54. Prețul oferit de participantul la licitație inclus în oferta câștigătoare este prețul la care urmează a fi livrată energia electrică.
55. În termen de o zi lucrătoare din momentul stabilitii câștigătorului, Cumpăratoul notifică rezultatele oficiale ale licitației participanților la licitație și Agentiei. Notificarea va conține rezultatele, prețul (prețurile) și cantitățile contractate pentru fiecare licitație de produs.
56. În urma rezultatelor licitației, Cumpăratoul trimite o notificare fiecărui câștigător, la care anexeză Contractul complet și semnat scanat, care trebuie semnat de câștigător pentru canitatea de energie electrică/prețul respectiv.

57. Copia scanată a Contractului de vânzare-cumpătare, contrasemnată de câștigătorul licitației trebuie trimisă Cumpăratoului în termen de 1 zi lucrătoare de la primirea Contractului de către Cumpărat.

58. În cazul în care Contractul nu este semnat de câștigător, Cumpăratoul poate recalcula rezultatul excluzând ofertele câștigătorului care nu a semnat Contractul sau, dacă este nevoie, să organizeze o licitație pentru o perioadă mai scurtă (lunară, săptămânală), desfășurată în termeni restanși.

59. Odată ce Contractul contrasemnat este transmis Cumpăratoului și confirmat de Cumpărat, Contractul devine obligatoriu pentru ambele părți.

60. Cumpăratoul publică rezultatele licitației pe pagina web oficială după încheierea licitației, specificând:

- cantitatea contractată de energie electrică,
- prețul mediu.

**Sectiunea 6
Prevederi speciale**

61. Orice clarificare solicitată de un participant la licitație (înainte și în timpul licitației) trebuie să fie transmis tuturor participanților la licitație în același timp.
62. Cumpăratoul efectuează întregul proces al licitației și se asigură că procesul se desfășoară în conformitate cu prezența procedură și cu cerințele legale aplicabile.
63. Cumpăratoul are dreptul de a anula licitația în orice moment până la expirarea termenului de depunere a ofertelor dacă consideră că scopul licitației nu poate fi atins. Cumpăratoul notifică Agentia despre anularea licitației cu descerere a factorilor care au determinat necesitatea de a anula licitația.
64. Cumpăratoul nu poate fi răspunzător pentru daune directe sau indirecte rezultate din:
- incapacitatea unui participant la licitație de a participa la licitație;
  - depunerea unei oferte;
  - evarea unui participant la licitație în ofertă depusă;
  - anularea licitației.

65. Orice comportament al participantului la licitație care are ca scop sau efect interferență în procesul de licitație sau influență inadmisibilă asupra rezultatului acestuia, este considerat o încălcare gravă a prezentei proceduri, care rezultă în eliminarea participantului la licitație și anularea ofertei deja acceptate ale acestui participant la licitație.
66. În cazul eliminării repetate a participantului de la una sau mai multe licitații organizate de Cumpărat, ultimul poate decide să eliminate participantul la licitație și din viitorale licitații, excluzând participantul din lista furnizorilor precalificați. Cumpăratoul trebuie să informeze că mai curând posibil participantul la licitație cu privire la aceste măsuri.
67. În cazul de la pct. 66, Cumpăratoul informează despre astfel de evenimente Agentia în termen de 3 zile lucrătoare, eu o precizează detaliulă a motivelor acesteia.
68. Toate documentele legate de licitație (fizice sau electronice), schimburi de informații și date etc. trebuie să fie păstrate de cumpărat și furnizor timp de 5 ani după licitație.
69. La cererea Agentiei, Cumpăratoul va prezenta Agentiei toate materialele legate de licitație, inclusiv schimburile de informații cu participanții la plătă.
70. Dacă licitațiile pentru anumite produse nu au reușit și o altă licitație nu poate fi efectuată din cauza restricțiilor de timp sau de securitate a aprovizionării, Cumpăratoul organizează licitațiile pentru produse pe termen mai scurt.
71. Până la lansarea PZU și PPZ, dacă o licitație pentru un produs lunar sau săptămânal nu reușeste să o altă licitație nu poate fi efectuată din cauza restricțiilor de timp sau de securitate a aprovizionării, se folosesc o negociere directă cu potențialii furnizori, în afara domeniului de aplicare a prezentei proceduri.

Anexa nr. 1**Solicitare de calificare drept furnizor potențial în cadrul licitațiilor pentru achiziționarea de energie electrică**

Solicitantul

_____ transmite prin prezenta o cerere de calificare pentru participarea la licitațiile viitoare pentru achiziționarea de energie electrică organizate de Cumpărător.

Informațiile și datele de identificare ale solicitantului

Numele complet al solicitantului	
Adresa solicitantului	
Codul poștal	
Țara	
Telefon	
Nr. de fax	
E-mail	
Codul fiscal al participantului	
Numărul de înregistrare al participantului	
Numărul de cont bancar și sucursala bancară	
Persoanele responsabile de semnarea Contractului nume și prenume	

Reprezentanți autorizați pentru primirea informației și transmiterea informațiilor

Prenume și nume de familie	Telefon	Nr. de fax	E-mail către care sunt trimise informații legate de licitație	Semnătura

Reprezentanți autorizați pentru depunerea ofertelor (procesul de lucru)

Prenume și nume de familie	Telefon	Nr. de fax	E-mail de la care vor fi depuse ofertele	Semnătura

Persoane de contact autorizate pentru execuția contractului (tehnic)

Prenume și nume de familie	Telefon	Nr. de fax	E-mail	Semnătura

Persoane de contact autorizate pentru aspectele financiare

Prenume și nume de familie	Telefon	Nr. de fax	E-mail	Semnătura

Numele și funcția semnatarului:

semnătura

Anexa nr. 2
Declarație pe propria răspundere

Participantul la licitație pentru achiziția de energie electrică _____
(numele companiei), declară următoarele:

1. Înainte de semnarea acestei declarații, am luat la cunoștință și sunt de acord cu Caietul de sarcini a licitației.
2. Toate datele prezentate în această cerere și în anexele menționate în acestea sunt veridice și corecte și că îndeplinește toate condițiile prevăzute de lege pentru desfășurarea activităților, care fac obiectul acestei licitații.
3. Sunt de acord, că Cumpărătorul poate, ori de câte ori este considerat necesar, să efectueze achetele necesare cu organele competente și să obțină date din înregistrări competente. Datele dobândite vor fi utilizate exclusiv pentru nevoile Cumpărătorului.
4. Sunt de acord cu conținutul termenelor și condițiilor generale de livrare a energiei electrice, precum și cu prevederile contractului. În cazul în care sunt selectat, mă angajez să închei un contract cu același conținut în termenul stabilit în Procedura de procurare a energiei electrice.

Data:

Numele și funcția semnatarului:

Semnătură:

883   H O T Ă R Â R E
privind prețul reglementat pentru energia electrică
furnizată de furnizorul central de energie electrică

În temeiul prevederilor art. 7 alin. (2) lit. d), art. 88 din Legea nr. 107 din 27.05.2016 cu privire la energia electrică și al Metodologiei de calculare, aprobată și aplicare a prețurilor reglementate pentru energia electrică furnizată de furnizorul central de energie electrică, aprobată prin Hotărârea Consiliului de administrație al ANRE nr. 483/2017 din 13.12.2017, Consiliul de administrație al Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică

HOTĂRÂSTE:

1. Se aproba prețul reglementat pentru energia electrică

furnizată de furnizorul central de energie electrică S.A. „ENERGOCOM” în quantum de 120 bani/kWh (fără TVA).

2. Se abrogă Hotărârea Consiliului de administrație al ANRE nr. 128/2020 din 14 mai 2020 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.118-123/449 din 22.05.2020).

3. Prezenta Hotărâre intră în vigoare la data publicării.

4. Prezenta Hotărâre poate fi contestată în termen de 30 de zile la autoritatea emitentă.

DIRECTORI

Octavian CALMÎC

Ştefan CREANGĂ

Violina ŞPAC

Nr. 361/2020. Chișinău, 25 septembrie 2020.